

SUOMEN PANKKI

60. VUOSIKIRJA 1979

ISSN 0355-5925

Frenckellin Kirjapaino Oy, Helsinki 1980

SISÄLLYS

Vuoden 1979 taloudellinen kehitys

Kokonaiskysyntä ja -tarjonta	4
Kansantalouden tasapaino	7
Rahoitus	11

Keskuspankkipolitiikka

Rahapolitiikka	14
Rahapolitiikan pääpiirteet	14
Kiintiöpolitiikka	16
Päiväluottomarkkinat	17
Kassavarantotalletukset	19
Korkopolitiikka	19
Luottopoliittiset ohjeet	21
Obligaatiolainoja koskevat lausunnot	22
Talletustodistukset ja määräaikaistalletukset	22
Erityisrahoitusjärjestelyt	23
Valuuttapolitiikka	24
Kehitys kansainvälisillä valuutta- ja rahoitusmarkkinoilla	24
Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat	26
Pitkäaikaiset ulkomaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka	28
Lyhytaikaiset pääomanliikkeet	31
Kahdenkeskiset maksujärjestelyt	32

Suomen Pankin tase ja tuloslaskelma

Ulkomaat	33
Rahoituslaitokset	35
Julkinen sektori	36
Yritykset	36
Liikkeessä oleva raha ja talletustodistukset	37
Muut tase-erät	37
Suomen Pankin nettotase	38
Setelinanto	38
Tuloslaskelma	38

Suomen Pankki ja kansainväliset järjestöt

Kansainvälinen Valuuttarahasto	40
Kansainvälinen Järjestelypankki	41
Maailmanpankkiryhmä	42
Muu kansainvälinen yhteistyö	42

Kuviot

1. Ulkomaankaupan hinnat	5
2. Kysyntä ja tarjonta	6
3. Työttömyysaste ja kapasiteetin käyttöaste	7
4. Kustannukset ja hinnat	8
5. Maksutase	9
6. Säästäminen ja investoinnit	10
7. Pankkien luotot ja ottolainaus	11
8. Valtion kassatalous	12
9. Liikepankkien keskuspankkirahoitus ja pankkien kassavarantotalletukset	15
10. Suomen Pankin päiväluottomarkkinat	18
11. Korot	20
12. Kotimaisten toimitusten rahoitus	23
13. Uusvientiluottojen ja lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitus	24
14. Suomen Pankin valuuttaindeksi	26
15. Tärkeimpien valuuttakurssien muutokset	27
16. Suomen Pankin avistakaupat	28
17. Vaihdeettava valuuttavaranto	29
18. Velkaantumiskehitys	30
19. Suomen Pankin tase	34

Taulukot

1. Suomen Pankin tase vuosittain	46
2. Suomen Pankin tase kuukausittain	48
3. Vaihdeettava ja sidottu varanto	52
4. Suomen Pankin tuloslaskelma	52
5. Suomen Pankin soveltamia korkoja	53
6. Kotimainen clearingliike	53
7. Liikepankkien keskuspankkirahoitus ja sen koostumus sekä kustannukset	54
8. Suomen Pankin päiväluottomarkkinat	55
9. Setelinanto	56
10. Liikkeessä olevat setelit ja metallirahat	57
11. Setelinvalmistus ja setelinpoisto	58
12. Setelit ja metallirahat	59
13. Avistamyntikurssit vuosittain	60
14. Avistamyntikurssit kuukausittain	62
15. Suomen pitkäaikainen ulkomainen velka ja saatava ..	66

Tilintarkastajien kertomus	69
----------------------------------	----

Eduskunnan pankkivaltuusmiehet vuoden 1979 lopussa	70
--	----

Suomen Pankki vuoden 1979 lopussa	70
---	----

VUODEN 1979 TALOUDELLINEN KEHITYS

Kasvua tukevan talouspoliittisen linjan jatkuminen yhdessä kansainvälisen kysynnän piristymisen kanssa johti suotuisaan taloudelliseen kehitykseen Suomessa vuonna 1979. Kokonaistuotanto elpyi ja työttömyys aleni tuntuvasti, samalla kun ulkoinen tasapaino säilyi hyvänä ja kotimaisten kustannusten nousu jäi alhaisemmaksi kuin kilpailijamaissa. Tasapainoisen kasvun jatkumista ja kilpailukyvyn säilymistä vaaransivat kuitenkin ulkomaankaupan hintojen nousun kiihtyminen ja alkuvuodesta tapahtunut yksityisen sektorin rahoitusaseman nopea keveneminen.

KOKONAISKYSYNTÄ JA -TARJONTA

Vuoden 1978 aikana alkanut kansainvälisen kysynnän voimistuminen jatkui vuoden 1979 loppupuolelle, jolloin öljyn ja muiden raaka-aineiden hinnankorotusten vauhdittama inflaatio ja vaihtosuhteen heikkeneminen sekä inflaationvastaisen politiikan vahvistuminen alkoivat hidastaa kasvuvauhtia lähes kaikissa läntisissä markkinatalousmaissa. Keskimäärin OECD-maiden kokonaistuotannon kasvu kuitenkin nopeutui ja oli enemmän kuin 3% vuonna 1979. Kun Suomen viennille tärkeissä maissa kokonaiskysyntä lisääntyi vielä nopeammin kuin koko OECD-alueella ja kun kansainvälisen kysynnän kasvu keskittyi raaka-aineen luonteisiin perushyödykkeisiin, olivat Suomen viennin ulkoiset edellytykset varsin suotuisat.

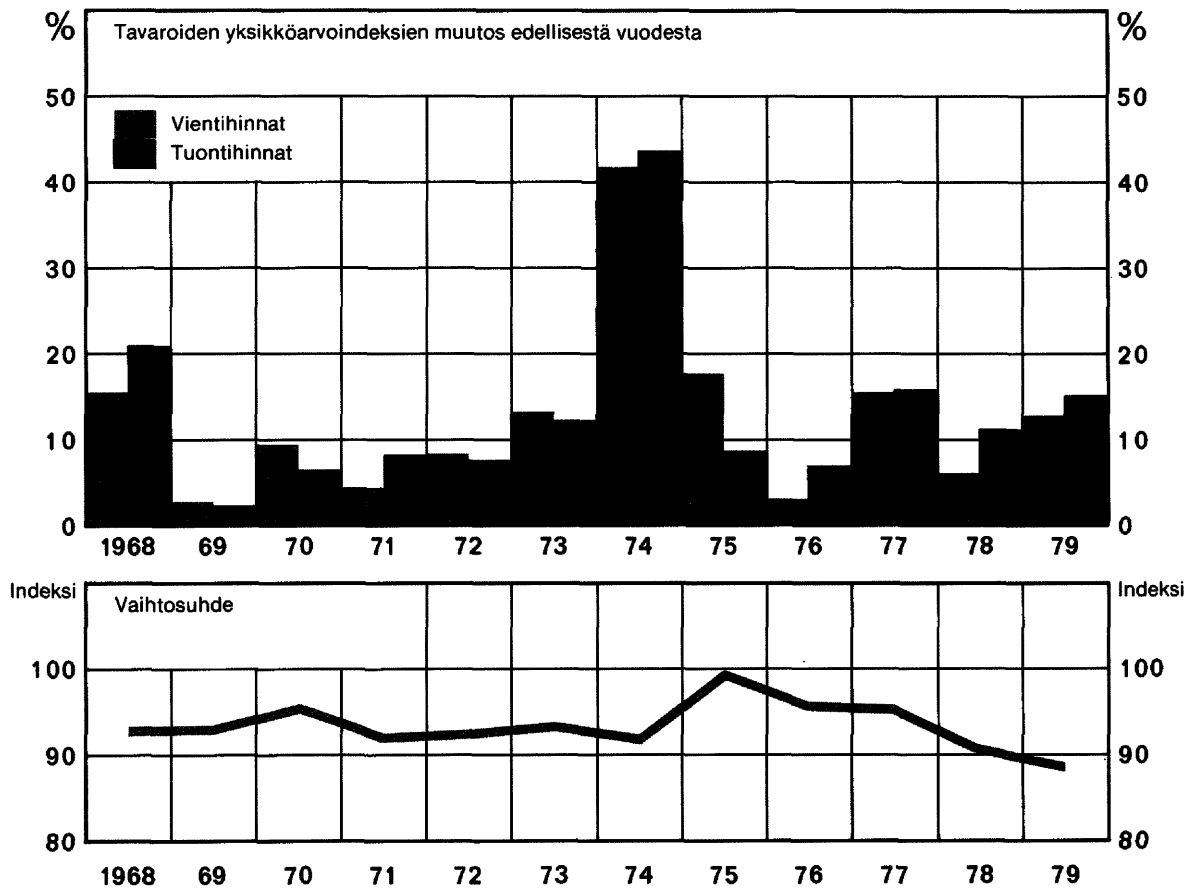
Perushyödykkeiden kysynnän voimistuminen länsimarkkinoilla lisäsi erityisesti metsäteollisuustuotteiden ja metallien perusteollisuustuotteiden vientiä. Tämän ohella kotimaisen tuotannon parantunut hintakilpailukyky lisäsi valmiiden tavaroiden vientiä länsimarkkinoille. Kaiken kaikkiaan länsivienti kasvoi 15%, mutta SEV-viennin supistumisen vuoksi koko tava-

roiden ja palvelusten viennin määrä nousi 9%. Kansainvälisiä raaka-aineiden hintoja seuraten Suomen ulkomaankauppahinnat kohosivat jyrkästi vuoden 1979 aikana (kuvio 1). Tuontihintoja nostivat ennen kaikkea vuoden aikana toimeenpannut raakaöljyn noin 60 prosentin hinnankorotukset. Kun samanaikaisesti myös raaka-aineen luonteisten tavaroiden, kuten puu- ja paperi- sekä kemian ja metallien perusteollisuuden tuotteiden, vientihinnat kohosivat huomattavasti, vaihtosuhte heikkeni vain lievästi. Siten kansainvälisten hintojen nousun kasvua heikentävät vaikutukset jäivät Suomessa selvästi lievemmiksi kuin muissa OECD-maissa samoin kuin vuonna 1974.

Jo useita vuosia jatkunut vientitulojen kasvu ja aikaisempien vuosien elvyttävä talouspolitiikka vaikuttivat vuonna 1979 kotimaisen kysynnän nopeaan vilkastumiseen. Sitä edisti myös vuoden aikana toteutettu talouspolitiikka: finanssipolitiikassa jatkui aiempina vuosina omaksuttu kilpailukykyä ja investointeja tukeva linja ja rahamarkkinatilanne pysyi vuoden loppupuolelle saakka varsin keveänä.

Yritysten kapasiteetin käyttöasteen kohoaminen, kannattavuuden ja rahoitusaseman ko-

Kuvio 1.
ULKOMAANKAUPAN HINNAT

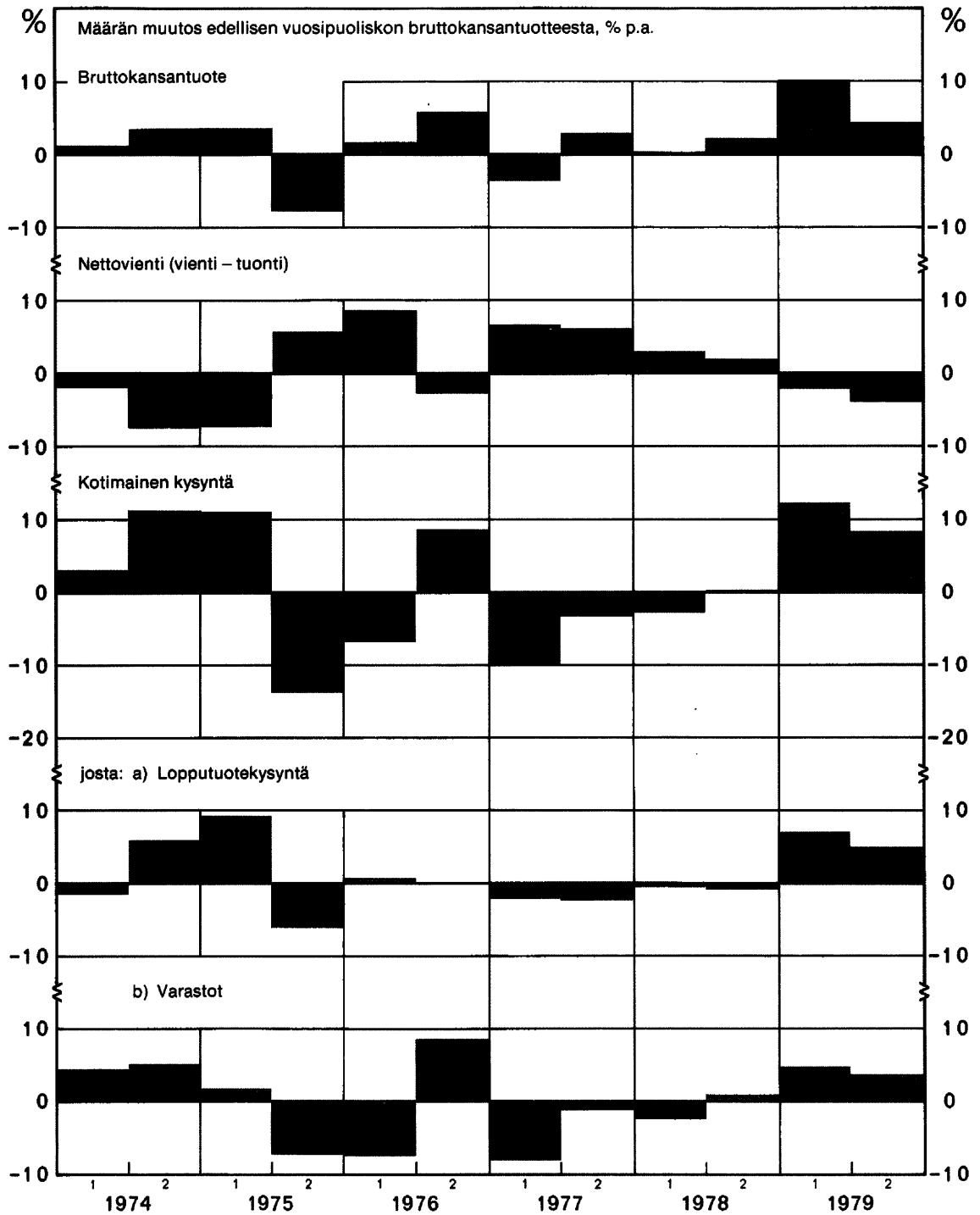
hentuminen sekä parantuneet kysyntänäkymät käänsivät kolmena edellisenä vuotena supistuneet investoinnit nousuun. Erytisen selvästi vilkastui metsäteollisuuden investointitoiminta. Kiinteiden investointien painopiste oli edellisvuosien tapaan kone- ja laiteinvestoinneissa. Kokonaiskysyntää lisäsi merkittävästi myös varastojen kääntymisen kasvuun, koska yritykset olivat pyrkineet palauttamaan ne normaalitasolle. Varastojen kasvuun vaikuttivat myös odotukset hintojen korotuksista.

Kotitaloussektorin käytettävissä olevien reaali-tulojen kasvu voimistui; se oli lähes 7% eli kaksinkertainen edellisvuotiseen verrattuna. Parantuneen työllisyyden ja ansiotason nou-

sun nopeutumisen myötä kasvaneiden palkka-tulojen sekä suuresti lisääntyneiden metsä- ja pääomatulojen ohella suotuisaa tulokehitystä tukivat julkisen sektorin tulonsiirtotoimenpiteet. Kotitaloudet eivät kuitenkaan vielä täysin sopeuttaneet kulutustaan vastaamaan nopeutunutta tulokehitystä, vaan säästämisaste kohosi. Vaikka investoinnit uusiin asuntoihin vilkastuivatkin vuoden loppua kohti, kasvanut säästäminen suuntautui pääasiassa talletuksiin ja arvopapereihin.

Julkisten kulutusmenojen ja hallinnollisten investointien määrän kasvu hidastui edellisvuotisesta lähinnä peruskoulun ja terveydenhuolto-menojen kasvun supistumisen vuoksi. Valtio

Kuvio 2.
KYSYNTÄ JA TARJONTA

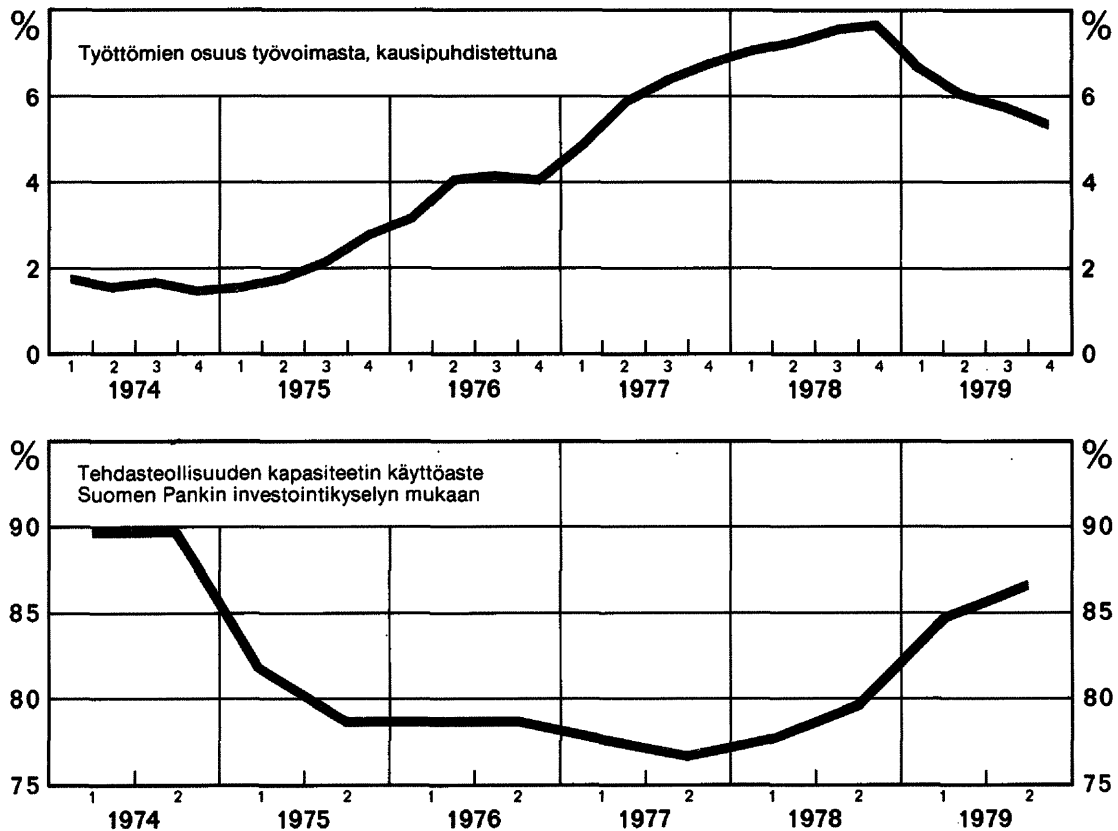
pyrki oman kysynnän kasvattamisen sijasta lisäämään kokonaiskysyntää tukemalla yksityisen sektorin tulokehitystä.

Viennin kasvun ja kotimaisen kysynnän elpymisen myötä bruttokansantuote kasvoi lähes 7% vuonna 1979, eli selvästi enemmän kuin muissa OECD-maissa keskimäärin (kuvio 2). Tuotanto lisääntyi eniten metsätaloudessa ja metsäteollisuudessa; näiden kahden toimialan osuus kokonaistuotannon kasvusta oli noin kolmannes. Myös kemian, vaatetus- ja metalliteollisuuden tuotanto lisääntyi tuntuvasti. Koko teollisuustuotanto ylitti edellisen vuoden tuotannon 8%.

KANSANTALouden TASAPAINO

Taloudellisen kasvun voimistuminen kohotti vuoden mittaan tuotannontekijöiden käyttöastetta, joka kuitenkin vielä jäi selvästi vuosina 1973—1974 saavutettua huippua alhaisemmaksi (kuvio 3). Pääomakannan käyttöaste nousi nopeimmin vientiteollisuudessa, ja mm. eräillä metsäteollisuuden aloilla saavutettiin likimain täyskäyttöisyys. Vaikka osa pääomakannasta ilmeisesti on suhteellisten hintojen muutosten takia menettänyt kilpailukykyänsä, kapasiteetin puute ei yleisesti rajoittanut tuotannon kasvumahdollisuuksia.

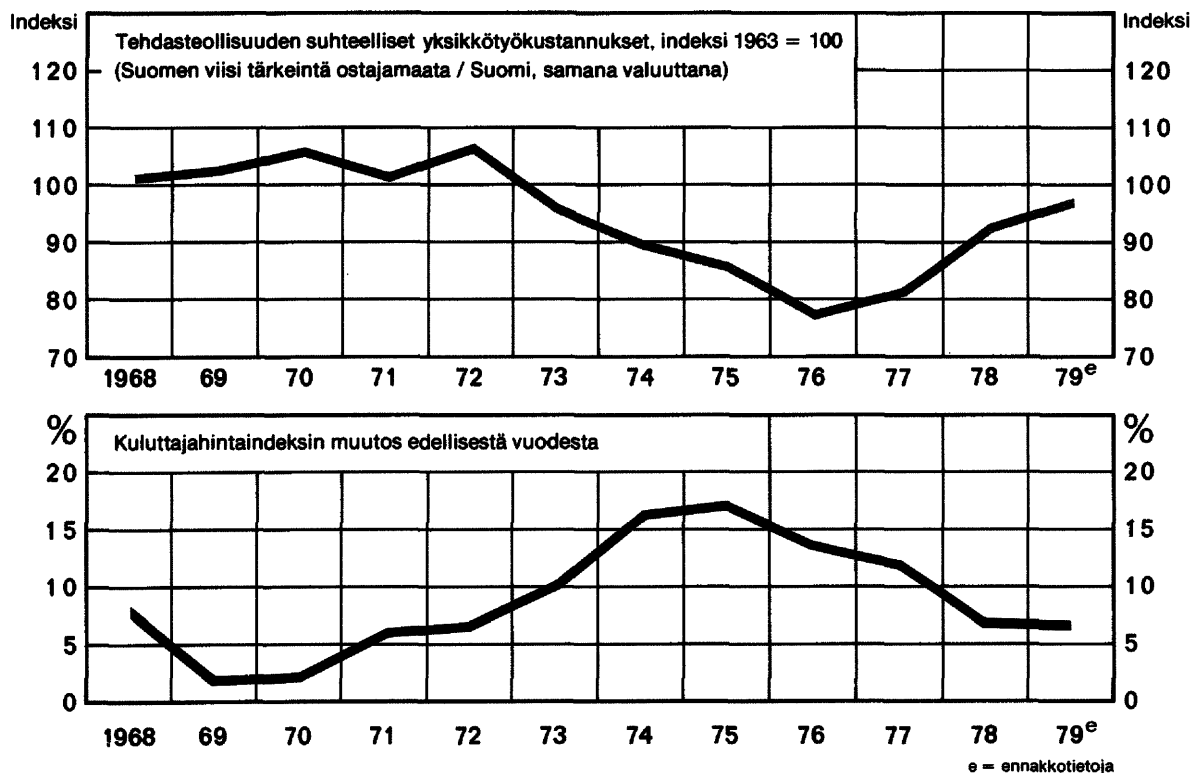
Kuvio 3.
TYÖTTÖMYYSASTE JA KAPASITEETIN KÄYTTÖASTE

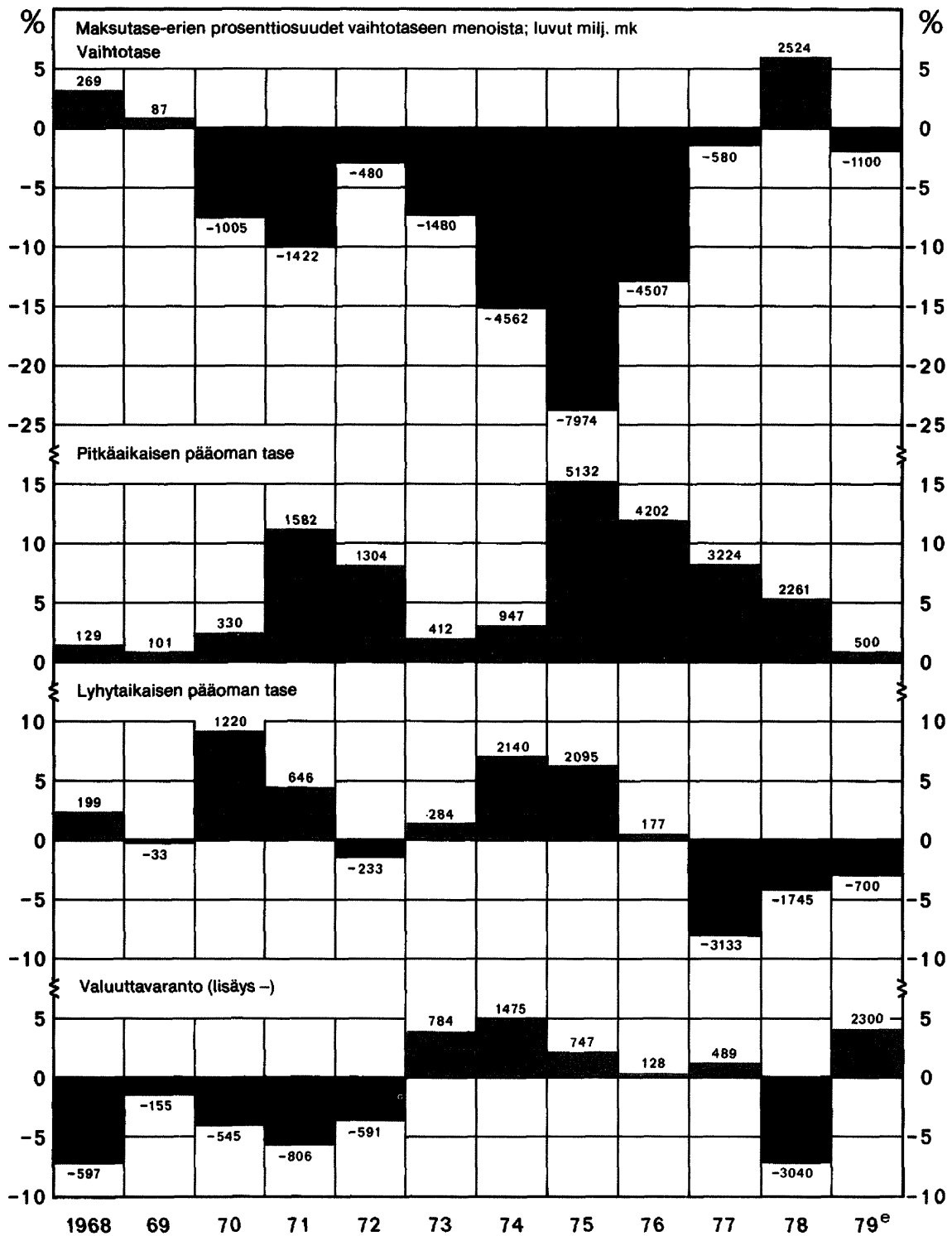
Työllisyys parani niin ikään tuntuvasti paitsi tuotannon vilkastumisen myös työllisyyspoliittisten toimenpiteiden ansiosta. Työllisten määrä kasvoi vuonna 1979 noin 50 000 henkeä. Tekstiili- ja vaatetus- sekä metalliteollisuudessa ilmeni paikoitellen jopa pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta. Eniten työllisyys lisääntyi kuitenkin palveluelinkeinoissa, mihin kysynnän voimistumisen ohella vaikutti työllisyyspoliittisten toimenpiteiden kohdistuminen pääosin tähän sektoriin. Työttömyysaste aleni vuoden aikana yli kaksi prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopulla kausitasoitettuna 5 1/2%. Työllisyystoimenpiteet alensivat työttömyysastetta arviolta yhden prosenttiyksikön. Erityistoimenpitein työllistetyistä kuitenkin suurin osa oli osa-aikatyöntekijöitä.

Yritysten kansainvälinen hintakilpailukyky parani edelleen vuonna 1979. Tuottavuuden nopean kasvun ansiosta yksikkötyökustannusten nousu jäi 6 prosenttiin ja kuluttajahintojen 7.5 prosenttiin (kuvio 4). Palkansaajien ansiotaso kohosi vuonna 1979 keskimäärin 11.6%, mistä sopimuspalkkojen korotukset olivat noin 10 prosenttiyksikköä. Keskitetyn tulosopimuksen yhteydessä helmikuussa asetettiin loka-kuuksi indeksikynnys, jonka ylittämistä olisi seurannut lisäpalkankorotuksia. Koska muut kuin tuontihinnat nousivat vain vähän, indeksiraja jäi ylittämättä. Tukkuhintojen ja rakennuskustannusten huomattava kohoaminen osoitti kuitenkin inflaatiopaineiden voimistumista vuoden aikana.

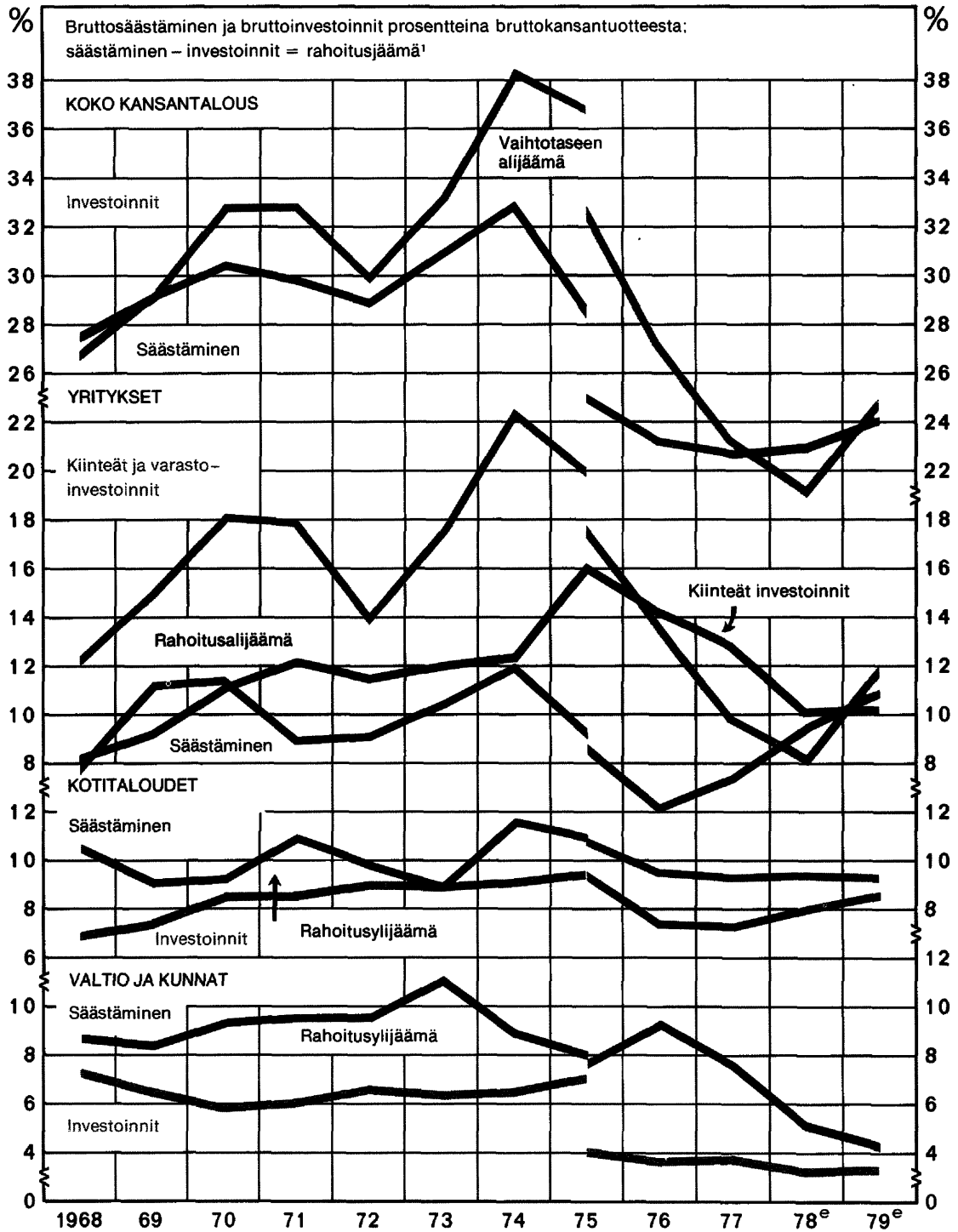
Kuvio 4.
KUSTANNUKSET JA HINNAT

Kuvio 5.
MAKSUTASE

Kuvio 6.
SÄÄSTÄMINEN JA INVESTOINNIT

¹ Luvut perustuvat vuonna 1979 uudistettuun kansantalouden tilinpitoon. Muutoksen yhteydessä tilastokeskus tarkisti huoltotase-erät vuodesta 1970 lähtien ja tulo- ja tulonkäyttötilien sekä pääomanmuodostuksen rahoitustilien erät vuodesta 1975 lähtien. Samalla kansantalouden tilinpitoon liitettiin myös rahoitustilinpito.

^e = ennakkotietoja

Kotimaisen kysynnän merkittävästä vilkastumisesta huolimatta vaihtotase pysyi vielä vuoden alkupuoliskolla ylijäämäisenä. Kun vienti hidastui ja vaihtosuhte heikkeni vuoden loppua kohti samanaikaisesti kuin tuonnin kasvu jatkui voimakkaana, kauppataase kääntyi alijäämäiseksi. Tavarantuonnin määrän 18 prosentin kasvu heijasti etenkin raaka-aineiden tuonnin voimistumista. Länsikauppa oli koko vuoden osalta selvästi ylijäämäinen, mutta öljyn hinnankorotukset kasvattivat bilateraali-kaupan vajetta siinä määrin, että koko kauppataase päättyi noin 0.8 mrd. markan alijäämään vuonna 1979. Kun palvelusten taseen ylijäämä oli 3.1 mrd. markkaa ja tuotannon tekijämenot olivat nettomääräisesti 3.4 mrd. markkaa, vaihtotase oli 1.1 mrd. markkaa alijäämäinen (kuvio 5). Tämä oli noin 0.7 % bruttokansantuotteesta.

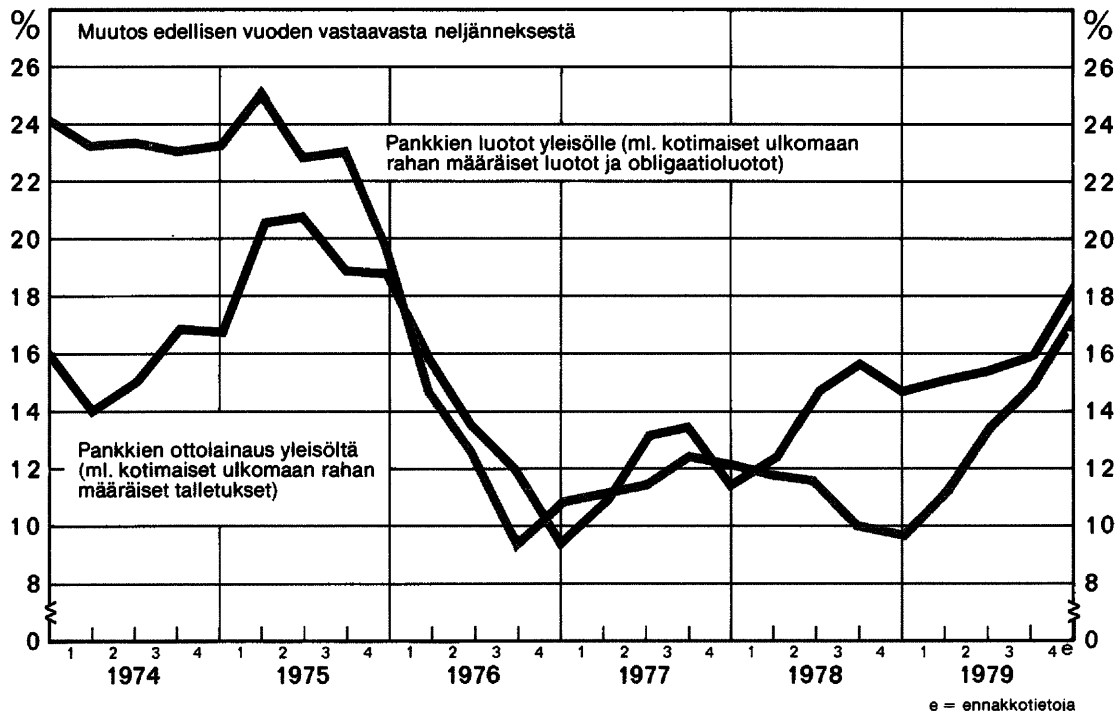
RAHOITUS

Vaihtotaseen kääntyminen vajaukselliseksi vuoden 1979 aikana heijasti investointiasteen

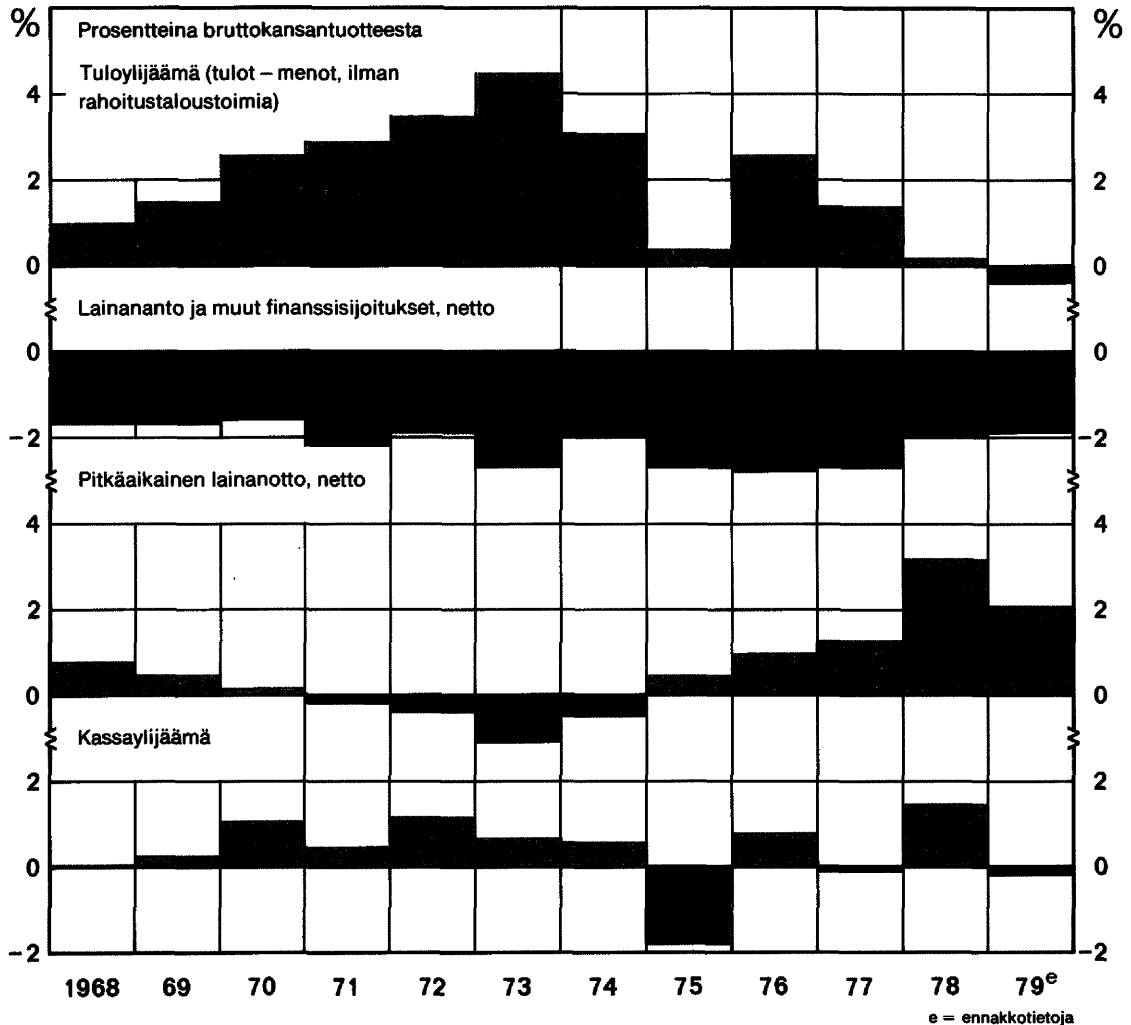
nousua ja siihen liittyntä lähinnä yrityssektorissa syntyntä rahoitusvajausta. Myös valtion rahoitustilanne heikkeni, joskin julkinen sektori kokonaisuutena säilyi edelleen rahoitusylijäämäisenä. Kotitalouksien rahoitusasema sen sijaan parani ja rahoitusaliäämä katosi lähes kokonaan (kuvio 6).

Suotuisasta tulokehityksestä huolimatta syntynyt yrityssektorin rahoitusaliäämä johtui lähinnä kone- ja laitehankintojen lisääntymisestä sekä varastoinvestointien kääntymisestä nousuun. Vuoden mittaan yrityssektorin koti- ja ulkomaisiin rahoitusliiketoimiin vaikuttivat tuntuvasti valuuttakurssimuutoksia koskeneet odotukset ja koti- ja ulkomaisten korkoerojen kasvu. Yritykset supistivat vuoden aikana ulkomaista velkaansa, minkä ohella niiden luotonotto kotimaisista rahoituslaitoksista jäi suhteellisen pieneksi. Yrityssektorin velkaantumisaste aleni ja maksuvalmius kohentui edelleen, mitä osoittaa se, että käteistalletukset kasvoivat 28 %.

Kuvio 7.
PANKKIEN LUOTOT JA OTTOLAINAUS

Kuvio 8.
VALTION KASSATALOUS

Kotitaloussektorin rahoitusasema parani suotuisan tulokehityksen ja säästämistäasteen ko-
hoamisen myötä. Vaikka kotitalouksien inves-
tointiaste pysyikin lähes ennallaan, lisääntyi
niiden luotonotto huomattavasti; kotitalouksien
vilkas luotonkysyntä olikin pääasiallisin syy
pankkiluottojen 17 prosentin kasvuun (ku-
vio 7). Luottorahoituksen runsaus myötvai-
kutti kestokulutustavaroiden hankintojen ohella
asuntokauppojen vilkastumiseen sekä rahoit-
tussaatavien kasvuun. Markkamääräiset aika-
talletukset kasvoivat 17% ja sijoitukset osak-

keisiin ja valtion obligaatioihin lisääntyivät
tuntuvasti.

Valtiontalouden vajauksesta huolimatta koko
julkisen sektori oli ylijäämäinen kuntien rahoit-
tusaseman paranemisen ja julkisten sosiaali-
turvarahastojen kasvun ansiosta. Vaikka talou-
dellinen kasvu elpyi, valtion rahoitustilanne
heikkeni lähinnä tuloveroasteikkojen keventä-
misen ja veronpalautusten aientamisen vuoksi.
Lisäksi valtion siirtomenot yksityiselle sekto-
rille ja kunnille kasvoivat lähes viidenneksen.

Valtion kassatulot ilman rahoitusliiketoimia eivät riittäneet kattamaan kulutus-, reaali-investointi- ja siirtomenoja, vaan valtiolle muodostui poikkeuksellisesti tuloalijäämää 0.7 mrd. markkaa (kuvio 8). Valtion lainananto ja muut finanssisijoitukset kasvoivat nettomääräisesti 3.0 mrd. markkaan. Syntynyt 3.7 mrd. markan nettorahoitustarve katettiin lähes kokonaan lainanotolla. Uusia lainoja nostettiin kotimaasta 2.2 mrd. markkaa, josta yleisölainojen osuus oli pankkien kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti 1.6 mrd. markkaa. Ulkomaisia lainoja valtio nosti vuoden aikana 2.5 mrd. markkaa. Siitä yli puolet ajoittui alkuvuoteen. Valtion rahoitusliiketoimet kiristivät rahoitusmarkkinoita poikkeuksellisesti alkuvuodesta ja kevensivät niitä vuoden viimeisinä kuukausina. Koko vuonna valtion kassa-alijäämä oli 0.3 mrd. markkaa.

Ulkomainen pääomantuonti jäi koko vuoden aikana nettomääräisesti vähäiseksi, mutta vuoden kuluessa lyhytaikaisen pääoman liikkeissä tapahtui merkittäviä vaihteluja. Pitkäaikaisen pääoman nettotuonti supistui selvästi edellisvuotisesta ja jäi 0.4 mrd. markkaan (kuvio 5). Valtion lainojen nettonostot olivat yli 2.2 mrd. markkaa, joten valtion osuus ulkomaisesta velasta kohosi huomattavasti. Lyhytaikaista pääomaa vietiin 1.6 mrd. markkaa, josta runsaat puolet oli Suomen Pankin ulkomaisten obligaatioiden lisäystä ja loppuosa johtui ensisijaisesti tilastonmuutoksesta, jonka mukaan aiemmin yritysten luottoihin kirjatut tuonnin rahoitusluotot siirrettiin pankkien taseiden kautta välitetyiksi. Pääasiassa tämän tilastonmuutoksen vuoksi pankkien ulkomainen nettovelka lisääntyi 1.4 mrd. markkaa. Suomen Pankin valuuttavaranto supistui ilman kullankirjanpitoarvon ja valuuttakurssien muutoksia 0.9 mrd. markkaa.

KESKUSPANKKIPOLITIikka

Keskuspankkipolitiikan pyrkimyksenä vuonna 1979 oli luoda rahoitukselliset edellytykset kasvun nopeutumiseksi kuitenkin siten, ettei saavutettu hintakilpailukyky vaarantuisi. Vuoden alkupuolella investointeja ja tuotantoa tukevaa politiikkaa jatkettiin ja samalla tähdättiin talouteen kertyvän liikalikviditeetin sitomiseen inflaatiovaaran torjumiseksi. Kesällä revalvaatio-odotuksista johtuneet valuuttaliikkeet kasvattivat voimakkaasti valuuttavarantoa ja kevensivät rahamarkkinoita. Kun kokonaiskysynnän kasvu vuoden alkupuolella osoittautui odotettua suuremmaksi ja ulkomaankaupan hintojen nousu jatkui nopeana, keskuspankkipolitiikkaa tiukennettiin asteittain. Markan ulkoisen arvon nostamisella toukokuussa ja uudelleen syyskuussa pyrittiin vaimentamaan ulkomaankaupasta aiheutuvia hintapaineita. Valuuttavaranto väheni koti- ja ulkomaisten korkojen kasvaneen eron vuoksi senkin jälkeen, kun kurssiodotusten valuuttavarantovaikutukset olivat palautuneet. Marraskuun alusta voimaan tulleen korkotason yleisen korotuksen tarkoituksena oli valuuttavarannon tukemisen ohella vaikuttaa hillitsevästi kotimaiseen suhdannekehitykseen. Samaan suuntaan vaikutettiin myös erällä muilla rahapoliittisilla toimenpiteillä, minkä lisäksi valuuttavarannon aleneminen sinänsä kiristi kotimaisia rahamarkkinoita.

RAHAPOLITIikka

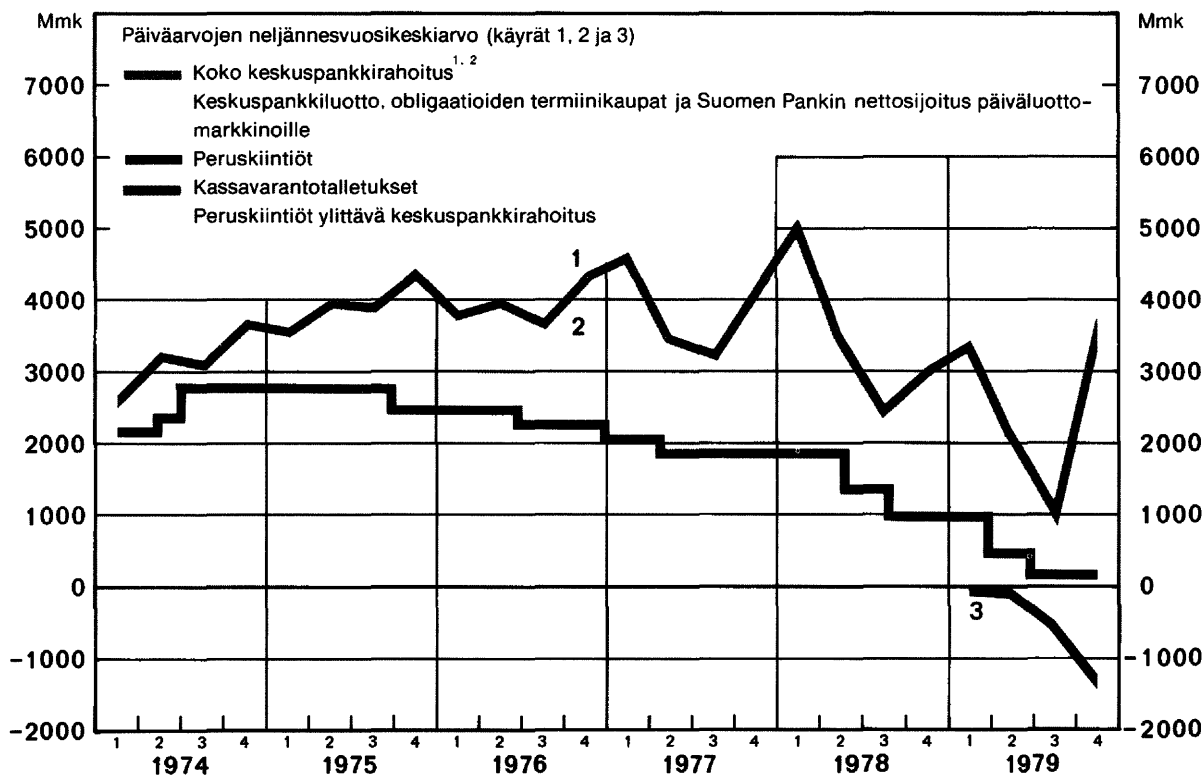
Rahapolitiikan pääpiirteet

Vaimean investointikysynnän ja yritysten tulo-rahoituksen paranemisen johdosta liikepankkien keskuspankkirahoituksen odotettiin supistuvan voimakkaasti ja muuttuvan saatavaksi keskuspankilta. Tästä syystä pankkien kanssa solmittiin maaliskuussa kassavarantosopimus, jonka mukaan Suomen Pankki saattoi velvoittaa kaikki talletuspankit tekemään ottolainaukseen perustuvia kassavarantotalletuksia Suomen Pankkiin. Näin rahapolitiikan välineistöä täydennettiin ja samalla rahapoliittinen säätely ulotettiin koskemaan koko rahalaitoskenttää. Toisaalta liikepankkien keskuspankkirahoituksen valvontarajasta ja tavoitetasojärjestelmästä oli vuoden alusta lukien luovuttu rahapolitiikan kevennetyn peruslinjan mukaisesti.

Rahamarkkinoiden keveyttä ylläpidettiin sallimalla päiväluottomarkkinoilla verraten matala korkotaso. Liikaväljyyden syntymistä pyrittiin välttämään alentamalla huhtikuussa liikepankkien keskuspankkiluottokiintiöitä ja aloittamalla kassavarantosopimuksen soveltaminen. Tätä perussäätelyä täydennettiin sitomalla osan valtion pääomantuonnista talletustodistuskaupoin Suomen Pankkiin.

Heinäkuun alusta tuli voimaan uudistettu keskuspankkirahoitusjärjestelmä. Sitä valmisteltaessa oli lähtökohtana arvio, jonka mukaan verrattain pitkäaikainen tasapaino rahoitusmarkkinoilla näytti todennäköiseltä. Keskuspankkirahoituksen rungoksi tulivat nyt päiväluotot, joiden osuus keskuspankkirahoituksesta oli jo aikaisempien ratkaisujen yhteydessä vähitellen noussut. Peruskorkoiset kiintiöt määrättiin hy-

Kuvio 9.
LIIEKAPANKKIEN KESKUSPANKKIRAOHITUS JA PANKKIEN KASSAVARANTOTALLETUKSET

¹ Liikepankkien keskuspankkirahoitukseen kuuluvat liikepankkien keskuspankkiluotto, liikepankkien päivälouot vähennettyinä liikepankkien päivätalletuksilla ja liikepankkien kanssa tehdyt obligaatioiden termiinkaupat. Liikepankkien keskuspankkiluottoon luetaan liikepankkien Suomen Pankissa diskontaamat vekselit ja liikepankkien shekkitilivelka Suomen Pankille vähennettynä liikepankkien shekkitilisaatavalla Suomen Pankilta.

² Ml. liikepankkien Postipankilta saamat talletukset vuosina 1974 - 1975.

vin pieniksi ja ne oli tarkoitettu lähinnä päivittäisten maksuvalmiusvaihteluiden tasoittamiseen.

Kesällä rahamarkkinatilanteen hallintaa vaikeutti valuuttavarannon voimakas kasvu, joka kevensi markkinoita niin nopeasti, että syntynyt likviditeetti ei ollut käytettävissä olleen välineistön avulla kokonaisuudessaan sidottavissa. Kevenemisen syynä oli vaihtotasekehityksen ja valtion pääomantuonnin ohella ennen kaikkea valuuttakurssien muutosodotusten aiheuttama valuuttojen nopea sisäänvirtaus. Liikalikviditeetin neutraloimiseksi Suomen Pankki teki talletustodistuskauppoja valtion kanssa ja lisäksi kassavarantotalletusten keräämisvauhtia sopimuksen sallimaan maksimiin.

Taloudellinen aktiviteetti vilkastui odotettua nopeammin vuoden alkupuolella. Nopean kasvuvauhdin pelättiin aiheuttavan inflatorisia paineita, vaikka kapasiteetin täyskäyttöä ei läheskään ollut saavutettu. Kansainvälinen inflaatio oli edelleen kiihtymässä mm. öljyn hinnankorotuksen vuoksi. Nämä tekijät yhdistyneinä keveään rahoitustilanteeseen lisäsivät kotimaisen hinta- ja kustannuskierteen vaaraa. Vaikka ennusteet viittasivat kansainväliseen taantumaa jo seuraavana vuonna, tasapainoisen kehityksen turvaaminen alkoi yhä ilmeisemmin edellyttää taluspolitiikan jonkinasteista tiukentamista.

Elokuun lopulla odotukset markan revalvoinnista heikkenivät ja valuuttavaranto alkoi su-

pistua. Syyskuun jälkipuolella markka revalvoitiin ulkomaankauppahintojen nousun vaikutusten hillitsemiseksi, ja samalla tehtiin päätös korkotason yleisestä korotuksesta marraskuun alusta lukien.

Syksyllä kassavarantotalletusten keräämistä maksimivauhdilla jatkettiin. Pankkien välinen kilpailu asiakkaista oli vuoden mittaan kiihtynyt ja oli olemassa vaara, että toisarvoisiin kohteisiin osoitetut luottolupaukset sitoisivat huomattavan osan pankkien luotonantomahdollisuuksien lisäyksestä.

Rahamarkkinatilanne muuttui syksyn kuluessa verraten nopeasti. Elokuussa liikepankeilla oli ollut lyhyen aikaa jopa nettosaatavaa Suomen Pankilta, mutta valuuttavarannon huomattava aleneminen aiheutti jokseenkin vastaavan liikepankkien keskuspankkirahoituksen kasvun. Valuuttavaranto supistui kuitenkin enemmän kuin voitiin odottaa pelkkien kurssiodotusten loppumisen ja lyhytaikaisia pääomanliikkeitä koskevien määräysten eräiden tarkistusten perusteella; tämä johtui kansainvälisen korkotason jatkuvasta noususta. Marraskuun alusta toteutettu koron korotus Suomessa jäi siksi valuuttavarantovaikutuksiltaan vähäiseksi, koska korot ulkomailla olivat edelleen nousseet.

Korkotason yleisen korotuksen yhteydessä Suomen Pankki antoi päiväluottokoron nousta selvästi yleistä korotusta enemmän. Marraskuussa annettiin myös uudet luottopolitiikan suuntaviivat, joissa pankkeja kehoitettiin tiukentamaan luotonantoperusteitaan.

Näiden toimenpiteiden tarkoituksena oli hillitä kotimaista kysyntää ja ennen kaikkea inflaatio-odotuksia sekä hidastaa valuuttavarannon supistumista. Toisaalta nähtiin, että juuri vauhtiin pääsemässä olevien teollisuusinvestointien rahoitus oli edelleen turvattava.

Kiintiöpolitiikka

Liikepankkien keskuspankkiluottokiintiöiden

yhteismäärä alennettiin huhtikuun alusta lukien 1 000 milj. markasta 500 milj. markkaan. Toimenpiteellä kiintiöt sopeutettiin pankkien keskuspankkirahoituksen supistumiseen (kuvio 9 ja liitetaulukko 7).

Heinäkuun alusta lukien muutettiin pankkien keskuspankkirahoitusjärjestelmää. Aikaisemmassa järjestelmässä kullakin liikepankilla oli markkamääräinen kiintiö, jonka puitteissa pankilla oli oikeus diskontata vekseleitä peruskorolla ja joka voitiin ylittää enintään 70 prosentilla portaittain nousevaa lisäkorkoa vastaan. Uudessa järjestelmässä liikepankkien keskuspankkiluotto myönnettiin shekkililuottona. Kalenterikuukauden keskiarvoina määriteltyjen pankkikohtaisten luottokiintiöiden yhteismääräksi asetettiin 200 milj. markkaa. Kunkin liikepankin päivittäinen shekkililuotto sai olla enintään 2.5 kertaa kiintiön suuruinen. Shekkililuotosta perittiin Suomen Pankin peruskorko. Mahdollisuus ylittää kiintiöt lisäkorkoa vastaan poistettiin.

Postipankille myönnettiin uudessa järjestelmässä päivittäisten maksuvalmiusheilahtelujen varalle oikeus 50 milj. markan määräiseen peruskorkoiseen shekkililuottoon, kuitenkin siten että velan kuukausikeskiarvo sai olla enintään 10 milj. markkaa. Samassa yhteydessä muutettiin keskuspankkiluoton käyttöoikeuden pankkikohtaista jakaumaa ottamalla huomioon liikepankkien suhdanne- ja kausiluonteisten maksuvalmiusvaihtelujen jakauman lisäksi pankkien ottolainauskannan jakauma.

LIIEKAPANKKIEN KESKUSPANKKILUOTTO-KIINTIÖT VUONNA 1979, MILJ. MK

	1.9.1978— 31.3.1979	1.4.1979— 30.6.1979	1.7.1979—
HOP	58.0	29.0	11.0
KOP	274.0	137.0	49.4
OKO	178.0	89.0	41.8
SKOP	228.0	114.0	51.0
SYP	256.0	128.0	45.4
ÅAB	6.0	3.0	1.4
Yhteensä	1 000.0	500.0	200.0

Obligaatioiden termiinkauppoja tehtiin vuonna 1979 vain vähän, sillä yleensä pankkien keskuspankkirahoituksen tarve pysyi pankkikohtaisten kiintiö- ja päiväluottojen ylärajojen puitteissa. Viikoksi kerrallaan tehdyissä obligatioiden termiinkaupoissa sovellettu kurssi-ero alennettiin heinäkuun alusta lukien 1/2 prosentista 1/3 prosenttiin viikolta. Obligaatioiden termiinkauppojen kurssierojen tuoma lisäys liikepankkien keskuspankkirahoituksen kustannuksiin jäi merkityksettömäksi.

Päiväluottomarkkinat

Päiväluottomarkkinoihin osallistuivat edelleen Suomen Pankin ohella keskuspankkiluottoon oikeutetut liikepankit ja Postipankki. Suomen Pankin osallistuminen päiväluottomarkkinoihin määriteltiin johtokunnan päättämän ns. sijoitussäännön avulla. Koron nousua vaimentavat sijoitukset aloitettiin koron ylitettyä määrätyn rajan ja sijoitukset kasvoivat koron noustessa. Koron laskua hillitsevä talletusten ylijäämän vastaanottaminen aloitettiin samalta korkotasolta ja vastaanotettu ylijäämä kasvoi koron alentuessa.

Kiintiöiden alennuksen yhteydessä huhtikuussa päiväluottojen käyttöoikeuden yhteismäärä vähennettiin 5 mrd. markasta 4 mrd. markkaan. Heinäkuun alusta lukien toteutetussa uudessa keskuspankkirahoitusjärjestelmässä päiväluottojen asema tuli entistä keskeisemmäksi ja päiväluottojen käyttöoikeuksien yhteismäärä nostettiin 4 miljardista 5 mrd. markkaan. Samalla päiväluotto-oikeuden pankkikohtaista jakaumaa, joka jo aiemmin oli sama kuin kiintiöjakauma, muutettiin yhdenmukaisesti kiintiöjakauman kanssa.

Lisäksi Postipankki sai oikeuden käyttää päiväluottoa 600 milj. markan enimmäismäärään saakka. Aikaisemmin Postipankki oli voinut osallistua päiväluottomarkkinoihin ainoastaan tallettajana. Päiväluotto-oikeuden myöntämisen tarkoituksena oli helpottaa niiden lyhytaikaisten vaihtelujen hoitoa, joita valtiontalouden kausiliike aiheuttaa Postipankin maksu-

LIKEPANKKIEN PÄIVÄLUOTTOJEN KÄYTTÖOIKEUS VUONNA 1979, MILJ. MK

	20.10.1978— 31.3.1979	1.4.1979— 30.6.1979	1.7.1979— ¹
HOP	290.0	232.0	275.0
KOP	1 370.0	1 096.0	1 235.0
OKO	890.0	712.0	1 045.0
SKOP	1 140.0	912.0	1 275.0
SYP	1 280.0	1 024.0	1 135.0
ÅAB	30.0	24.0	35.0
Yhteensä	5 000.0	4 000.0	5 000.0

valmiudessa. Valtiontalouden hyvän rahoitus-
aseman vuoksi Postipankki ei kuitenkaan käyttänyt päiväluottoa vuonna 1979.

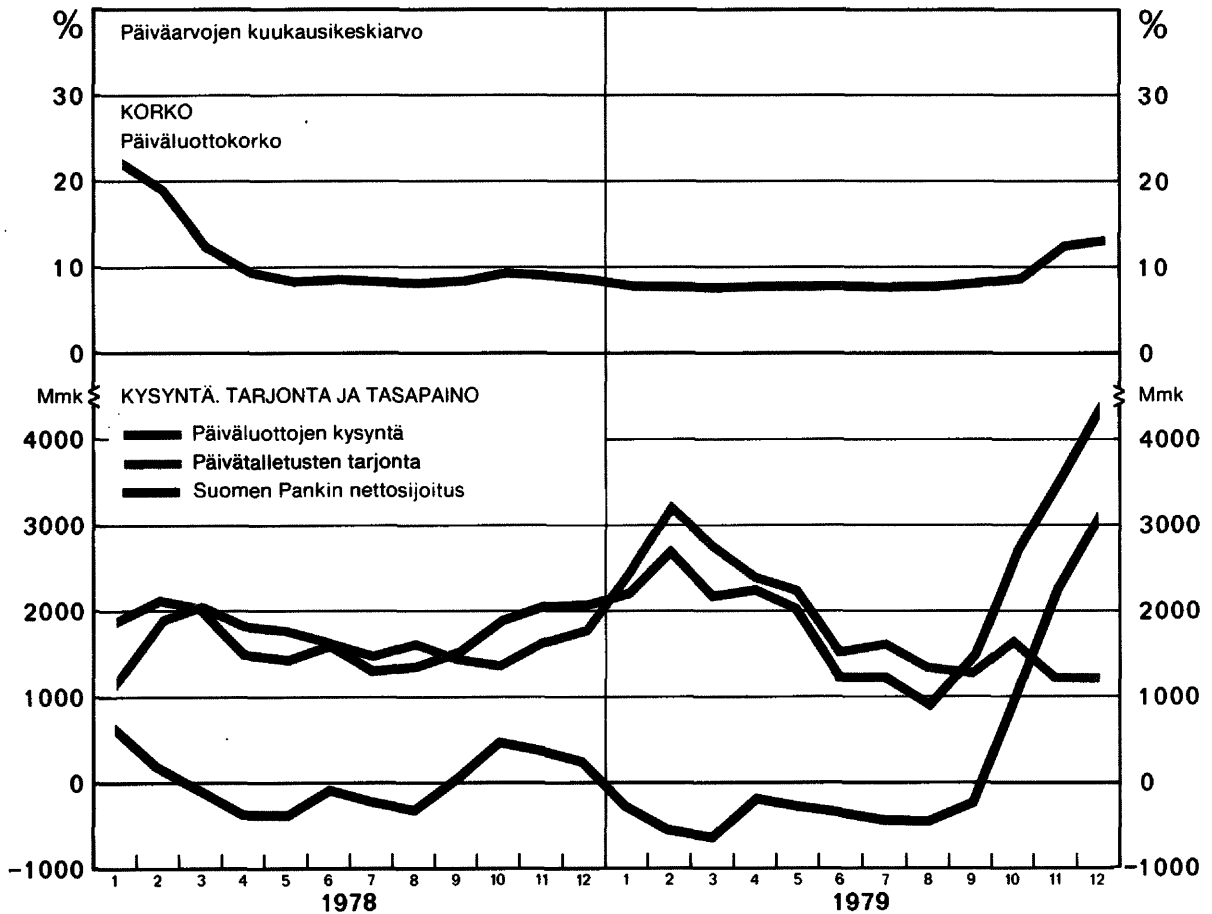
Myös korontasausjärjestelyä tarkistettiin uuteen järjestelmään siirryttäessä.² Samalla järjestelyn perusteella jaettavien varojen jakaumaa muutettiin pankeille valtiontaloudesta aiheutuvassa maksuvalmiusrasituksessa tapahtuneita muutoksia vastaavasti.

Peruskoron korotuksen yhteydessä päiväluottomarkkinakorona yläraja korotettiin 23 prosentista 24 prosenttiin marraskuun alusta lukien. Päiväluottomarkkinoiden korko oli marraskuun alun peruskoron korotukseen asti 8–9% (kuvio 10 ja liitetaulukko 8). Koronkorotuksen yhteydessä Suomen Pankki muutti päiväluottopolitiikkaansa siten, että päiväluottokoron annettiin nousta selvästi peruskoron muutosta enemmän. Päiväluottokorko oli loppuvuoden aikana noin 13%.

¹ Valuuttavarannon huomattavan supistumisen sekä seteliston kausihuipun takia liikepankkien päiväluottojen käyttöoikeuksia nostettiin tilapäisesti marras- ja joulukuussa siten, että ne olivat 140% voimassa olevista päiväluottojen enimmäismääristä 12.11.—9.12. ja 170% 10.—31.12.1979.

² Korontasausjärjestelyn tarkoituksena on alentaa valtiontalouden kassaylijäämästä päiväluottomarkkinoiden välityksellä liikepankeille aiheutuvia korkokustannuksia. Kuten aikaisemmin Postipankin talletuksista hyvitetään Postipankille päiväluottomarkkinoilla sovellettava korko ainoastaan talletuksen puolesta määrästä. Toisesta puolesta Postipankille hyvitetään Suomen Pankin peruskorko ja sen ylittävä osa siirretään Suomen Pankissa pidettävälle korontasauksille. Aikaisemmasta poiketen hyvitetään Suomen Pankille, jos se on vastaanottanut talletusten ylijäämää, korontasauksille kertyneistä varoista se osa, joka vastaa Suomen Pankin vastaanottamaa talletusten ylijäämää kerrottuna Postipankin osuudella päivätalletusten kokonaisuudesta, ja muu osa varoista jaetaan liikepankkien kesken.

Kuvio 10.
SUOMEN PANKIN PÄIVÄLUOTTOMARKKINAT

Suomen Pankki vastaanotti markkinoilta alkuvuodesta runsaita talletusten ylijäämiä. Huhtikuun alusta toteutetun kiintiöiden alennuksen jälkeen Suomen Pankin vastaanottama talletusten ylijäämä supistui. Kesän aikana rahamarkkinoille syntyneitä huomattavaa liikalikviditeettiä pyrittiin sitomaan vähentämällä päivätalletusten tarjontaa valtion kanssa tehdyin talletustodistuskaupoin sekä keräämällä kassavarantotalletuksia maksimivauhdilla. Tästä huolimatta Suomen Pankki joutui ajoittain vastaanottamaan suuriakin päivätalletusten ylijää-

miä. Syyskuusta lähtien, kun valuuttavaranto alkoi supistua ja pankkien maksuvalmius kiristyi, päiväluottojen kysyntä ylitti päivätalletusten tarjonnan. Loppuvuodesta päiväluottokoron annettiin nousta, samalla kun Suomen Pankin sijoitukset markkinoille kasvoivat voimakkaasti.

Heinäkuun alusta toteutetun keskuspankkirahoitusjärjestelmän uudistuksen jälkeen päiväluotot olivat entistäkin keskeisempi keskuspankkirahoituksen muoto. Joulukuussa niiden

osuus koko keskuspankkirahoituksesta oli 96 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 67 %.

Päiväluottojen kysyntä oli vuoden aikana keskimäärin 2 272 milj. markkaa ja päivätilletusten tarjonta 1 951 milj. markkaa. Päiväluottokorko oli vuoden aikana keskimäärin 9.7 % ja luoton käyttäjien maksama korko korontasauksen jälkeen keskimäärin 9.3 %.

Koko keskuspankkirahoituksen keskimääräinen korko vuonna 1979 oli 9.0 %. Sitä laskettaessa otetaan keskuspankkiluotosta maksetun koron ohella huomioon päiväluottomarkkinoiden käytön liikepankeille aiheuttamat nettokustannukset ja obligaatioiden termiinkauppojen kurssi-erot. Vastaava korko vuonna 1978 oli 8.9 %. Keskuspankkirahoituksen keskimääräisen koron ja keskuspankkiluoton peruskoron välinen ero kasvoi edellisen vuoden 1.2 prosenttiyksiköstä 1.4 prosenttiyksikköön vuonna 1979.

Kassavarantotalletukset

Suomen Pankki ja rahalaitokset allekirjoittivat maaliskuussa kassavarantosopimuksen, jolla rahapoliittista välineistöä täydennettiin kevenviä rahamarkkinoita silmällä pitäen. Edellisen kerran kassavarantotalletuksia oli kerätty 1960-luvun loppupuolella. Sopimuksen perusteella Suomen Pankki voi velvoittaa rahalaitokset pitämään varoja kassavarantotalletuksina keskuspankissa. Talletusvelvollisuus määräytyy Suomen Pankin vahvistamana prosenttina kunkin kuukauden lopun ottolainauskannasta, ja kassavarantotalletus on saatettava tämän mukaiseksi seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Ottolainaukseen ei lueta toiselta talletuspankilta, kiinnitysluottopankilta ja Suomen Vientiluotto Oy:ltä sekä valtiolta vastaanotettuja varoja. Talletusvelvollisuutta laskettaessa kotimaiset ulkomaanrahan määräiset talletukset otetaan lukuun vain puolesta määrästänsä. Suomen Pankki voi korottaa talletusvelvollisuutta enintään 0.4 prosenttiyksikön suuruisin kuukausittaisin portain ja sen ylärajaksi sovittiin 5 %. Suomen Pankki maksaa

kassavarantotalletuksista koron, joka on 3/4 prosenttiyksikköä Suomen Pankin kulloistakin peruskorkoa alempi. Kassavarantosopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen soveltaminen päätettiin aloittaa huhtikuussa rahamarkkinoiden liiallisen keveyden ehkäisemiseksi. Talletusvelvollisuus asetettiin ensimmäisen kerran huhtikuun lopun ottolainauskannan perusteella, ja se määrättiin 0.2 prosentiksi. Toukokuussa talletusvelvollisuus korotettiin 0.4 prosenttiin. Kesäkuusta lähtien sitä korotettiin vuoden loppuun asti sopimuksen sallimin enimmäisportain siten, että joulukuun lopun ottolainauskannan perusteella asetettu velvollisuus oli 3.2 % ottolainauksesta. Marraskuun lopun ottolainauskannan perusteella määräytyneitä kassavarantotalletuksia oli joulukuun lopussa 1 764 milj. markkaa.

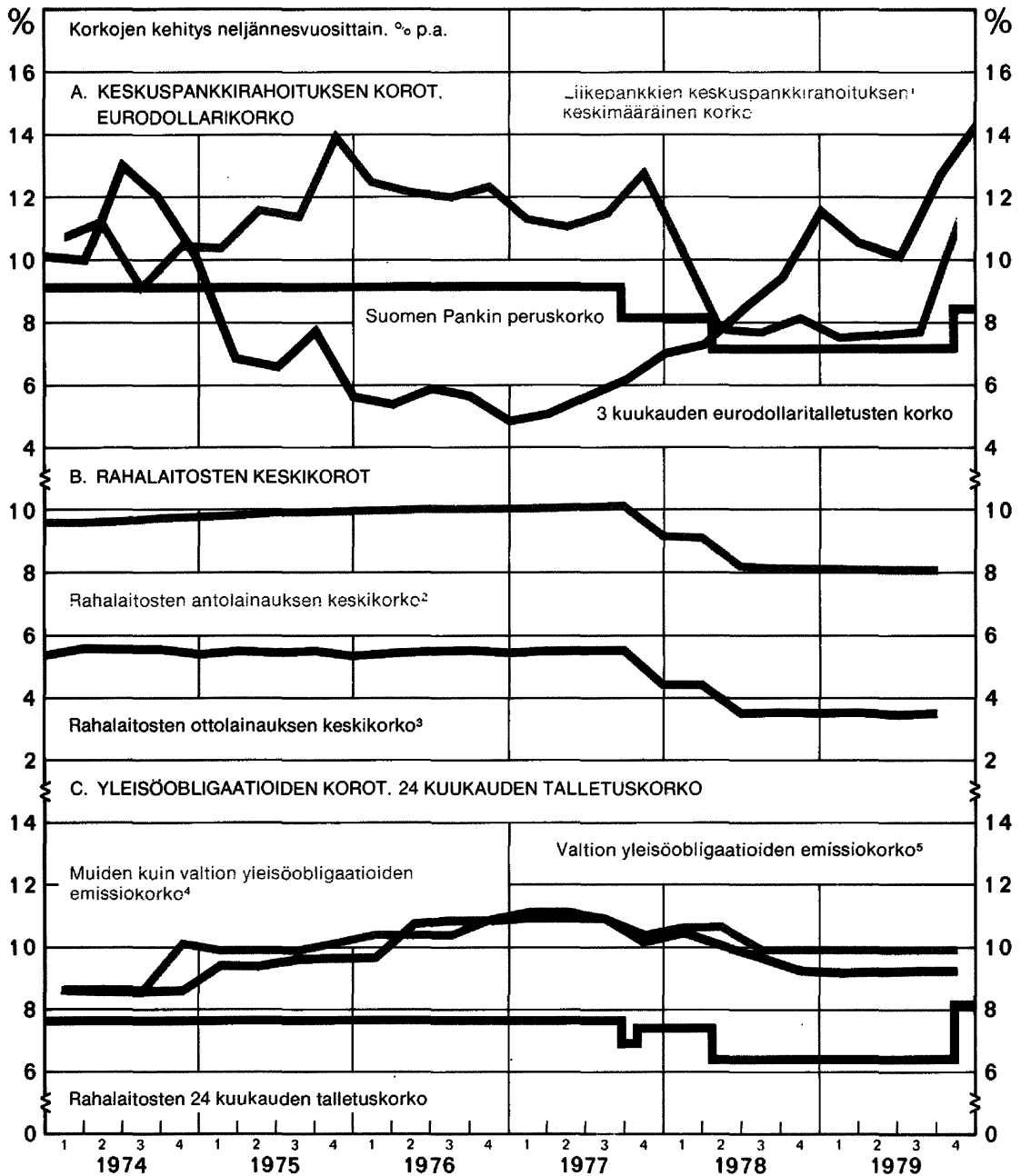
Korkopolitiikka

Marraskuun alusta lukien toteutettiin korkotason yleinen korotus. Suomen Pankki korotti rahalaitoksille myönnettävän keskuspankkiluoton peruskoron 7 1/4 prosentista 8 1/2 prosenttiin sekä muista luotoista perimiensä korkojen ylärajan 8 1/2 prosentista 9 3/4 prosenttiin ja alarajan 5 1/2 prosentista 6 3/4 prosenttiin (kuvio 11 A ja liitetaulukko 5).

Rahalaitosten antolainauskorkoja edellytettiin korotettavan vastaavasti 1 1/4 prosenttiyksikköä ja niiden yläraja nostettiin 10 1/2 prosentista 11 3/4 prosenttiin. Korkoratkaisun yhteydessä Suomen Pankki kehotti rahalaitoksia harkitsemaan mahdollisuuksia pidentää asuntolainojen laina-aikoja tai muuttaa muulla tavoin lainaehdoja siten, että koron korotuksesta aiheutuvaa asumiskustannusten nousua voitaisiin lieventää.

Rahalaitokset korottivat ottolainauskorkoja siten, että korkojen porrastusta edelleen jyrkennettiin pitkäaikaisten talletusten hyväksi. Ottolainauskorot olivat vuoden 1979 aikana seuraavat:

Kuvio 11.
KOROT

¹ Ml. obligatioiden termiinkaupat ja Suomen Pankin päiväluottomarkkinat (päiväarvojen neljännesvuosikeskiarvo).

² Lainoilla painotettu.

³ Talletuskannoilla painotettu.

⁴ Emittoinneilla painotettu.

⁵ Mynneillä painotettu.

	1.5.1978— 31.10.1979	1.11.1979— %
36 kuukauden palkkio- ja veronhuojennustalletukset ¹	7.25	9.00
24 kuukauden maaraaikais-talletukset	6.50	8.25
12 kuukauden määräaikais-talletukset	5.50	7.00
6 kuukauden määräaikais-talletukset	4.25	5.50
6 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	4.25	5.50
4—5 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	2.75	3.75
2—3 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	1.75	2.75
1 kuukauden irtisanomisaikaiset talletukset	0.75	1.75
Säästötilit ja karttavat talletustilit ²	3.25	4.25
Käyttötilit ^{2,3}	3.00	4.25
Shekki- ja postisiirtotilit	0	0

¹ Valtio hyvittää lisäksi palkkiotalletuksille 1.25% vuodessa, minkä ohella tallettajalla on mahdollisuus voittaa säästöpalkinto. Veronhuojennustalletuksesta tallettaja saa veronhuojennusedun.

² Korkoa maksetaan 1.11.1979 lähtien arvopäivien välisiltä päiviltä kumpaakaan arvopäivää mukaan lukematta.

³ Käyttötilillä korot lasketaan kalenterikuukauden alimmalle saldolle.

Kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla korot nousivat varsin voimakkaasti erityisesti kertomusvuoden loppupuolella. Dollarimääräisten luottojen koron kehitys ilmenee kuviosta 11 A.

Rahalaitosten antolainauksen keskikorko (kuvio 11 B) oli vuoden lopussa 9.42%, edellisenä vuonna 8.24%. Antolainauksen keskikoron kehitykseen vaikuttivat osaltaan Suomen Pankin

antamat keskikoron alentamisaikataulua koskevat ohjeet.

Rahalaitosten ottolainauksen keskikorko (kuvio 11 B) oli vuoden lopussa 4.63% eli 1.00 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aikaisemmin. Anto- ja ottolainauksen välinen korkoero oli siten vuoden päättyessä 4.79 prosenttiyksikköä, kun se vuoden 1978 lopussa oli ollut 4.61 prosenttiyksikköä.

Huolimatta marraskuun alusta voimaan tulleesta korkotason yleisestä korotuksesta uusien yleisöobligaatiolainojen korot pysytettiin kertomusvuonna ennallaan (kuvio 11 C).

Luottopoliittiset ohjeet

Uudet luottopoliittian ohjeet annettiin rahalaitoksille marraskuussa. Niissä todettiin, että taloudellinen kasvu oli ennakoitua nopeampaa ja että kilpailukyvyyn ja työllisyyden turvaaminen edellytti vastedeskin inflaation aktiivista hillintää.

Ohjeiden mukaan rahamarkkinoiden voitiin odottaa edelleen kiristyvän kesällä vallinneen poikkeuksellisista tekijöistä johtuneen keveyden väistyttyä. Rahamarkkinoiden kehityksen vakauttamiseksi rahalaitosten edellytettiin tiukentavan luottopyyntöjen karsintaa, jotta voitaisiin välttää rahamarkkinoiden liiallinen kireys siinä vaiheessa, kun kotimaista kysyntää olisi jälleen voitava tukea.

RAHALAITOSTEN ANTO- JA OTTOLAINAUKSEN PAINOTETUT KESKIKOROT JA KORKOEROT VUOSIEN 1978 JA 1979 LOPUSSA, %

	31.12.1978			31.12.1979		
	Anto-lainaus	Otto-lainaus	Korko-ero	Anto-lainaus	Otto-lainaus	Korko-ero
Postipankki	7.95	2.62	5.33	9.19	3.30	5.89
Liikepankit	7.87	3.57	4.30	9.06	4.55	4.51
Säästöpankit	8.64	3.97	4.67	9.80	5.05	4.75
Osuuspankit	8.66	3.87	4.79	9.79	4.97	4.82
Rahalaitokset yhteensä	8.24	3.63	4.61	9.42	4.63	4.79

Rahalaitoksia kehoitettiin ensisijaisesti turvaamaan kannattavien tuotannollisten investointien ja energiansäästöinvestointien tarvitsema rahoitus. Niiden ajoitukseen oli pyrittävä vaikuttamaan siten, että niiden toteutusvaiheen työllisyysvaikutus painottuu vuoden 1980 loppupuolelle ja vuoteen 1981. Sen sijaan tarkkaa tarveharkintaa oli ohjeiden mukaan sovellettava asuntojen rakentamiseen ja hankintaan. Erittäin pidättyvästi edellytettiin suhtauduttavan kulutusluottoihin ja spekulatiivisiin reaali- ja finanssisijoituksiin. Erityisesti kehoitettiin välttämään kilpailua kulutus- ja asuntoluottojen ehdoilla.

Obligaatiolainoja koskevat lausunnot

Suomen Pankki antoi vuoden aikana valtioneuvostolle 33 yksityistä obliigaatiolainaa koskevaa lausuntoa. Kaikkia lainoja puollettiin ja valtioneuvosto myös myönsi kaikille liikkeeseenlaskuluvan. Lainojen yhteinen nimellisarvo oli 1 664 milj. markkaa, mikä oli lähes 700 milj. markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Pitkäaikaisen luottorahoituksen lisääntyminen johtui kiinnitysluottopankkien aikaisempaa suurempien emissioiden ohella pääasiassa eräistä laajoista voimatalousinvestoinneista sekä eräiden teollisuusyritysten rahoituksen vakauttamisesta.

Obligaatiolainoista oli 22 yksityisten kiinnitysluottolaitosten, 10 teollisuus- ja voimayhtiöiden sekä yksi kehitysluottolaitoksen. Yksityisten kiinnitysluottolaitosten liikkeeseen laskevien lainojen nimellisarvo oli yhteensä 1 084 milj. markkaa eli 414 milj. markkaa suurempi kuin vuonna 1978. Teollisuuden ja voimayhtiöiden lainahakemusten yhteismäärä oli kertomusvuoden aikana 560 milj. markkaa. Kehitysluottolaitoksen lainamäärä oli 20 milj. markkaa. Kiinnitys- ja kehitysluottolaitosten lainat oli tarkoitettu lähinnä elinkeinoelämän ja kuntien tuotannollisten investointien sekä asuntotuotannon rahoitukseen.

Yleisön merkittäviksi tarkoitettujen yhdeksän yksityisen obliigaatiolainan nimellisarvo oli yh-

teensä 512 milj. markkaa ja korko 10 %. Määrä oli yli 200 milj. markkaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Muiden kuin yleisön merkittäviksi tarkoitettujen lainojen nimellisarvo oli yhteensä 1 152 milj. markkaa ja niiden korko 8.25—10.75 %. Osa näistä lainoista oli vaihtuvakorkoisia.

Talletustodistukset ja määräaikaistalletukset

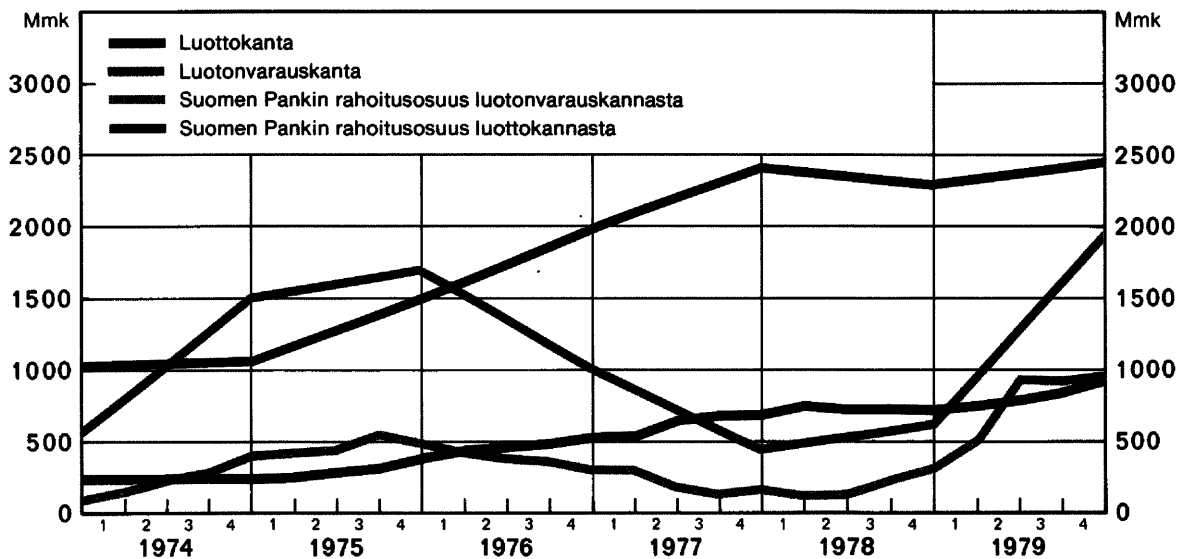
Talletustodistuskasvoja käytettiin varsin aktiivisesti rahapolitiikan välineenä vuoden aikana. Liikkeessä olevien talletustodistusten määrä oli vuoden alussa 1 090 milj. markkaa ja oli suurimmillaan 3 378 milj. markkaa kesä—elokuussa. Syksyllä niiden määrä supistui ja oli vuoden lopussa 1 700 milj. markkaa. Joulukuussa pankkivaltuusmiehet jatkoivat talletustodistusten myynnin perustana olevan koronmaksuluvan voimassaoloa vuoden 1983 loppuun.

Julkisen sektorin määräaikaistalletukset Suomen Pankissa kasvoivat yhteensä 271 milj. markkaa. Valtion suhdannerahastotalletukset kasvoivat korkojen vuoksi 2 milj. markkaa 42 milj. markkaan. Valtion pääomantuontitalletukset lisääntyivät 269 milj. markkaa ja olivat vuoden päättyessä 339 milj. markkaa.

Yrityssektorin määräaikaistalletukset kasvoivat vuoden aikana 47 milj. markkaa ja niiden määrä oli vuoden lopussa yhteensä 403 milj. markkaa. Pääomantuontitalletuksia oli vuoden lopussa 49 milj. markkaa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin eli 254 milj. markkaa. Yritysten investointi- ja alushankintatalletukset lisääntyivät 101 milj. markkaa mm. uuden, yrityksille aikaisempaa edullisemman investointivarauslain soveltamisen vuoksi. Niiden määrä oli vuoden päättyessä 133 milj. markkaa.

Investointivarausten käytön tukemiseksi Suomen Pankki päätti maksaa joulukuun alusta lukien 7 prosentin vuotuisen koron yritysten investointitalletuksille, jotka on tehty ennen 1.4.1980 päättyvän tilikauden voitosta ja joita

Kuvio 12.
KOTIMAISTEN TOIMITUSTEN RAHOITUS

vastaava investointivaraus on tehty 15.11.1979 tai sen jälkeen. Näille talletuksille maksettava korko on 1 1/2 prosenttiyksikköä pienempi kuin Suomen Pankin kulloinenkin peruskorko.

Erityisrahoitusjärjestelyt

Suomen Pankin pysyviä erityisrahoitusjärjestelyjä ovat kotimaisten toimitusten rahoitus (KTR-luotot), uusvientiluottojen rahoitus ja lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitus. Niiden ehtoja ei vuoden aikana muutettu lukuun ottamatta järjestelyissä sovellettavien korkojen korotusta peruskoron muutosta vastaavasti. Pysyvien erityisrahoitusjärjestelyjen luottokanta kasvoi vuoden aikana lähes kolmanneksen ja oli vuoden lopussa 2 201 milj. markkaa.

KTR-luotoilla rahoitetaan kotimaisen teollisuuden pääomatavaratoimituksia kotimaisille tilaajille. Rahoitusjärjestelyn tarkoituksena on turvata suomalaisille yrityksille ulkomaisten valmistajien kanssa tasaveroiset rahoitukselliset kilpailuedellytykset kotimaan markkinoilla. Järjestelyyn osallistuvat Suomen Pankki, liike-

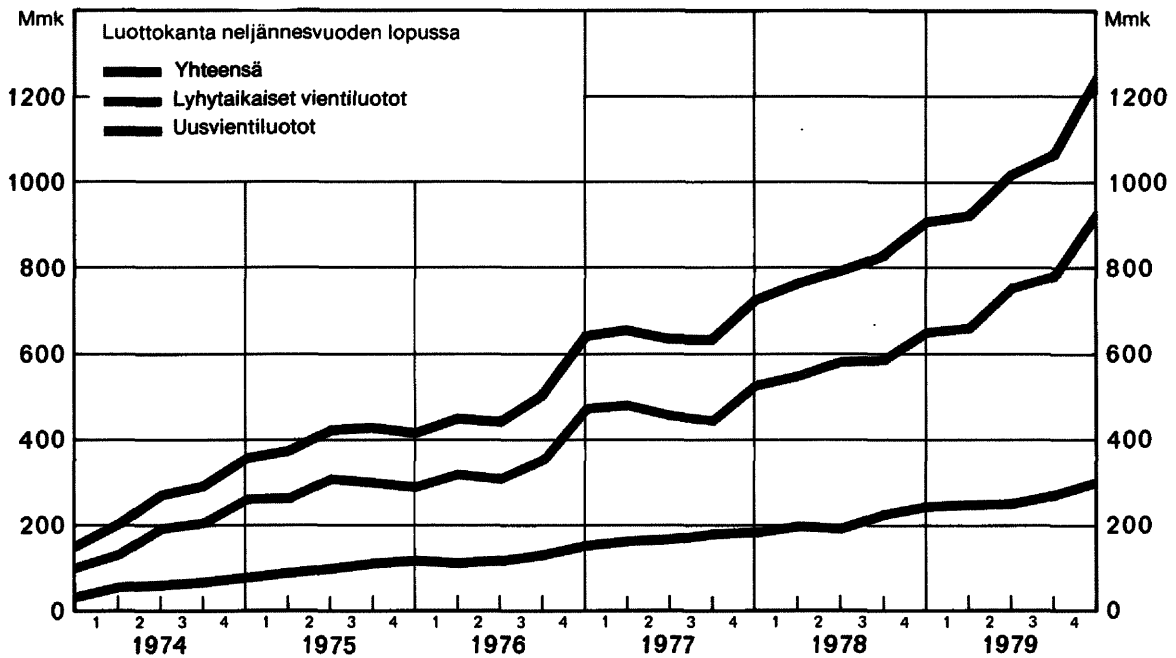
pankit ja Postipankki. KTR-luottojen korko nousi marraskuun alusta 8 1/2 prosenttiin kuten peruskorkokin. Edellisenä vuonna tehtyä KTR-järjestelyn tilapäistä laajennusta koskemaan myös merkittäviä yritysten sisäisiä kone- ja laitetöitä jatkettiin vuoden loppuun.

Investointitoiminnan voimakkaan elpymisen myötä KTR-luottojen varauksiin liittyvä tilauskanta kolminkertaistui ja oli vuoden lopussa 2 691 milj. markkaa. KTR-luottoja koskevia varauksia tuli vuoden aikana voimaan 2 235 milj. markkaa, josta Suomen Pankin osuus oli 1 117 milj. markkaa. Luotonvarauksia oli vuoden lopussa voimassa yhteensä 1 972 milj. markkaa (kuviot 12). Suomen Pankin osuus varauskannasta oli 986 milj. markkaa. KTR-luottoja nostettiin yhteensä 917 milj. markkaa. Suomen Pankki rahoitti tästä 466 milj. markkaa. Vuoden lopussa koko KTR-luottokanta oli 169 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin eli 2 491 milj. markkaa, josta Suomen Pankin rahoitusosuus oli 952 milj. markkaa.

Uusvientiluotoilla rahoitetaan pienen ja keski-suuren teollisuuden viennin kasvusta johtuvaa

Kuvio 13.

UUSVIENTILUOTTOJEN JA LYHYTAIKAISTEN VIENTILUOTTOJEN RAHOITUS

valmistuksenaikaisen käyttöpääoman lisätarvetta. Rahoittajapankin uusvientiluotosta perimä korko nostettiin marraskuun alusta 7 3/4 prosenttiin. Uusvientiluottojen luottokanta kasvoi vuoden aikana 22 % ja oli vuoden päättyessä 311 milj. markkaa (kuvio 13). Tekstiili-, vaatetus- sekä nahkateollisuuden osuus luottokannasta oli 29 % ja metalli- ja konepajateollisuuden osuus 27 %. Vuoden päättyessä uusvientiluottoja oli käytössä 1 531 yrityksellä. Turkistarhojen osuus oli asiakasyritysten määrästä noin 60 % ja luottokannasta noin 10 %.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestely on tarkoitettu vaihdettavina valuuttoina maksettavan viennin yhteydessä ulkomaiselle ostajalle myönnetyn, enintään 24 kuukauden vientiluoton rahoittamiseen. Rahoituksesta yrityksiltä perittäviä korkoja nostettiin marraskuussa yleisen koronkorotuksen yhteydessä 7 3/4 prosenttiin enintään 12 kuukauden vientitoimituksissa ja 8 1/4 prosenttiin yli 12 kuukauden vientitoimituksissa.

Lyhytaikaisten vientiluottojen rahoitusjärjestelyn luottokanta kasvoi 41 % ja oli vuoden lopussa 919 milj. markkaa. Tämän lisäksi rahoitusjärjestelyn piiriin kuuluva factoring-yhtiöille myönnettävä rahoitus lisääntyi kertomusvuonna 12 milj. markasta 19 milj. markkaan. Luottokannan huomattava lisäys johtui vilkkaasta vientitoiminnasta sekä kotimaisen ja ulkomaisen rahoituksen korkoeron kasvusta. Koko luottokannasta vuoden lopussa oli metallituote- ja konepajateollisuuden osuus 40 %, metalliteollisuuden 19 %, sekä tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden osuus 11 %. Rahoitusta käytti vuoden lopussa 717 yritystä.

VALUUTTAPOLITIIKKA

Kehitys kansainvälisillä valuutta- ja rahoitusmarkkinoilla

Kansainvälisiä valuuttamarkkinoita viime vuosina sävyttänyt levottomuus jatkui vuonna

1979, joskin eräiden tärkeiden valuuttojen kurssikehityksen suunta taittui. Yhdysvaltain dollari heikkeni edelleen suhteessa Saksan markkaan ja Sveitsin frangiin mutta vahvistui Japanin jeniin nähden. Monet maat pyrkivät vaikuttamaan valuuttansa ulkoiseen arvoon ajoittain voimakkaillakin raha- ja valuuttapoliittisilla toimenpiteillä. Valuutta- ja rahoitusmarkkinoiden kehitykselle oli tunnusomaista korkotason huomattava nousu vuoden jälkipuoliskolla.

Yhdysvaltain dollarin ulkoinen arvo laski vuoden kuluessa pääasiassa nopeutuneen inflaation, kauppataaseen jatkuvan alijäämän sekä eräiden kansainvälisten epävarmuustekijöiden vuoksi. Vuoden puoliväliin saakka markkinat olivat rauhalliset ja dollari oli suhteellisen vakaa edellä mainittuihin valuuttoihin nähden. Kesäkuukausina dollari alkoi kuitenkin heikentyä. dollariin kohdistuvien paineiden keventämiseksi ja inflaation hillitsemiseksi Yhdysvaltain viranomaiset ryhtyivät lokakuun alussa merkittäviin talouspoliittisiin toimiin. Näistä tärkeimmät olivat diskonttokoron nostaminen 12 prosenttiin sekä pankkien kassavarantoesäännösten tiukentaminen. Toimien tavoitteena oli luotonannon rajoittaminen ja niiden johdosta dollari vahvistui selvästi. Vuoden lopulla dollari jälleen heikkeni sen ja muiden valuuttojen välisen korkoeron kaventumisen, raakaöljyn hintojen korotusten sekä kansainvälispoliittisen tilanteen kiristymisen vuoksi. Näistä syistä myös kullan hinta nousi jyrkästi varsinkin vuoden lopulla; koko vuoden kuluessa kullan hinta nousi yli kaksinkertaiseksi. Yhdysvaltain dollari heikkeni Saksan markkaan nähden 5 % ja Sveitsin frangiin 2 %. Japanin jeniin nähden dollari puolestaan vahvistui 23 %.

Korkotaso tärkeimmissä teollisuusmaissa nousi vuoden kuluessa huomattavasti. Yhdysvaltain korkotaso kohosi lähes jatkuvasti vuoden loppupuolelle saakka. Marras- ja joulukuussa korot laskivat hieman. Vuoden lopussa Yhdysvaltain liikepankkien alin antolainauskorko oli 15 %. Osapuulleen samalla tasolla oli kolmen kuukauden eurodollarikorko (kuvio 11). Sak-

san markan eurokorko oli vuoden lopussa 9 % ja Sveitsin frangin 6 %.

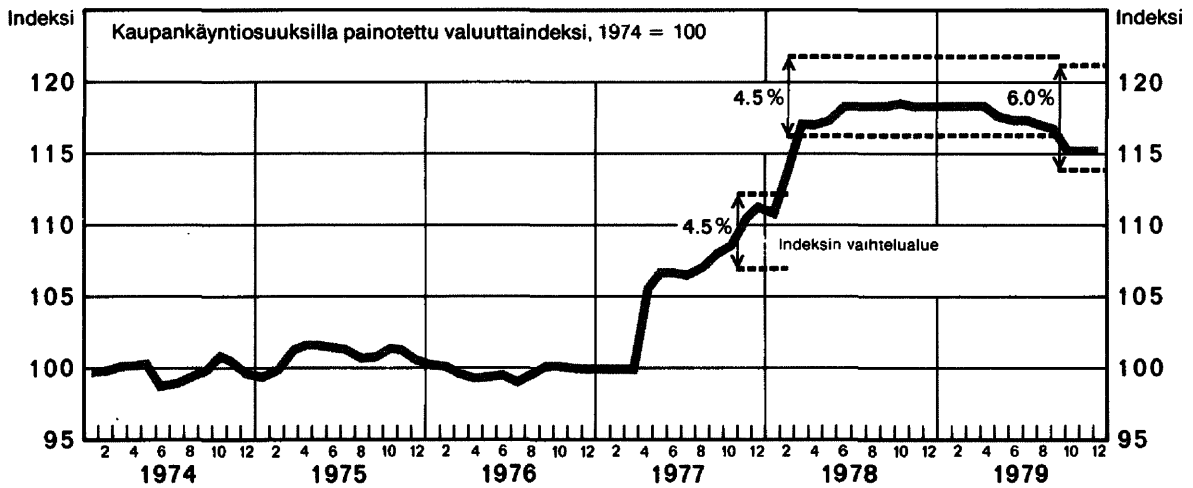
Maaliskuussa EEC-maat korvasivat valuuttajensa yhteiskelluntajärjestelmän uudella eurooppalaisella valuuttajärjestelmällä (EMS = European Monetary System), jossa valuuttojen arvot on sidottu toisiinsa yhteisen valuuttayksikön avulla. Järjestelmään liittyivät EEC-maat Isoa-Britanniaa lukuun ottamatta. Myös ulkopuolisille maille oli tarjottu osallistumismahdollisuus.

EMS-järjestelmän perustavoitteena on jäsenmaiden valuuttojen keskinäisen kurssikehityksen vakauttaminen. Järjestelmän tyydyttävä toiminta edellyttää, että maiden välillä ei esiinny huomattavia inflaatio- eikä kilpailukykyeroja. Varsinkin Saksan liittotasavallan suhteellisen hidas inflaatio ja vahva maksutaseasema aiheuttivat kesän ja alkusyksyn kuluessa jännitystä EMS-valuuttojen kesken. Tästä ja dollarin heikkenemisestä johtui, että syyskuussa päätettiin järjestelmän valuuttojen kurssitarkistuksesta, jolloin Saksan marka revalvoitiin 5 % Tanskan kruunuun nähden ja 2 % muihin EMS-valuuttoihin nähden. Tanska devalvoi kruununsa vielä 5 % marraskuun lopussa.

Useiden teollisuus- ja kehitysmaiden jatkuvasti suuret ulkoisen rahoituksen tarpeet myötävaikuttivat kansainvälisen rahoitustoiminnan lisääntymiseen viime vuonna. OECD-maiden yhteenlaskettu vaihtotaseen vajaus kohosi kertomusvuonna 30 mrd. dollariin ja kehitysmaiden 47 mrd. dollariin. OPEC-maiden vaihtotaseyliäämä puolestaan suureni pääosin öljynhintojen tuntuvan nousun johdosta edellisen vuoden 7 mrd. dollarista 65 mrd. dollariin. Lainapääomien tarjonta säilyi kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla hyvänä. Korkotason nousu johtui lähinnä lainavaluuttamaiden sisäisestä inflaatiokehityksestä eikä niinkään kansainvälisen luotonkysynnän liiallisesta kasvusta.

Kansainvälinen lainananto oli kertomusvuonna yhteismäärältään noin 120 mrd. dollaria. Tä-

Kuvio 14.
SUOMEN PANKIN VALUUTTAINDEXSI

hän sisältyvät julkistetut eurovaluuttalainat, kansainväliset obligaatioemissiot ja kansallisilla markkinoilla liikkeeseen lasketut ulkomaiset obligaatiolainat. Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden kehitystä sävytti tärkeimpien lainavaltuutusten korkotason kohoaminen. Vaihdevuokkoisten lainojen kiinteän peruskoron lisäksi maksettava marginaali sitä vastoin pysyi pienenä ja jopa supistui.

Julkistettuja eurovaluuttalainoja järjestettiin noin 80 mrd. dollarin arvosta. Tästä noin puolet oli kehitysmailla myönnettyjä luottoja. Teollisuusmaiden osuus myönnetyistä eurovaluuttalainoista väheni kuluneena vuonna lähinnä eurodollarikorkojen nousun vuoksi.

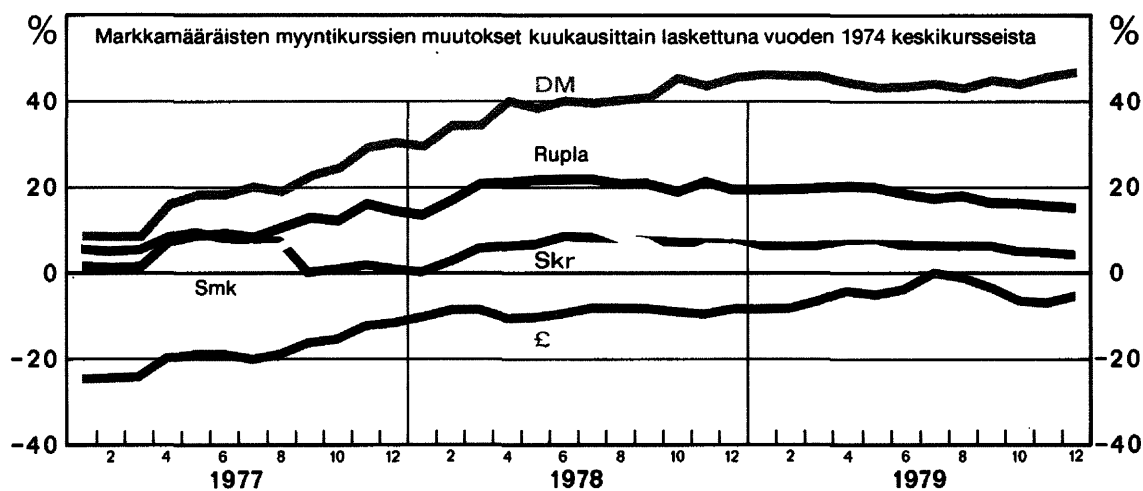
Kansainväliset obligaatioemissiot ja kansallisilla pääomamarkkinoilla liikkeeseen lasketut ulkomaiset obligaatiolainat kasvoivat runsaaseen 40 mrd. dollariin. Korkotason nousun vuoksi ulkomaiset obligaatioemissiot Yhdysvalloissa vähenivät selvästi. Dollarimääräiset euro-obligaatiot puolestaan lisääntyivät vaihtuvuokkoisten obligaatiolainojen vahvan kasvun ansiosta. Vaikka korkotaso nousikin, Saksan markan määräraisten obligaatioiden emissioiden yhteismäärä pysyi suurin piirtein edel-

lisvuotisen suuruisena ja ulkomaiset emissiot Sveitsin pääomamarkkinoilla lisääntyivät tuntuvasti. Japanissa liikkeeseen laskettuja ulkomaisia obligaatiolainoja vähensivät jenin arvon aleneminen ja korkotason nousu.

Valuuttakurssipolitiikka ja kotimaiset valuuttamarkkinat

Kotimaiset valuuttamarkkinat olivat vuoden 1978 helmikuun devalvaation jälkeen kertomusvuoden alkupuolelle saakka verrattain rauhalliset. Markan ulkoista arvoa osoittava valuuttaindeksiluku pysytettiin tänä aikana vakaana. Keväällä julkisuudessa käynnistyneen revalvaatiokeskustelun aikaansaamat odotusjohteiset pääomanliikkeet sysäsivät kuitenkin valuuttavarannon nopeaan kasvuun. Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto oli korkeimmillaan elokuussa, 7 mrd. markkaa. Touko- ja elokuussa Suomen Pankki vahvisti markan ulkoista arvoa valuuttaindeksin vaihtelurajojen sisällä, yhteensä noin 1.5%. Valtioneuvosto päätti 21. syyskuuta Suomen Pankin esityksestä laajentaa valuuttaindeksin vaihtelualuetta 4.5 prosentista 6 prosenttiin. Samana päivänä markan ulkoista arvoa nostettiin lähes 2%. Valuuttaindeksin uusiksi vaihtelurajoiksi tuli-

Kuvio 15.
TÄRKEIMPIEN VALUUTTAKURSSIEN MUUTOKSET

vat 114.0 ja 121.0. Tätä ennen rajat olivat olleet 116.4 ja 121.7.

Vuoden aikana toimeenpannuilla markan ulkoisen arvon korotuksilla pyrittiin vaimentamaan kertomusvuoden aikana nopeasti nousseiden ulkomaankauppahintojen kotimaista inflaatiota kiihdyttävää vaikutusta. Revalvaatio-odotusten lauettua valuuttavaranto alkoi syksyllä nopeasti laskea. Tähän vaikutti myös ulkomaisten korkojen jyrkän nousun vuoksi kasvanut koti- ja ulkomaisen korkotason välinen ero. Vuoden lopulla valuuttavarannon lasku pysähtyi.

Yksittäisten valuuttojen markkakurssien kehitys oli huomattavasti tasaisempaa kuin kahtena edellisellä vuonna. Valuuttaindeksillä mitattuna Suomen markan ulkoinen arvo vahvistui vuoden kuluessa 2.7% (kuvio 14). Eri valuutoista dollari heikkeni vuoden aikana markkaan nähden 5.5%, Ruotsin kruunu 2.3% ja rupla 3.3%. Eniten, 23%, heikkeni Japanin jeni. Saksan markka pysyi ennallaan ja Englannin punta vahvistui 3.4% (kuvio 15). Suomen Pankin noteeraamien valuuttojen myyntikurssit vuoden aikana käyvät ilmi liitetaulukosta 14. Vuonna 1979 Suomen Pankki myi valuuttapankkeille avistavaluutaa 1 823 milj. dollaria ja

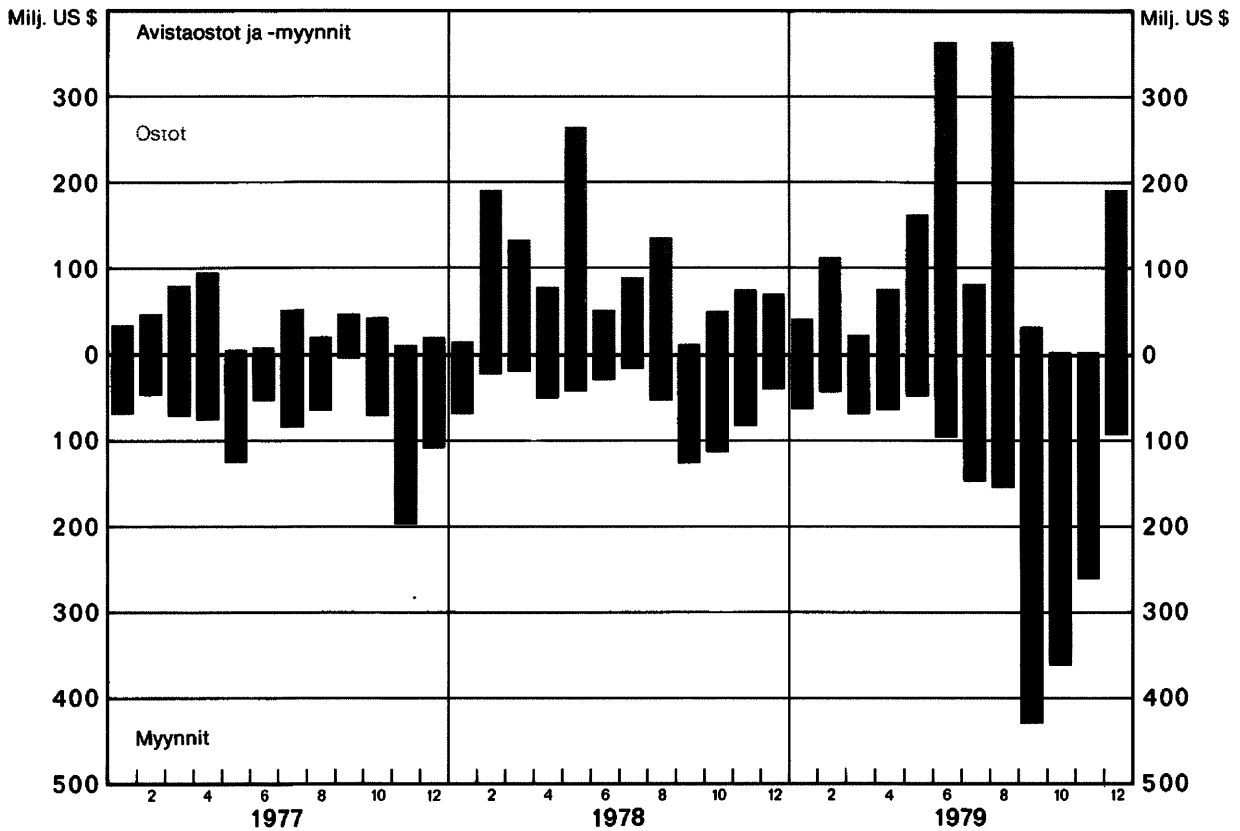
osti 1 434 milj. dollaria (kuvio 16).

Revalvaatio-odotukset tuntuivat myös dollarin termiinimarkkinoilla. Kevään ja kesän aikana Suomen Pankki kattoi pääasiassa viejien kauppaja. Revalvaation jälkeen syys-lokakuussa Suomen Pankki kattoi sitä vastoin enimmäkseen tuojien kauppaja.

Vuoden ensimmäisten kuukausien aikana markka oli diskontolla Yhdysvaltain dollariin nähden, ts. dollarin termiinikurssit olivat avistakurssia korkeammat. Huhtikuusta lähtien kurssien asetannassa noudatettiin korkopariteetin mukaista kurssitasoa. Sen mukaan termiinikurssit määräytyivät kotimaisten ja ulkomaisten korkojen eron perusteella. Markka olikin tämän jälkeen preemiolla dollariin nähden, ts. dollari-termiinikurssit olivat avistakurssia alemmat. Korkeimmillaan preemio oli 4% p.a., kun korkotaso nousi Yhdysvalloissa huomattavasti. Koko vuoden aikana Suomen Pankki osti termiinillä 482 milj. dollaria ja myi 324 milj. dollaria.

Ruplan termiinimarkkinoilla toiminta oli hyvin vähäistä. Suomen Pankki osti termiinillä 5 milj. ruplaa ja myi 15 milj. ruplaa. Ruplan termiinikurssit olivat koko vuoden ajan avistakurssien tasolla.

Kuvio 16.
SUOMEN PANKIN AVISTAKAUPAT

Suomen Pankin vaihdettava valuuttavaranto kasvoi kertomusvuonna 884 milj. markkaa ja oli vuoden päättyessä 4 692 milj. markkaa (kuvio 17). Varannon lisäys johtui pääasiassa siitä, että kultavarannon arvoa korotettiin 897 milj. markkaa tilinpäätöksen yhteydessä. Varanto ei sisällä ulkomaisia joukkovelkakirjoja, joita oli 1 749 milj. markkaa ja jotka varannon kirjaamiskäytännön muutoksen johdosta luettiin varantoon vasta 1.1.1980.

Vuosina 1975 ja 1976 Kansainväliseltä Valuuttarahastolta nostettuja öljyluottoja maksettiin takaisin 440 milj. markkaa.

Vuoden 1979 päättyessä Suomen Pankilla oli ulkomaisten pankkien kanssa valmiiksi neuvoteltuja, valuuttavarannon tukemiseen tarvit-

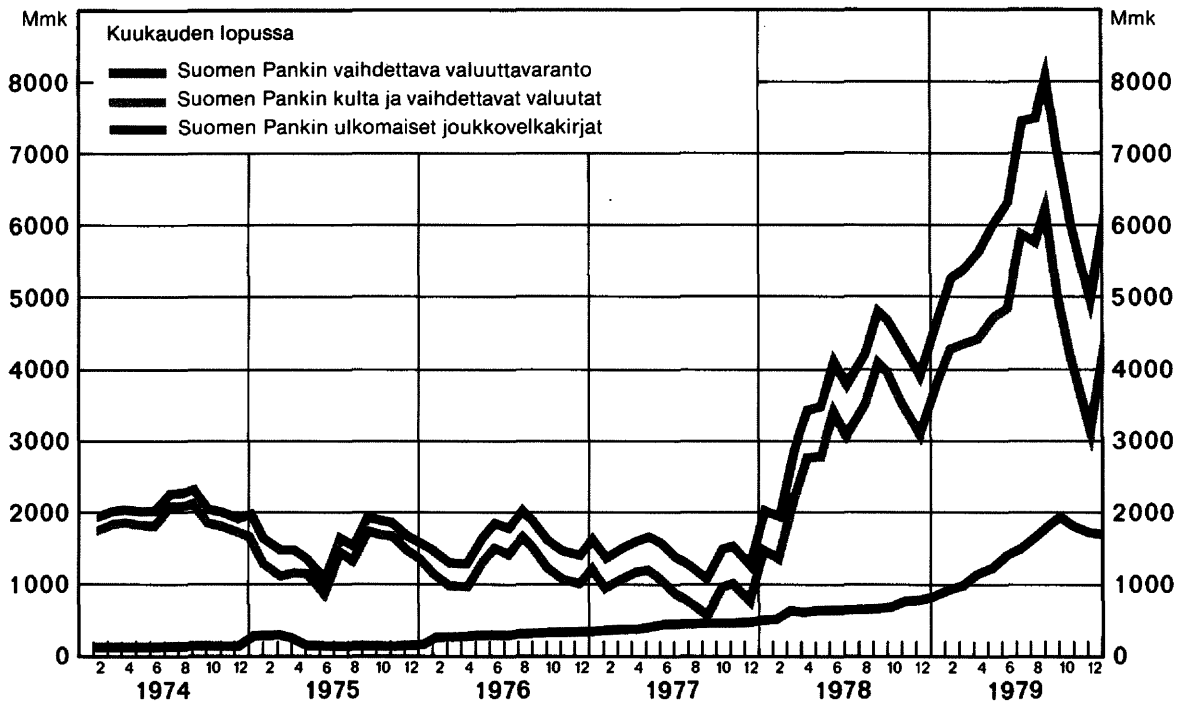
taessa nostettavissa olevia luottovaroja yhteensä 667 milj. Yhdysvaltain dollaria.

Pitkäaikaiset pääomanliikkeet ja ulkomainen velka

Yritysten parantunut kannattavuus, rahoitus-tilanne sekä syksyyn saakka jatkunut kotimaisten rahoitusmarkkinoiden keveys pitivät ulkomaisen luoton tarpeen edellisvuotista pienempänä. Kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden korkotason nousu hillitsi kertomusvuonna hakukkuutta pääomantuontiin. Sekä yritysten että valtion ulkomainen luotonotto oli vähäisempää kuin edellisenä vuonna.

Pitkäaikaisen pääoman tuontia koskevia lupia

Kuvio 17.
VAIHDETTAVA VALUUTTAVARANTO

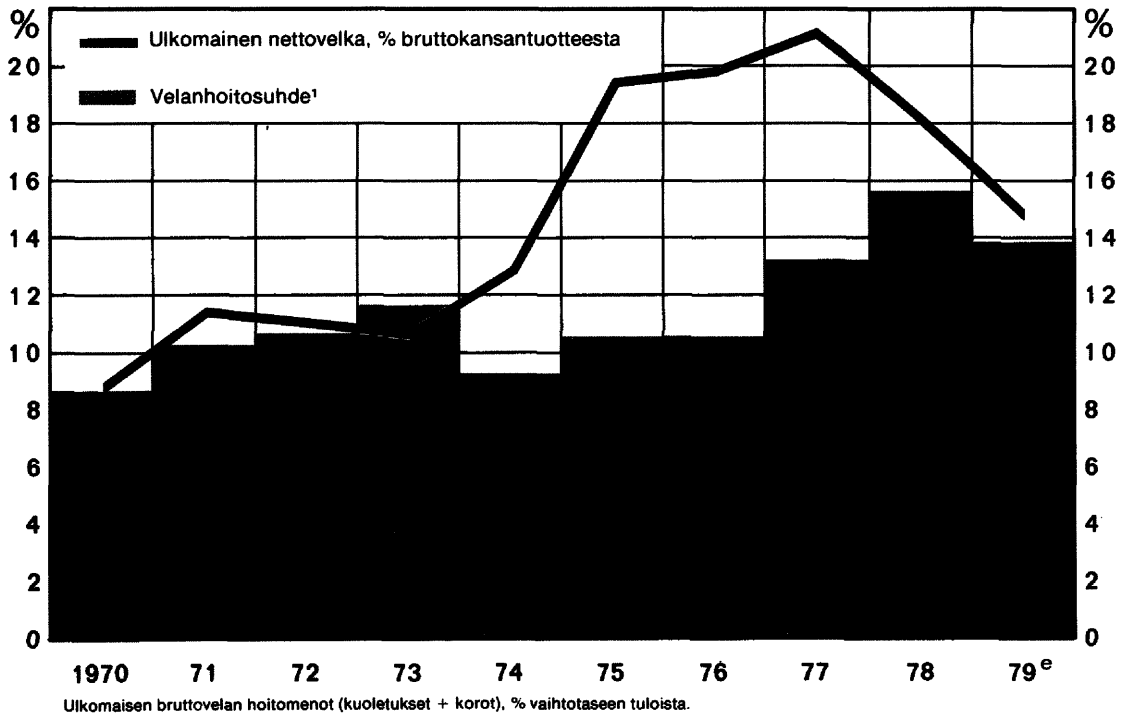
myönnettiin ensisijaisesti tuotannollisten ja varsinkin avoimen sektorin kannattavien laajennusinvestointien mutta eräiltä osin myös korvausinvestointien rahoittamiseen. Lupia myönnettäessä pyrittiin myös myötävaikuttamaan yritysten ulkomaisen velan rakenteen paranemiseen. Yritysten sallittiin kuolettaa enneaikaisesti huomattava määrä vanhoja luottoja ja nostaa näiden tilalle uusia, mitä mahdollisuutta useat yritykset käyttivätkin. Luottojen keskimääräinen maksuaika pidentyi 5.0 vuodesta 5.2 vuoteen.

Ennakkotietojen mukaan Suomen ulkomainen nettovelka supistui kertomusvuoden aikana 1.0 mrd. markkaa ja oli vuoden lopussa 24.5 mrd. markkaa. Pitkäaikainen nettovelka aleni 1.0 mrd. markkaa 28.7 mrd. markkaan. Lyhytaikainen nettosaatava pysyi lähes ennallaan, mutta voimakkaasti lisääntyneen ulkomaan-

kaupan johdosta sekä lyhytaikaiset saatavat että lyhytaikaiset velat kasvoivat huomattavasti. Ulkomainen nettovelka oli vuoden lopussa 15.0% bruttokansantuotteesta eli 3.3 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin (kuvio 18). Velkaantumisasteen aleneminen tuki osaltaan sitä, että Suomen luottokelpoisuus säilyi hyvänä kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla.

Suomen pitkäaikainen ulkomainen bruttovelka oli kertomusvuoden lopussa markkaroiltaan 35.4 mrd. markkaa eli lähes sama kuin vuotta aiemmin. Yritykset kuolettivat vanhoja luottoja 0.5 mrd. markkaa enemmän kuin ottivat uusia. Myös rahoituslaitosten ulkomainen velka aleni; niiden maksamat kuoletukset olivat 0.3 mrd. markkaa nostoja suuremmat. Valtion ulkomainen velka kasvoi sitä vastoin 1.7 mrd. markkaa.

Kuvio 18.
VELKAANTUMISKEHITYS

e = ennakkotietoja

Pitkäaikaista ulkomaista pääomaa nostettiin kertomusvuonna 6.6 mrd. markkaa, mikä oli yli neljännes vähemmän kuin edellisellä vuonna. Ulkomaiset obligaatioemissiot vähenivät puoleen edellisvuodesta ja olivat 1.7 mrd. markkaa. Ulkomaille laskettiin liikkeeseen kertomusvuoden aikana seuraavat 11 suomalaista obligaatiolainaa:

Suomen Teollisuuspankki Oy	6 milj. KD
Suomen Teollisuuspankki Oy	
Maa- ja teollisuuskiinteistöpankki Oy	5 milj. KD
Suomen Kiinteistöpankki Oy	
Suomen valtio	100 milj. \$
Suomen valtio	50 milj. SDR
Suomen valtio	100 milj. \$
Suomen valtio	70 milj. FF
Suomen valtio	80 milj. FF
Suomen valtio	80 milj. Sfr
Suomen valtio ¹	150 milj. DM
Teollisuuden Voima Oy	30 milj. \$
Teollisuuden Voima Oy	7 milj. KD

Suomen Pankki suhtautui edelleen pidättyvästi pitkäaikaisten tuonti- ja vuokrausluottojen käyttöön. Niitä nostettiin kertomusvuonna 0.5 mrd. markkaa eli neljännes vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Pitkäaikaisen ulkomaisen bruttovelan kuolelutukset supistuivat kertomusvuonna 13% ja olivat 5.0 mrd. markkaa. Velan korkomenot lisääntyivät edellisvuotisista 14% 3.0 mrd. markkaan ulkomaisen korkotason nousun vuoksi. Rahoituslainojen painotettu keskkorko kohosi kertomusvuoden aikana 8.7 prosentista 9.2 prosenttiin.

Ulkomaisten yritysten suorat nettosijoitukset Suomeen vähenivät kertomusvuonna neljänneksen 106 milj. markkaan. Suomeen tehtyjen suorien sijoitusten kanta oli 1.2% bruttokansantuotteesta. Kertomusvuoden lopussa Suo-

¹ Laina nostettiin tammikuussa 1980.

messa toimi 891 sellaista yritystä, joissa ulkomaisen omistuksen osuus oli yli 20 %.

Vuoden päättyessä pitkäaikaisesta bruttovelasta oli Yhdysvaltain dollareina 41 %, Saksan markkoina 14 % ja Sveitsin frangeina 13 %. Loppuosa velasta jakautui noin 20 valuutan kesken.

Suomen pitkäaikainen ulkomainen bruttosaatava kasvoi 16 % ja oli kertomusvuoden lopussa 6.7 mrd. markkaa. Saatavia kasvattivat eniten Suomesta myönnetty vientiluotot, joiden nettolisäys oli 0.5 mrd. markkaa. Rahoituslainsaattavien 0.2 mrd. markan lisäys johtui Pohjoismaiden Investointipankin liikkeeseen laskestamasta obligaatiolainasta ja bilateraalsiin maksusopimuksiin liittyvistä rahoitusjärjestelyistä. Kehitysluottosaatat vähenevät 206 milj. markasta 93 milj. markkaan, kun osa kehitysluotoista muutettiin lahja-avuksi.

Suomalaisen yritysten suorat nettosijoitukset ulkomaille olivat kertomusvuonna 487 milj. markkaa, mikä oli 89 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Kertomusvuoden päättyessä suomalaisten yritysten ulkomaille tekemien sijoitusten kanta oli 2.3 mrd. markkaa, mikä oli 1.4 % markkinahintaisesta bruttokansantuotteesta. Vuoden 1979 päättyessä ulkomaille oli 975 sellaista yritystä, joissa suomalaisen omistuksen osuus oli yli 20 %. Tähän lukuun sisältyvät ns. lepäävät yritykset.

Lyhytaikaiset pääomanliikkeet

Vuoden alkukuukausina yritysten ja pankkien lyhytaikaisen pääoman tuonti oli vähäistä mutta kasvoi toisen ja kolmannen vuosineljänneksen aikana tuntuvasti. Tämä rahoitusmarkkinoita keventänyt pääomantuonti johtui pääasiassa markan revalvaatio-odotuksista. Pääomantuontia lisäsi jossain määrin myös se, että tuonin käteismaksujärjestelmä (ns. RP-järjestelmä) poistettiin maaliskuun alussa, mikä teki RP-listalla vielä olleiden tavaroiden osalta tuontiluottojen käytön jälleen mahdolliseksi.

Elokuun lopulla lyhytaikaisen pääoman tuonti kääntyi vienniksi. Aluksi pääoman vienti johtui valuuttakurssiodotusten vaimenemisesta, mikä alkoi jo ennen syyskuussa toimeenpantua markan revalvaatiota. Lyhytaikaisen pääoman vienti jatkui kuitenkin senkin jälkeen, kun revalvaatio-odotuksiin liittyneen vaikutuksen voitiin arvioida toteutuneen. Syynä oli lähinnä koti- ja ulkomaisten korkojen välisen eron kasvu sekä puutavaraviennin valmistusaikaisen rahoituksen kieltäminen.

Suomen Pankki lakkautti 1.3.1979 vuodesta 1973 vaihtelevan laajuisena käytössä olleen tuonin käteismaksujärjestelmän. Ennen lakkauttamispäätöstä RP-tavaroiden osuus tavarantuonnista oli 18 %. Järjestelmällä pyrittiin alun perin hillitsemään lyhytaikaista ulkomaista velkaantumista, parantamaan velan rakennetta tekemällä tilaa pitkäaikaisen pääoman tuonnille sekä saattamaan tavarantuonin keskimääräiset maksuehdot aiempaa paremmin vastaamaan kotimaassa sovellettuja maksuehtoja. Järjestelmä poistettiin, koska keventyneet kotimaiset rahoitusmarkkinat olivat paljolti vähentäneet sen todellista tehoa ja koska lyhytaikainen nettovelka oli muuttunut huomattavaksi nettosaatavaksi.

Käteismaksujärjestelmän lakkauttamisen yhteydessä muutettiin tuonin rahoitusluottojärjestelmää antamalla valuuttapankeille lupa ottaa omissa nimissään ulkomaista rahoitusluottoa edelleen tuojille välitettäväksi Suomen Pankin asettamin ehdoin ja rajoituksin. Muutoksella pyrittiin saattamaan tuontiin ja kotimaisiin toimituksiin liittyvät rahoitusluotot aiempaa tasavertaisempaan asemaan. Ottaakseen omissa nimissään tuontinsa maksamiseen ulkomaisen rahoitusluoton tavarantojoja tarvitsee Suomen Pankin erityisluvan.

Maaliskuun alussa muutettiin myös tuonin toimitusluottoaika laskettavaksi alkamaan tavarantojo maahantulopäivän sijasta tavarantojo tullauspäivästä. Tämä merkitsi useissa tapauksissa todellisen luottoajan pidentymistä.

Kertomusvuonna poistettiin asteittain valuuttapankkeilta ja yrityksiltä mahdollisuus ottaa lyhytaikaista ulkomaista luottoa puutavaranviennin valmistusaikaiseen rahoitukseen. Tällä pyrittiin ohjaamaan luottojen kysyntää ulkomaisista rahoituslähteistä kotimaisiin.

Maaliskuun 1. päivänä 1979 astuivat voimaan myös eräät muut valuuttasäännösten muutokset. Valtioneuvoston päätöksellä maasta ilman erityislupaa vietäväksi sallitun maksuväline määrän arvo nostettiin 3 000 Suomen markasta 5 000 Suomen markkaan. Samalla päätöksellä kiellettiin yli 100 Suomen markan nimellisarvoisten seteleiden maastavienti. Lisäksi laajennettiin eräissä tapauksissa oikeutta hankkia valuuttaa ja valuuttapankkien oikeutta luovuttaa valuuttaa.

Kahdenkeskiset maksujärjestelyt

Suomella oli vuoden 1979 päättyessä kahdenkeskiset maksusopimukset kahdeksan sosialistisen maan kanssa. Sopimusten mukaan on tilivaluuttana Neuvostoliiton kanssa clearingrupla, Bulgarian, Romanian, Saksan demokraattisen tasavallan ja Unkarin kanssa clearingdollari sekä Kiinan kansantasavallan kanssa clearingmarkka. Puolan ja Tšekkoslovakian kanssa jatkettiin maksujärjestelyä, jonka mukaisesti tilit pidettiin vapaasti vaihdettavina Yhdysvaltain dollareina. Clearingdollareita myytäessä ja ostettaessa noudatettiin edelleenkin Yhdysvaltain dollarin kurssia.

Suomen ja Mongolian kauppasopimuksen mukaan maiden väliset maksut hoidettiin Suomen Pankissa ja Mongolian keskuspankissa pidettävien tilien kautta vaihdettavina Yhdysvaltain dollareina.

SUOMEN PANKIN TASE JA TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tase kertomusvuoden sekä kahden edellisen vuoden lopussa on esitetty vuosikirjan liitetaulukossa 1. Tase laaditaan ohjesäännön mukaan neljä kertaa kuukaudessa. Liitetaulukossa 2 on esitetty kuukausien lopun taseet. Tuloslaskelma kertomusvuodelta sekä kahdelta edelliseltä vuodelta on liitetaulukossa 4. Suomen Pankin taseen keskeisten erien kehitys vuonna 1979 ilmenee kuviosta 19.

ULKOMAAT

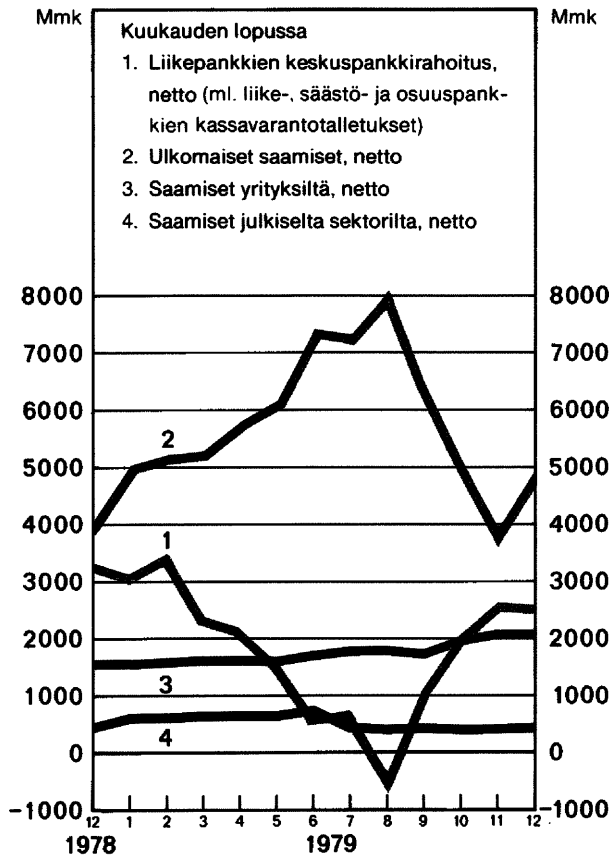
Suomen Pankin "Ulkomaiset nettosaamiset" kasvoivat vuoden aikana 947 milj. markkaa 4 999 milj. markkaan. Ulkomaiset nettosaamiset lisääntyivät huomattavasti alkuvuodesta

loppukesään saakka ja olivat korkeimmillaan 8 073 milj. markkaa elokuun lopussa. Loppuvuodesta ulkomaiset nettosaamiset supistuivat jyrkästi ja olivat alimmillaan 3 922 milj. markkaa marraskuun lopussa.

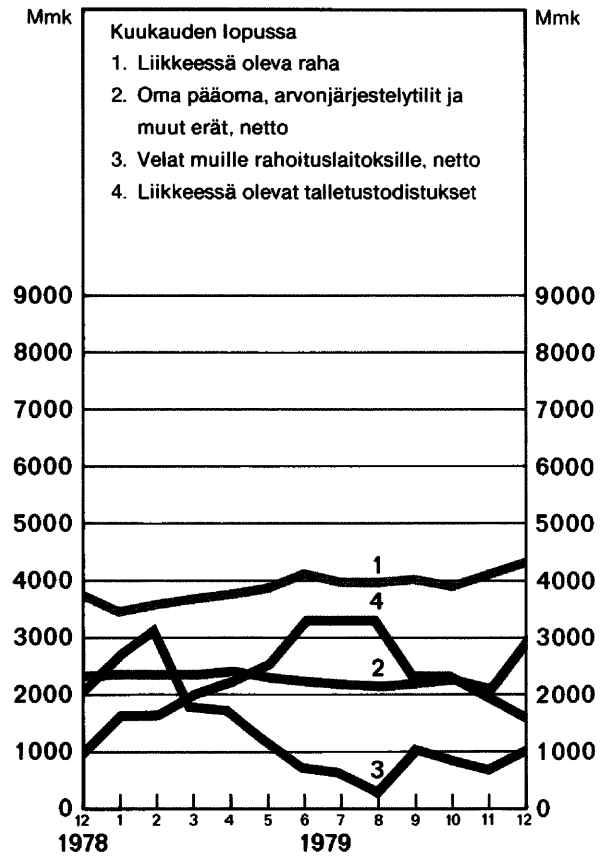
ULKOMAISET TILIT, MILJ. MK

	31.12.1978	31.12.1979	Muutos
Kulta	169	1 073	+ 904
Erityiset nosto-oikeudet	316	430	+ 114
Varanto-osuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	243	225	- 18
Vaihdettavat valuutat	3 126	2 978	- 148
Sidotut valuutat	485	154	- 331
Kulta ja valuuttasaamiset	4 339	4 860	+ 521
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	872	1 749	+ 877
Markkaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	1 096	1 054	- 42
Muut ulkomaiset saamiset	1 968	2 803	+ 835
Ulkomaiset saamiset yhteensä	6 307	7 663	+1 356
Vaihdettavat tilit	46	14	- 32
Sidotut tilit	14	832	+ 818
Valuuttavelat	60	846	+ 786
Kansainvälisen Valuuttarahaston markkatilit	1 881	1 385	- 496
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	314	433	+ 119
Määräaikaiset velat	—	—	—
Muut ulkomaiset velat	2 195	1 818	- 377
Ulkomaiset velat yhteensä	2 255	2 664	+ 409
Ulkomaiset nettosaamiset	4 052	4 999	+ 947

Kuvio 19.
SUOMEN PANKIN TASE
VASTAAVAA

VASTATTAVAA

Vaihdeettava valuuttavaranto, johon luetaan kulta, erityiset nosto-oikeudet, varanto-osuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa sekä vaihdettavat valuuttasaamiset vähennettynä vaihdettavilla valuuttaveloilla, lisääntyi vuoden aikana 884 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 4 692 milj. markkaa. Varannon kasvu johtui ennen kaikkea kultavarannon arvon korotuksesta tilinpäätöksen yhteydessä.

Sidottu valuuttavaranto, joka koostuu Suomen Pankin sidotuista valuuttasaamisista ja -veloista, supistui idänkaupan huomattavan alijäämän johdosta 1 149 milj. markkaa. Vuoden

lopussa sidotuilla valuuttatileillä oli nettovelkaa 678 milj. markkaa.

Suomen Pankin muista ulkomaisista saamisista joukkovelkakirjat lisääntyivät 877 milj. markkaa ja markaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa supistui 42 milj. markkaa. Suomen Pankin muista ulkomaisista veloista Kansainvälisen Valuuttarahaston markkatilit alenivat 496 milj. markkaa pääasiassa ns. öljyluottojen kuoletusten takia ja osoitetut erityiset nosto-oikeudet lisääntyivät 119 milj. markkaa lisäosoitusten vuoksi.

RAHOITUSLAITOKSET

Suomen Pankin nettosaamiset rahoituslaitoksilta kasvoivat 320 milj. markkaa ja olivat vuoden päättyessä 1 495 milj. markkaa. Liikepankkien keskuspankkirahoitus, joka edellisena vuonna oli vähentynyt huomattavasti, kasvoi 784 milj. markkaa 4 103 milj. markkaan. Keskuspankkirahoituksesta oli vuoden lopussa pääosa eli 3 870 milj. markkaa päiväluottoa ja loppuosa eli 233 milj. markkaa shekkililuitoa. Alkuvuodesta loppukesään keskuspankkirahoitus aleni jyrkästi ja, jos kassavarantotalletukset otetaan lukuun, liikepankeilla oli saatavaa Suomen Pankilta elokuun lopussa. Tämän jälkeen keskuspankkirahoitus nousi huomattavasti valuuttavarannon supistumisen ja kausiluonteisten tekijöiden vuoksi. Koko keskuspankkirahituksen keskimäärä aleni kuitenkin vielä noin 940 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Liikepankkien kiintiöihin perustuva keskuspankkiluotto, joka alkuvuonna koostui diskontatuista vekseleistä ja nettomääräisestä shekkililuitosta sekä heinäkuun alusta yksinomaan

shekkililuitosta, aleni 873 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 233 milj. markkaa. Keskuspankkiluoton keskimäärä aleni noin 1 430 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä.

Liikepankeilla oli Suomen Pankin päiväluottomarkkinoilta vuoden lopussa päiväluottoja 3 870 milj. markkaa, mikä oli 1 657 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Alimmillaan liikepankkien päiväluotot olivat 392 milj. markkaa elokuun lopussa ja korkeimmillaan kertomusvuoden lopussa. Päivätalletuksia liikepankeilla ei ollut lainkaan vuoden päättyessä. Suurimmillaan liikepankkien päivätalletukset olivat 468 milj. markkaa elokuun lopussa. Liikepankkien päiväluottojen koko vuoden keskimäärä nousi noin 500 milj. markkaa ja päivätalletusten keskimäärä laski noin 40 milj. markkaa edellisen vuoden keskimäärästä. Päiväluottojen kysynnän kattamiseksi Suomen Pankki sijoitti päiväluottomarkkinoille vuoden lopussa 2 739 milj. markkaa. Edellisen vuoden lopussa Suomen Pankin sijoitus päiväluottomarkkinoille oli 138 milj. markkaa.

RAHOITUSLAITOSTEN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1978	31.12.1979	Muutos
Pankkien shekkilit	137	233	+ 96
Diskontatut vekselit	970	—	- 970
Joukkovelkakirjat	361	408	+ 47
Päiväluotot	2 213	3 870	+1 657
Muut	14	27	+ 13
Saamiset rahoituslaitoksilta	3 695	4 538	+ 843
Pankkien shekkilit	2	4	+ 2
Päivätalletukset	2 075	1 131	- 944
Kassavarantotalletukset	—	1 764	+1 764
Pääomantuontitalletukset	405	140	- 265
Muut	38	4	- 34
Velat rahoituslaitoksille	2 520	3 043	+ 523
Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	1 175	1 495	+ 320

Suomen Pankin velat rahoituslaitoksille kasvoivat yhteensä 523 milj. markkaa 3 043 milj. markkaan. Näistä päivätalletukset supistuivat 944 milj. markkaa ja pääomantuontitalletukset 265 milj. markkaa. Alkuvuonna allekirjoitettuun sopimukseen perustuvia kassavarantotalletuksia kerättiin vuoden loppuun mennessä kaikkiaan 1 764 milj. markkaa. Tästä oli liikepankkien, pl. SKOP ja OKO, talletuksia 629 milj. markkaa, säästöpankkien, ml. SKOP, talletuksia 516 milj. markkaa, osuuspankkien, ml. OKO, talletuksia 399 milj. markkaa sekä Postipankin talletuksia 220 milj. markkaa.

Saamisten ja velkojen lisäksi rahoituslaitoksilla on Suomen Pankille vastuita, jotka ovat syntyneet erilaisten rahoitusjärjestelyjen yhteydessä. Suomen Pankin ostamia vekseleitä, joiden maksamisesta pankit ovat vastuussa, ovat vienti- ja uusvientivekselit. Suomen Pankin taaseessa nämä sisältyvät saamisiin yrityksiltä eränä "Viennin rahoitus". Vastuisiin kuuluvat myös pankkien antamat takaukset kotimaisten toimitusten rahoitusluottojen maksamisesta.

JULKINEN SEKTORI

Suomen Pankin saamiset julkiselta sektorilta lisääntyivät 251 milj. markkaa. Tästä 158 milj.

markkaa aiheutui valtiolle vuonna 1978 myönnetyn 700 milj. markan luoton nostoista. Vuoden lopussa valtion käyttämä luotto oli kaikkiaan 346 milj. markkaa. Pankin hallussa olevien, valtion liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjojen määrä kasvoi 52 milj. markkaa ja valtion metallirahavastuu 36 milj. markkaa.

Velat julkiselle sektorille kasvoivat 273 milj. markkaa. Kasvu aiheutui pääasiassa julkisen sektorin pääomantuontitalletusten lisäyksestä. Valtion suhdannerahastotalletukset nousivat 2 milj. markkaa 42 milj. markkaan koron lisäämisen vuoksi.

Suomen Pankin nettosaamiset julkiselta sektorilta supistuivat 22 milj. markkaa ja olivat 497 milj. markkaa vuoden lopussa.

YRITYKSET

Suomen Pankin saamiset yrityksiltä kasvoivat 572 milj. markkaa 2 520 milj. markkaan. Viennin rahoitus, joka käsittää vienti- ja uusvientivekselit, lisääntyi 326 milj. markkaa. Tästä oli lyhytaikaisten vientiluottojen osuus 270 milj. markkaa ja uusvientiluottojen osuus 56 milj. markkaa. Kotimaisten toimitusten rahoitus li-

JULKISEN SEKTORIN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1978	31.12.1979	Muutos
Valtion velkakirjat	188	346	+158
Joukkovelkakirjat	93	145	+ 52
Valtion metallirahavastuu	336	372	+ 36
Muut	16	21	+ 5
Saamiset julkiselta sektorilta	633	884	+251
Shekkitilit	2	2	0
Suhdannerahastotalletukset	40	42	+ 2
Pääomantuontitalletukset	70	339	+269
Muut	2	4	+ 2
Velat julkiselle sektorille	114	387	+273
Nettosaamiset julkiselta sektorilta	519	497	- 22

YRITYSTEN TILIT, MILJ. MK

	31.12.1978	31.12.1979	Muutos
Viennin rahoitus	904	1 230	+326
Kotimaisten toimitusten rahoitus	752	952	+200
Joukkovelkakirjat	207	205	- 2
Muut	85	133	+ 48
Saamiset yrityksiltä	1 948	2 520	+572
Investointi- ja alushankintatalletukset	32	133	+101
Pääomantuontitalletukset	303	254	- 49
Tuontimaksutalletukset	6	2	- 4
Muut	15	14	- 1
Velat yrityksille	356	403	+ 47
Nettosaamiset yrityksiltä	1 592	2 117	+525

sääntyi 200 milj. markkaa 952 milj. markkaan. Yhteensä näiden kolmen erityisrahoitusjärjestelyn luottokanta kasvoi kertomusvuoden aikana 526 milj. markkaa 2 182 milj. markkaan. Muista saamisista Suomen Pankin hallussa olevat, yritysten liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjat vähenivät 2 milj. markkaa ja erittelemättömät saamiset kasvoivat 48 milj. markkaa.

Suomen Pankin velat yrityksille lisääntyivät 47 milj. markkaa 403 milj. markkaan. Veloista investointi- ja alushankintatalletukset kasvoivat 101 milj. markkaa ja pääomantuontitalletukset supistuivat 49 milj. markkaa.

LIIKKEESSÄ OLEVA RAHA JA TALLETUSTODISTUKSET

Liikkeessä olevan rahan määrä kasvoi vuoden aikana 553 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 4 375 milj. markkaa. Tästä oli setelistöä 4 020 milj. markkaa ja metallirahaa 355 milj. markkaa. Tase-erään "Muut velat" sisältyi liikkeessä olevia vanhan rahayksikön määräisiä seteleitä 9 milj. markkaa.

Talletustodistuksia oli vuoden lopussa liikkeessä 1 700 milj. markkaa eli 610 milj. mark-

kaa enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Talletustodistusten määrä oli alimmillaan 1 090 milj. markkaa vuoden alussa ja korkeimmillaan 3 378 milj. markkaa kesä-elokuun ajan.

MUUT TASE-ERÄT

Pankin oma pääoma ennen tilivuoden tappion vähentämistä oli tilinpäätöksen mukaan 2 036 milj. markkaa, mikä oli 91 milj. markkaa enemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Lisäys johtui siitä, että puolet vuoden 1978 voitosta siirrettiin avaustaseessa pankin vararahastoon. Toinen puoli tuloutettiin marraskuussa 1979 eduskunnan päätöksellä valtion tulo- ja menoarvioon. Muista tase-eristä pankin arvonjärjestelytilit kasvoivat 902 milj. markkaa lähinnä tilinpäätöksen yhteydessä suoritetun kultavarannon arvonkorotuksen vuoksi.

Omien pääomien lisäksi pankilla on sellaisia omaisuuseriä, jotka eivät sisälly pankin taseeseen. Näihin kuuluvat pääkonttorin, haarakonttorien ja setelipainon toimitilat, Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahaston (SITRA) peruspääoma sekä eräät muut pankin toiminnan kannalta tarpeelliset kiinteistöt ja osakkeet, lähinnä Mortgage Bank of Finland Oy:n ja Tervakoski Oy:n osake-enemmistöt.

SUOMEN PANKIN NETTOTASE

Suomen Pankin taseen kehitys pääsektoreit-

tain on esitetty yhteenvetona oheisessa asettelmassa.

NETTOTASEEN ERÄT, MILJ. MK

	31.12.1978	31.12.1979	Muutos
+ Nettosaamiset ulkomailta	4 052	4 999	+ 947
+ Nettosaamiset rahoituslaitoksilta	1 175	1 495	+ 320
+ Nettosaamiset yrityksiltä	1 592	2 117	+ 525
+ Nettosaamiset julkiselta sektorilta	519	497	- 22
= Nettosaamiset yhteensä	7 338	9 108	+1 770
+ Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 090	1 700	+ 610
+ Liikkeessä oleva raha	3 822	4 375	+ 553
+ Oma pääoma, arvonjärjestelytilit ja muut tase-erät, netto	2 426	3 033	+ 607
= Nettovelat ja oma pääoma yhteensä	7 338	9 108	+1 770

SETELINANTO

Ensisijainen setelinkate, johon luetaan kulta ja pankin riidattomat ulkomaiset saamiset, kasvoi vuoden 1979 aikana 1 680 milj. markkaa 6 429 milj. markkaan. Toissijainen setelinkate, joka sisältää katekelpoiset kotimaiset vekselit, supistui 603 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 364 milj. markkaa. Koko setelinanto-oikeus kasvoi täten 1 077 milj. markkaa. Kun setelinanto-oikeuden käyttö, johon luetaan liikkeessä oleva setelistö, vaadittaessa maksettavat sitoumukset sekä shekkiluotoista nostamatta oleva

määrä, lisääntyi yhteensä 1 260 milj. markkaa, supistui setelinantovara 183 milj. markkaa ja oli vuoden lopussa 1 888 milj. markkaa.

TULOSLASKELMA

Suomen Pankin tuloslaskelma vuodelta 1979 on esitetty liitetaulukossa 4. Tuloslaskelman mukaan pankin korkotuotot lisääntyivät 164 milj. markkaa ja korkokulut 119 milj. markkaa. Näin ollen pankin korkokate kasvoi 45 milj. markkaa 434 milj. markkaan. Korkotuotoista

SETELINANTOTASE, MILJ. MK

	31.12.1978	31.12.1979	Muutos
Ensisijainen kate	4 749	6 429	+1 680
Toissijainen kate	967	364	- 603
Setelinanto-oikeus	5 716	6 793	+1 077
Liikkeessä olevat setelit	3 509	4 020	+ 511
Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	134	884	+ 750
Shekkiluotoista nostamatta	2	1	- 1
Setelinanto-oikeuden käyttö	3 645	4 905	+1 260
Setelinantovara	2 071	1 888	- 183

korot ulkomaisista saamisista kasvoivat lähes kaksinkertaisiksi ja korot joukkovelkakirjoista noin puolitoistakertaisiksi. Korkokuluista korot kotimaisista veloista kasvoivat lähes nelinkertaisiksi, kun taas korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista supistuivat runsaaseen kolmasosaan.

Pankin tuloksen kannalta merkittävin muutos oli muissa kuluissa, jotka kasvoivat kaikkiaan 340 milj. markkaa 644 milj. markkaan. Näistä oli valtaosa eli 443 milj. markkaa valuuttakurssitappioita, jotka lisääntyivät 387 milj.

markkaa. Kurssitappiot johtuivat markan arvon noususta mm. revalvaation yhteydessä sekä keskeisten varantovaluuttojen arvonmuutoksista tilikauden aikana. Tilinpäätöksessä tehtiin poistoja 86 milj. markkaa, mikä oli 57 milj. markkaa vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Suomen Pankin tappio tilivuodelta oli 195 milj. markkaa. Edellisellä vuonna pankin voitto oli 183 milj. markkaa. Tappio on ohjesäännön mukaan katettu vararahastosta vuoden 1980 avaustaseessa.

SUOMEN PANKKI JA KANSAINVÄLISET JÄRJESTÖT

Suomen Pankki hoitaa Suomen yhteydet Kansainväliseen Valuuttarahastoon (IMF). Lisäksi pankki avustaa asianomaisia ministeriöitä suhteiden hoidossa seuraaviin rahoituslaitoksiin, joiden jäsen Suomi on: Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki, Kansainvälinen Rahoitusyhtiö ja Kansainvälinen Kehittämisyjärjestö (Maailmanpankkiryhmä: IBRD, IFC ja IDA). Suomi on jäsenenä myös Aasian Kehityspankissa (ADB), Afrikan Kehitysrahastossa (AfDF) sekä Latinalaisen Amerikan Kehityspankissa (IDB). Suomen Pankki toimii näiden kansainvälisten rahoituslaitosten sopimusartiklojen mukaisena talletuspankkina Suomessa. Kansainvälisessä Järjestelypankissa (BIS) Suomen Pankki on osakkaana.

KANSAINVÄLINEN VALUUTTA-RAHASTO (IMF)

Vuonna 1979 rahastoon liittyi 2 uutta jäsenmaata, nimittäin Saint Lucia ja Saint Vincent. Vuoden lopussa jäsenmaita oli kaikkiaan 140. Rahaston jäsenosuuksien kokonaismäärä nousi 39 mrd. SDR:ään. Yhden SDR:n arvo oli 4.88035 markkaa.

Kansainvälisen Valuuttarahaston jäsenmaiden rahastosta nostamien valuuttojen määrä jäi edelleen vuonna 1979 suhteellisen vähäiseksi eikä noussut läheskään vuosien 1975–1977 huippulukuihin. Kansainvälisten pääomamarkkinoiden keveys vähensi rahastoon kohdistuvaa luoton kysyntää. Erityisesti edellisten vuosien öljyluottojen suurehkot takaisinmaksut aiheuttivat sen, että jo toisena vuotena peräkkäin rahaston nettoluotonanto supistui.

Kansainvälisen Valuuttarahaston vuonna 1978 päättämä seitsemäs jäsenosuuskorotus, joka nostaa jäsenosuuksien kokonaismäärän noin 50 % nykyisestä 39 mrd. SDR:stä noin 59 mrd.

SDR:ään, on meneillään. Jäsenmaiden on ilmoitettava korotuksen hyväksymisestä ennen 1. päivää marraskuuta 1980. Jäsenosuuskorotus nostaa Suomen osuuden nykyisestä 262 milj. SDR:stä 393 milj. SDR:ään eli vajaaseen 2 mrd. markkaan. Suomen osuus jäsenosuuksien kokonaismäärästä säilyy korotuksen jälkeen ennallaan eli 0.67 prosenttina. Korotuksesta jäsenmaat maksavat neljänneksen erityisinä nosto-oikeuksina ja loput omana valuuttanaan. Korotus tulee voimaan, kun kolme neljäsosaa jäsenosuuksista on merkitty. Tämä tapahtuneen vuoden 1980 loppupuolella.

Valuuttarahaston osoitettua jäsenilleen vuoden alussa 4 mrd. SDR nousi nosto-oikeuksien kokonaismäärä 13.3 mrd. SDR:ään. Osoituksia jatketaan samansuuruisina vielä vuosina 1980 ja 1981. Vuonna 1979 Suomelle osoitettiin 27.2 milj. erityistä nosto-oikeutta, mikä merkitsi noin 140 milj. markan lisäystä Suomen Pankin vaihdettavaan varantoon. Suomella oli vuoden lopussa hallussaan 88.1 milj. SDR. Kansainvälisen korkotason nousun myötä nousi myös SDR:n korko, ja se oli joulukuun lopussa 7.75 %.

Rahaston yhteyteen perustettu uusi lisäluottojärjestelmä (Supplementary Financing Facility) tuli voimaan 23. helmikuuta 1979. Tämän lisäluottojärjestelmän perusteella on mahdollista myöntää pidempiaikaisia ja suurempia luottoja kuin rahaston perinteisten, maksutasevajausten helpottamiseksi tehtävien järjestelyjen puitteissa. Lisäluottojärjestelmä on tarkoitettu sekä kehitys- että teollisuusmaille ja vuoden puolivälissä sen käytettävissä oli 7.5 mrd. SDR. Sitä voidaan käyttää asteittain normaalien varanto-osuusluottojen yhteydessä. Lisäluottojen takaisinmaksu alkaa viimeistään kolmen ja puolen vuoden päästä luoton nostosta ja päättyy viimeistään 7 vuoden kuluttua.

Kertomusvuoden aikana rahasto jatkoi omistamansa kullan nelivuotista myyntiohjelmaa, joka oli aloitettu vuoden 1976 puolivälissä. Myynnit markkinoille tapahtuvat kuukausittaisin huu- tokaupoin. Myynti- ja hankintahinnan välinen erotus käytetään kehitysmaiden avustamisra- haston (Trust Fund) välityksellä kehitysmaiden hyväksi. Näin oli kertomusvuoden loppuun mennessä kertynyt 2.8 mrd. SDR avustusra- haston käyttöön. Nelivuotisen myyntiohjelman- sa puitteissa on rahasto samalla palauttanut jäsenmaille yhden kuudesosan hallussaan ole- vasta kullasta hintaan 35 SDR unssilta. Suo- melle palautettiin kaikkiaan 162 608 unssia tähän hintaan.

Kansainvälinen Valuuttarahasto myi vuonna 1979 valuuttoja ja erityisiä nosto-oikeuksia yh- teensä 1.8 mrd. SDR:n arvosta (edellisvuonna yhteensä 3.7 mrd. SDR:n arvosta, johon lukuun sisältyi Yhdysvaltain 2.3 mrd. SDR:n varanto- osuuden nosto). Luotto-osuuksina tavan- omaisten valmiusluottojärjestelyjen puitteissa nostettiin 1.8 mrd. SDR ja kehitysmaiden vientitulojen tasaamiseen (Compensatory Fi- nancing Facility) 0.6 mrd. SDR. Lähinnä kehi- tysmaiden tarpeita varten perustetun Extended Fund Facility -rahoitusjärjestelyn puitteissa nostettiin 233 milj. SDR. Edellä mainitun Supplementary Financing Facility -järjestelyn perusteella nostettiin 307 milj. SDR. Öljyluot-

tojärjestelyn perusteella ei myönnetty uusia luottoja, kuten ei enää edellisenäkään vuonna. Öljyluotot ja kaikki edellä mainitut luottojär- jestelyt mukaan luettuina oli rahaston käytössä olevien valuuttanostojen määrä vuoden lopussa lähes 9 mrd. SDR eli 4 mrd. SDR pienempi kuin vuoden 1978 lopussa. Tästä öljyluottojen osuus oli vielä 2.8 mrd. SDR ja vientitulojen vajausta rahoittavien lainojen määrä 2.9 mrd. SDR.

Vuonna 1979 Suomi ei nostanut varoja Va- luuttarahastosta. Suomi lyhensi vuosina 1975 ja 1976 nostamia, yhteismäärältään 186 milj. SDR:n öljyluottoja helmi-, touko- ja elo- kuussa yhteensä 85.7 milj. SDR:n arvosta. Vuoden lopussa oli öljyluottoja lyhentämättä vielä 66.4 milj. SDR.

Syyskuussa Suomen luokitus Valuuttarahas- tossa muuttui. Suomi ilmoitti hyväksyvänsä rahaston sääntöjen VIII artiklan velvoitteet. Tämä merkitsee, että Suomen markka on nyt myös muodollisesti ns. vaihdettava valuutta. Tosiasiassa markka on ollut vaihdettava jo vuo- den 1958 lopusta lähtien, joten suurta käy- tännön merkitystä ei muutoksella ole.

Valuuttarahaston toimitusjohtajana toimi ker- tomusvuonna edelleen ranskalainen Jacques de Larosière. Pohjoismaiden edustajana ra- haston johtokunnassa toimi Matti Vanhala Suomesta ja hänen varamiehenään islantilai- nen Gísli Blöndal. Koska Valuuttarahaston johtokunnan pohjoismainen jäsen on Suo- mesta, on Suomen Pankki hoitanut rahastossa Pohjoismaiden esittämien kannanottojen koor- dinoinnin.

KANSAINVÄLINEN JÄRJESTELYPANKKI (BIS)

Kansainvälinen Järjestelypankki toimi lähinnä eurooppalaisten keskuspankkien omistamana kansainvälisenä raha- ja valuuttapolitiikan sel- vitys- ja yhteistyöfoorumina. Järjestelypankki

suorittaa myös moninaisia pankkipalveluja keskuspankkien lukuun. Ruotsi on ainoana pohjoismaana edustettuna pankin johtokunnassa.

Järjestelypankin taseen loppusumma oli 31.3.1979 päättyneen tilivuoden lopussa 70.4 mrd. kultafrangia eli runsaat 102 mrd. markkaa. Suomen Pankin osuus osakepääomasta oli noin 2%.

MAAILMANPANKKIRYHMÄ (IBRD, IDA, IFC)

Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki (IBRD) myönsi 30.6.1979 päättyneenä tilikautena 44 maahan 142 lainaa, joiden määrä oli yhteensä 6 989 milj. Yhdysvaltain dollaria (edellisvuotena 6 098 milj. Yhdysvaltain dollaria). Kansainvälisen Kehittämisyjärjestön (IDA) tilivuonna myöntämien luottojen määrä oli 3 022 milj. dollaria (edellisvuotena 2 313 milj. dollaria) ja luotot suuntautuivat 42 maahan. Maailmanpankkiryhmän koko nettoluottokanta oli viime tilikauden päättyessä 61.3 mrd. dollaria.

IBRD:n pääomankorotuksen maksut jatkuivat vuonna 1979. Suomi on maksanut 51.9 milj. dollarin jäsenosuuskorotuksestaan kaksi kolmasosaa ja viimeinen erä tästä vuonna 1977 päätetystä pääoman korotuksesta suoritetaan vuonna 1980. Johtokunta päätti vuoden aikana esittää hallintoneuvostolle IBRD:n pääoman korottamista nykyisestä 41 mrd. dollarista melkein kaksinkertaiseksi eli 81 mrd. dollariin.

Suomi maksoi toisen osuuden IDA:n kolmen vuoden aikana toteutettavasta lisärahoitusjärjestelystä, jonka suuruus on yhteensä 7 mrd. dollaria. Suomen osuus tästä on yhteensä noin 156 milj. markkaa.

Suomi maksoi niin ikään IFC:lle neljänneksen siitä 1.8 milj. dollarin osuudesta, jolla Suomi oli päättänyt osallistua IFC:n pääoman korottamiseen 110 milj. dollarista 650 milj. dollariin.

MUU KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Suomen Pankki osallistuu muiden viranomaisien ohella mm. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD), Euroopan vapaa-kauppa-alueen (EFTA) ja Euroopan talouskomission (ECE) piirissä tapahtuvaan työskentelyyn. Suomen Pankki on antanut asiantuntijan apuaan Pohjois-Etelä-keskusteluihin sekä lukuisiin GATT-, UNCTAD- ja muihin yhteistyökysymyksiin, jotka ovat liittyneet kansainväliseen maksujärjestelmään ja pääomamarkkinoihin.

Suomi on jäsenenä seuraavissa kansainvälisissä alueellisissa rahoituslaitoksissa: Aasian Kehityspankissa (ADB, liittymisvuosi 1966), Afrikan Kehityspankin yhteydessä toimivassa Afrikan Kehitysrahastossa (AfDF, 1973), EFTA:n yhteydessä toimivassa Portugalin teollistamisrahastossa (EFTA Industrial Fund for Portugal, 1977) ja Latinalaisen Amerikan Kehityspankissa (Inter-American Development Bank, 1977).

Pohjoismainen yhteistyö jatkui mm. Pohjoismaiden finanssivaliokunnassa (NFU) ja Pohjoismaiden keskuspankkikokouksissa sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston asettamassa valuutta- ja finanssiasioita käsittelevässä virkamieskomiteassa. Virkamieskomitea valmisti Pohjoismaiden neuvoston pyynnöstä raportin pohjoismaisen valuuttapoliittisen yhteistyön kehittämisestä. Ministerineuvostolle jätetty raportti käsitellään Pohjoismaiden neuvostossa keväällä 1980.

Suomen Pankki on ollut mukana Suomalais-neuvostoliittolaisen taloudellisen yhteistyökomission sekä Suomen ja SEV:n yhteistyökomission toiminnassa. Suomen Pankki osallistui tarkkailijana Moskovassa maaliskuussa pidettyyn SEV:n Kansainvälisen Investointipankin (MIB) neuvoston 23. istuntoon. Suomen Pankki oli edustettuna Suomen ja Neuvostoliiton välisissä vuoden 1980 tavaravaih-

toa koskeneissa neuvotteluissa Helsingissä samoin kuin vuosiksi 1981 – 1985 laadittua runkosopimusta koskeneissa neuvotteluissa Moskovassa ja Helsingissä. Tarvittaessa Suomen Pankki on osallistunut asiantuntijana myös muiden sosialististen maiden Kevsos- ja TTT-sekakomissioiden kokouksiin.

Joka toinen vuosi pidettävä suomalais-neuvostoliittolainen pankkiseminaari järjestettiin syyskuussa Suomessa. Seminaariin osallistui SNTL:n valtionpankin ja Ulkomaankauppapankin sekä suomalaisten liikepankkien, Postipankin ja osuus- ja säästöpankkien edustajia.

TAULUKOT

Taulukko 1.

SUOMEN PANKIN TASE VUOSIEN 1977—1979 LOPUSSA, MILJ. MK

VASTAAVAA	1977	1978	1979
Kulta	133	169	1 073
Eryiiset nosto-oikeudet	204	316	430
Varanto-osuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	—	243	225
Vaihdettavat valuutat	1 265	3 126	2 978
Sidotut valuutat	537	485	154
Kulta- ja valuuttasaamiset	2 139	4 339	4 860
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	543	872	1 749
Markkaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	928	1 096	1 054
Muut ulkomaiset saamiset	1 471	1 968	2 803
Pankkien shekkilit	110	137	233
Diskontatut vekselit	3 091	970	—
Joukkovelkakirjat	354	361	408
Päiväluotot	1 804	2 213	3 870
Muut	61	14	27
Saamiset rahoituslaitoksilta	5 420	3 695	4 538
Valtion velkakirjat	—	188	346
Joukkovelkakirjat	60	93	145
Valtion metallirahavastuu	304	336	372
Muut	27	16	21
Saamiset julkiselta sektorilta	391	633	884
Viennin rahoitus	682	904	1 230
Kotimaisten toimitusten rahoitus	714	752	952
Joukkovelkakirjat	214	207	205
Muut	294	85	133
Saamiset yrityksiltä	1 904	1 948	2 520
Muut varat	85	64	73
YHTEENSÄ	11 410	12 647	15 678

VASTATTAVAA	1977	1978	1979
Vaihdeettavat tilit	53	46	14
Sidotut tilit	41	14	832
Valuuttavelat	94	60	846
Kansainvälisen Valuuttarahaston markkatiilit	1 838	1 881	1 385
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	300	314	433
Määräaikaist velat	1 309	—	—
Muut ulkomaiset velat	3 447	2 195	1 818
Setelit	2 892	3 509	4 020
Metalliraha	275	313	355
Liikkeessä oleva raha	3 167	3 822	4 375
Liikkeessä olevat talletustodistukset	200	1 090	1 700
Pankkien shekkitiilit	4	2	4
Päivätalletukset	850	2 075	1 131
Kassavarantotalletukset	—	—	1 764
Pääomantuontitalletukset	246	405	140
Muut	94	38	4
Velat rahoituslaitoksille	1 194	2 520	3 043
Shekkitiilit	2	2	2
Suhdannerahastotalletukset	36	40	42
Pääomantuontitalletukset	287	70	339
Muut	3	2	4
Velat julkiselle sektorille	328	114	387
Investointi- ja alushankintatalletukset	35	32	133
Pääomantuontitalletukset	181	303	254
Tuontimaksutalletukset	19	6	2
Muut	7	15	14
Velat yrityksille	242	356	403
Muut velat	13	12	13
Arvonjärjestelytilit	671	350	1 252
Kantarahasto	1 400	1 400	1 400
Vararahasto	436	545	636
Tilivuoden tulos	218	183	— 195
Oma pääoma	2 054	2 128	1 841
YHTEENSÄ	11 410	12 647	15 678

Taulukko 2.

SUOMEN PANKIN TASE KUUKAUSITTAIN VUONNA 1979, MILJ. MK

VASTAAVAA	I	II	III
Kulta	169	169	169
Erietyiset nosto-oikeudet	455	458	458
Varanto-osuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	243	243	243
Vaihdettavat valuutat	3 497	3 576	3 638
Sidotut valuutat	997	932	768
Kulta- ja valuuttasaamiset	5 361	5 378	5 276
Ulkomaiset joukkovelkakirjat	964	1 023	1 191
Markkaosuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	1 097	1 097	1 097
Muut ulkomaiset saamiset	2 061	2 120	2 288
Pankkien shekkitilit	114	169	113
Diskontatut vekselit	919	891	829
Joukkovelkakirjat	379	404	366
Päiväluotot	2 080	2 431	1 735
Muut	19	28	19
Saamiset rahoituslaitoksilta	3 511	3 923	3 062
Valtion velkakirjat	346	346	346
Joukkovelkakirjat	93	94	107
Valtion metallirahavastuu	340	341	350
Muut	12	17	18
Saamiset julkiselta sektorilta	791	798	821
Viennin rahoitus	902	886	917
Kotimaisten toimitusten rahoitus	778	783	776
Joukkovelkakirjat	204	202	201
Muut	84	102	114
Saamiset yrityksiltä	1 968	1 973	2 008
Muut varat	65	66	67
YHTEENSÄ	13 757	14 258	13 522

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
169	169	169	169	169	169	169	169	1 073
458	451	451	458	448	448	453	450	430
243	236	236	236	236	236	236	236	225
3 920	4 050	5 143	5 004	5 670	4 201	3 337	2 605	2 978
911	838	916	770	504	186	106	123	154
5 701	5 744	6 915	6 637	7 027	5 240	4 301	3 583	4 860
1 269	1 442	1 531	1 690	1 865	2 001	1 860	1 783	1 749
1 097	1 106	1 106	1 106	1 106	1 106	1 106	1 106	1 054
2 366	2 548	2 637	2 796	2 971	3 107	2 966	2 889	2 803
176	139	117	380	331	127	233	195	233
349	379	295	—	—	—	—	—	—
358	377	362	369	370	382	398	393	408
1 808	1 368	736	935	392	1 919	2 894	3 735	3 870
20	36	32	32	17	24	29	30	27
2 711	2 299	1 542	1 716	1 110	2 452	3 554	4 353	4 538
346	346	346	346	346	346	346	346	346
112	119	127	135	134	144	149	148	145
354	356	365	364	366	368	370	371	372
10	7	6	8	2	1	1	2	21
822	828	844	853	848	859	866	867	884
891	960	1 009	1 025	1 034	1 054	1 244	1 282	1 230
782	782	818	859	875	869	929	951	952
216	216	208	207	205	202	203	213	205
118	122	127	139	142	147	137	136	133
2 007	2 080	2 162	2 230	2 256	2 272	2 513	2 582	2 520
67	69	69	69	69	70	71	71	73
13 674	13 568	14 169	14 301	14 281	14 000	14 271	14 345	15 678

Taulukko 2. (Jatk.)

VASTATTAVAA	I	II	III
Vaihdettavat tilit	38	44	39
Sidotut tilit	14	12	14
Valuuttavelat	52	56	53
Kansainvälisen Valuuttarahaston markkatiilit	1 881	1 759	1 759
Osoitetut erityiset nosto-oikeudet	454	454	454
Määräaikaiset velat	—	—	—
Muut ulkomaiset velat	2 335	2 213	2 213
Setelit	3 208	3 348	3 431
Metalliraha	304	305	309
Liikkeessä oleva raha	3 512	3 653	3 740
Liikkeessä olevat talletustodistukset	1 718	1 718	2 068
Pankkien shekkitiilit	2	1	0
Päivätalletukset	2 573	3 135	2 138
Kassavarantotalletukset	—	—	—
Pääomantuontitalletukset	533	494	351
Muut	47	33	11
Velat rahoituslaitoksille	3 155	3 663	2 500
Shekkitiilit	0	0	0
Suhdannerahastotalletukset	40	40	40
Pääomantuontitalletukset	71	71	71
Muut	3	3	2
Velat julkiselle sektorille	114	114	113
Investointi- ja alushankintatalletukset	32	30	41
Pääomantuontitalletukset	307	297	290
Tuontimaksutalletukset	6	5	3
Muut	14	9	8
Velat yrityksille	359	341	342
Muut velat	13	13	12
Arvonjärjestelytilit	359	335	317
Kantarahasto	1 400	1 400	1 400
Vararahasto	636	636	636
Tulostili	104	116	128
Oma pääoma	2 140	2 152	2 164
YHTEENSÄ	13 757	14 258	13 522

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
28	25	30	20	26	20	21	23	14
11	14	15	—	—	—	263	628	832
39	39	45	20	26	20	284	651	846
1 759	1 623	1 623	1 623	1 445	1 445	1 445	1 445	1 385
454	454	454	454	454	454	454	454	433
—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 213	2 077	2 077	2 077	1 899	1 899	1 899	1 899	1 818
3 504	3 604	3 861	3 690	3 685	3 735	3 625	3 812	4 020
318	319	325	335	337	337	338	344	355
3 822	3 923	4 186	4 025	4 022	4 072	3 963	4 156	4 375
2 288	2 588	3 378	3 378	3 378	2 390	2 390	2 040	1 700
1	2	1	4	1	8	1	3	4
2 078	1 589	1 246	1 104	1 038	1 334	1 058	836	1 131
—	115	235	482	730	989	1 232	1 496	1 764
257	234	182	111	103	92	140	156	140
4	4	2	3	8	2	3	5	4
2 340	1 944	1 666	1 704	1 880	2 425	2 434	2 496	3 043
0	0	0	1	0	1	0	0	2
40	40	40	40	40	40	40	40	42
72	71	—	332	333	322	348	341	339
1	1	1	0	1	1	0	0	4
113	112	41	373	374	364	388	381	387
44	52	111	117	120	126	130	133	133
293	380	286	282	282	358	357	321	254
1	1	1	1	1	1	1	1	2
6	3	4	1	4	8	2	1	14
344	436	402	401	407	493	490	456	403
12	13	14	14	13	13	13	13	13
326	248	166	126	112	173	307	322	1 252
1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
636	636	636	636	636	636	636	636	636
141	152	158	147	134	115	67	—105	—195
2 177	2 188	2 194	2 183	2 170	2 151	2 103	1 931	1 841
13 674	13 568	14 169	14 301	14 281	14 000	14 271	14 345	15 678

Taulukko 3.

VAIHDETTAVA JA SIDOTTU VARANTO VUOSIEN 1977—1979 LOPUSSA, MILJ. MK

	1977	1978	1979
Kulta	133	169	1 073
Erityiset nosto-oikeudet	204	316	430
Varanto-osuus Kansainvälisessä Valuuttarahastossa	—	243	225
Vaihdettavat valuutat			
Saamiset	1 265	3 126	2 978
Velat	— 53	— 46	— 14
Vaihdettava varanto	1 549	3 808	4 692
Sidotut valuutat			
Saamiset	537	485	154
Velat	— 41	— 14	— 832
Sidottu varanto	496	471	— 678

Taulukko 4.

SUOMEN PANKIN TULOSLASKELMA VUOSINA 1977—1979, MILJ. MK

	1977	1978	1979
Korot kotimaisista saamisista	458	309	248
Korot ulkomaisista saamisista	72	190	360
Korot joukkovelkakirjoista	126	127	181
Korkotuotot	656	626	789
Korot kotimaisista veloista	69	78	294
Korot ja varausprovisiot ulkomaisista veloista	103	159	61
Korkokulut	172	237	355
Korkokate	484	389	434
Provisiot	6	2	2
Kurssierot	166	—	—
Muut tuotot	16	16	13
Muut tuotot	188	18	15
Palkat	40	42	49
Sosiaaliturvamaksut	3	4	3
Eläkkeet	11	13	15
Setelien valmistus	21	32	31
Poistot	135	143	86
Kurssierot	—	56	443
Muut kulut	14	14	17
Muut kulut	224	304	644
Siirto arvonjärjestelytileiltä	— 230	80	—
TILIVUODEN TULOS	218	183	— 195

Taulukko 5.

SUOMEN PANKIN SOVELTAMIA KORKOJA VUOSINA 1969—1979, %

Päivästä	Keskuspankkiluoton peruskorko	Diskonttokoron rajat		Päiväluottokoron yläraja
		Alaraja	Yläraja	
12.12.1969	7	6	9	.
1. 6.1971	8 ½	6	9	.
1. 1.1972	7 ¾	6	9	.
1. 7.1973	9 ¼	7 ½	10 ½	.
1. 9.1975	9 ¼	7 ½	10 ½	30
1. 6.1976	9 ¼	7 ½	10 ½	25
1.10.1977	8 ¼	6 ½	9 ½	25
1. 1.1978	8 ¼	6 ½	9 ½	24
1. 5.1978	7 ¼	5 ½	8 ½	23
1.11.1979	8 ½	6 ¾	9 ¾	24

Taulukko 6.

KOTIMAINEN CLEARINGLIKE: VAIHDETTUJEN PANKKIVEKSELIEN JA SHEKKIEN
SEKÄ TILISIIRTOJEN LUKUMÄÄRÄ JA ARVO VUOSINA 1977—1979

Vuosi ja kuukausi	Pääkonttori		Haarakonttorit		Yhteensä	
	Lukumäärä, 1 000 kpl	Arvo, milj. mk	Lukumäärä, 1 000 kpl	Arvo, milj. mk	Lukumäärä, 1 000 kpl	Arvo, milj. mk
1977	28 150	162 170	14 819	39 658	42 969	201 828
1978	29 615	185 405	13 413	39 706	43 028	225 111
1979						
Tammikuu	2 773	18 129	1 006	3 158	3 779	21 287
Helmikuu	2 537	16 410	900	2 741	3 437	19 151
Maaliskuu	2 955	17 985	974	2 902	3 929	20 887
Huhtikuu	2 972	17 495	918	2 702	3 890	20 197
Toukokuu	3 490	18 765	1 016	2 886	4 506	21 651
Kesäkuu	3 079	18 170	884	3 002	3 963	21 172
Heinäkuu	3 337	19 691	915	3 147	4 252	22 838
Elokuu	3 292	18 268	915	2 842	4 207	21 110
Syyskuu	2 971	17 890	842	2 871	3 813	20 761
Lokakuu	3 496	20 802	977	3 245	4 473	24 047
Marraskuu	3 344	21 080	874	2 993	4 218	24 073
Joulukuu	3 545	17 677	712	2 530	4 257	20 207
Yhteensä	37 791	222 362	10 933	35 019	48 724	257 381

Taulukko 7.

**LIKEPANKKIEN KESKUSPANKKIRAOHITUS JA SEN KOOSTUMUS SEKÄ
KUSTANNUKSET VUOSINA 1976—1979¹**

Vuosi ja kuukausi	Koko keskuspankki- rahoitus milj. mk	Keskuspankki- luotto milj. mk	Päiväluotot liikepankeille milj. mk	Päivä- talletukset liikepankeilta milj. mk	Obligaatioiden terminikaupat milj. mk	Keskuspankki- rahoituksen kokonais- kustannukset %
1976	4 001.3	3 255.0	859.2	123.9	11.0	12.38
1977	3 913.6	2 874.7	1 241.4	273.2	70.7	11.82
1978	3 573.2	1 931.4	1 772.2	178.7	48.3	8.88
1979	2 628.9	496.4	2 271.9	141.9	2.5	8.99
1979						
Tammikuu	3 334.2	1 065.0	2 253.7	—	15.5	7.68
Helmikuu	3 814.2	1 062.1	2 758.5	6.4	—	7.59
Maaliskuu	3 138.1	1 043.2	2 218.1	123.2	—	7.53
Huhtikuu	2 682.2	560.2	2 295.6	173.6	—	7.76
Toukokuu	2 342.9	518.1	2 049.7	224.9	—	7.65
Kesäkuu	1 499.1	508.1	1 273.3	282.3	—	7.52
Heinäkuu	1 257.3	207.5	1 272.4	222.6	—	7.68
Elokuu	784.3	198.6	963.0	377.3	—	7.61
Syyskuu	1 426.7	196.5	1 511.6	281.4	—	8.03
Lokakuu	2 904.6	198.8	2 715.5	9.7	—	8.50
Marraskuu	3 760.2	199.4	3 546.1	—	14.7	11.94
Joulukuu	4 603.3	199.1	4 405.4	1.2	—	12.76

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.

Taulukko 8.

SUOMEN PANKIN PÄIVÄLUOTTOMARKKINAT VUOSINA 1975—1979¹

Vuosi ja kuukausi	Päiväluottojen kysyntä			Suomen Pankin nettosijoitus milj. mk	Päiväluotto- markkinakorko %	Päiväluottojen korko korontasauksen jälkeen %
	Liikepankit milj. mk	Liikepankit milj. mk	PSP milj. mk			
1975 ²	615.7	376.6	—	239.1	26.80	—
1976	859.2	123.9	656.4	78.9	18.39	—
1977	1 241.4	273.2	819.2	149.0	17.24	15.72
1978	1 772.2	178.7	1 503.3	90.2	11.99	10.78
1979	2 271.9	141.9	1 808.9	321.1	9.74	9.31
1979						
Tammikuu	2 253.7	—	2 496.2	-242.5	8.48	7.82
Helmikuu	2 758.5	6.4	3 261.0	-508.9	8.40	7.75
Maaliskuu	2 218.1	123.2	2 682.8	-587.9	8.29	7.77
Huhtikuu	2 295.6	173.6	2 264.7	-142.7	8.42	7.95
Toukokuu	2 049.7	224.9	2 051.1	-226.3	8.35	7.90
Kesäkuu	1 273.3	282.3	1 298.9	-307.9	8.35	7.89
Heinäkuu	1 272.4	222.6	1 437.4	-387.6	8.31	7.87
Elokuu	963.0	377.3	992.7	-407.0	8.36	8.10
Syyskuu	1 511.6	281.4	1 032.1	198.1	8.68	8.33
Lokakuu	2 715.5	9.7	1 688.1	1 017.7	9.13	8.58
Marraskuu	3 546.1	—	1 248.0	2 298.1	12.87	12.11
Joulukuu	4 405.4	1.2	1 253.3	3 150.9	13.53	12.81

¹ Päiväarvoista laskettuja vuosi- ja kuukausikeskiarvoja.² Neljän kuukauden päiväarvoista laskettu keskiarvo 1.9.1975—31.12.1975.

Taulukko 9.

SETELINANTO VUOSINA 1977—1979, MILJ. MK

Päivä	Setelinanto-oikeus			Käytetty setelinanto-oikeus			Yhteensä	Setelinantovara
	Ensisijainen kate	Toissijainen kate	Yhteensä	Liikkeessä olevat setelit	Vaadittaessa maksettavat sitoumukset	Shekki-luotoista nostamatta		
31.12. 1977	2 691	1 500	4 191	2 892	232	2	3 126	1 065
1978	4 749	967	5 716	3 509	134	2	3 645	2 071
1979								
31. 1.	5 787	939	6 726	3 208	134	2	3 344	3 382
28. 2.	5 821	955	6 776	3 348	117	1	3 466	3 310
30. 3.	5 838	766	6 604	3 431	491	1	3 923	2 681
30. 4.	6 282	542	6 824	3 503	334	1	3 838	2 986
31. 5.	6 699	578	7 277	3 604	283	1	3 888	3 389
29. 6.	7 960	416	8 376	3 861	576	1	4 438	3 938
31. 7.	7 781	330	8 111	3 690	212	0	3 902	4 209
31. 8.	8 278	326	8 604	3 685	699	1	4 385	4 219
28. 9.	6 592	335	6 927	3 736	53	0	3 789	3 138
31.10.	5 669	364	6 033	3 625	303	1	3 929	2 104
30.11.	4 955	370	5 325	3 811	674	2	4 487	838
31.12.	6 429	364	6 793	4 020	884	1	4 905	1 888

Taulukko 10.

**LIIKKEESSÄ OLEVAT SETELIT JA METALLIRAHAT VUOSIEN 1974—1979 LOPUSSA,
MILJ. MK**

Rahalaji	1974	1975	1976	1977	1978	1979
SETELIT						
UUDET						
500 mk	—	163.1	408.5	574.1	853.3	1 109.3
100 »	1 623.0	1 788.4	1 573.0	1 647.2	1 924.6	2 136.6
50 »	347.4	362.6	354.8	361.6	388.4	406.9
10 »	227.4	239.8	235.5	243.0	268.6	287.6
5 »	53.6	56.6	57.9	60.5	68.5	72.0
1 »	8.1	6.3	5.7	5.6	5.7	7.5
Yhteensä	2 259.5	2 616.8	2 635.4	2 892.0	3 509.1	4 019.9
VANHAT						
10 000—100 vmk	8.3	8.2	8.2	8.2	8.2	8.2
50—5 »	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
Yhteensä	9.5	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4
Kaikkiaan	2 269.0	2 626.2	2 644.8	2 901.4	3 518.5	4 029.3
METALLIRAHAT						
UUDET						
25 mk	—	—	—	—	12.5	19.8
10 »	24.8	34.9	35.0	39.1	39.1	39.2
5 »	11.7	14.4	15.7	17.5	18.6	24.5
1 »	92.6	107.2	112.5	123.3	139.2	157.8
50 p	24.7	27.4	28.4	31.3	33.6	38.2
20 »	18.5	20.7	22.3	24.7	27.2	30.3
10 »	10.8	12.2	13.0	14.1	15.5	17.4
5 »	9.9	11.1	11.7	12.9	14.5	15.7
1 »	9.7	10.4	10.9	11.7	12.4	12.5
Yhteensä	202.7	238.3	249.5	274.6	312.6	355.4
VANHAT						
1 000—1 vmk	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2	15.2
50—1 vp	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Yhteensä	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7	15.7
Kaikkiaan	218.4	254.0	265.2	290.3	328.3	371.1

Taulukko 11.

SETELINVALMISTUS JA SETELINPOISTO VUOSINA 1977—1979, MILJ. MK

Setelilaji	Setelinvalmistus			Setelinpoisto		
	1977	1978	1979	1977	1978	1979
SETELIT						
UUDET						
500 mk	—	3 000.0	—	94.5	122.0	777.0
100 »	916.0	1 884.0	1 408.0	1 225.0	1 375.0	1 430.0
50 »	910.5	766.0	2 188.0	465.1	562.4	570.1
10 »	542.4	749.2	285.2	530.0	582.0	572.0
5 »	211.0	266.5	229.0	216.8	227.2	222.7
1 »	1.0	—	5.2	0.8	0.6	0.3
Yhteensä	2 580.9	6 665.7	4 115.4	2 532.2	2 869.2	3 572.1
milj. kpl	124.8	168.4	137.4	118.8	129.5	129.3
VANHAT						
Yhteensä	—	—	—	0.0	0.0	—
milj. kpl	—	—	—	0.0	0.0	—
Kaikkiaan	2 580.9	6 665.7	4 115.4	2 532.2	2 869.2	3 572.1
milj. kpl	124.8	168.4	137.4	118.8	129.5	129.3

Taulukko 12.

SETELIT JA METALLIRAHAT VUONNA 1979, MILJ. MK

Rahalaji	Vastuu- summa 31.12.1978	Valmis- tettu 1979	Poistettu 1979	Vastuu- summa 31.12.1979	Suomen Pankissa 31.12.1979	Liikkeessä 31.12.1979
SETELIT						
UUDET						
500 mk	3 883.0	—	777.0	3 106.0	1 996.7	1 109.3
100 »	3 465.2	1 408.0	1 430.0	3 443.2	1 306.6	2 136.6
50 »	1 289.6	2 188.0	570.1	2 907.5	2 500.6	406.9
10 »	763.7	285.2	572.0	476.9	189.3	287.6
5 »	154.1	229.0	222.7	160.4	88.4	72.0
1 »	6.5	5.2	0.3	11.4	3.9	7.5
Yhteensä	9 562.1	4 115.4	3 572.1	10 105.4	6 085.5	4 019.9
milj. kpl	181.9	137.4	129.3	190.0	107.6	82.4
VANHAT						
Yhteensä	9.4	—	—	9.4	0.0	9.4
milj. kpl	11.5	—	—	11.5	0.0	11.5
Kaikkiaan	9 571.5	4 115.4	3 572.1	10 114.8	6 085.5	4 029.3
milj. kpl	193.4	137.4	129.3	201.5	107.6	93.9
METALLIRAHAT						
UUDET						
25 mk	12.5	7.5	—	20.0	0.2	19.8
10 »	39.3	—	0.0	39.3	0.1	39.2
5 »	19.9	10.1	1.3	28.7	4.2	24.5
1 »	149.2	11.3	0.1	160.4	2.6	157.8
50 p	41.6	4.0	0.0	45.6	7.4	38.2
20 »	29.2	1.5	0.0	30.7	0.4	30.3
10 »	16.4	1.3	0.0	17.7	0.3	17.4
5 »	15.1	2.0	0.0	17.1	1.4	15.7
1 »	12.8	0.3	0.2	12.9	0.4	12.5
Yhteensä	336.0	38.0	1.6	372.4	17.0	355.4
VANHAT						
1 000—100 vmk	15.2	—	—	15.2	0.0	15.2
50 vmk—1 vp	0.5	—	—	0.5	0.0	0.5
Yhteensä	15.7	—	—	15.7	0.0	15.7
Kaikkiaan	351.7	38.0	1.6	388.1	17.0	371.1

Taulukko 13.

AVISTAMYNTIKURSSIT VUOSINA 1974—1979, MK

Valuutta	1974			1975			1976		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.030	3.744	3.560	3.958	3.679	3.465	3.929	3.864	3.776
1 Englannin punta	9.075	8.833	8.355	8.540	8.155	7.800	7.820	6.983	6.070
1 Irlannin punta									
100 Ruotsin kruunua	87.80	85.22	82.45	90.90	88.80	86.30	91.90	88.86	87.10
100 Norjan kruunua	70.80	68.44	66.10	72.70	70.59	68.40	73.50	70.95	69.20
100 Tanskan kruunua	64.00	62.17	58.80	65.80	64.21	62.40	66.25	64.04	62.10
100 D-markkaa	152.50	146.21	139.20	152.30	149.80	146.70	161.20	153.78	147.36
100 Hollannin floriniä	145.30	140.70	134.20	149.05	145.73	141.90	154.00	146.42	142.20
100 Belgian frangia ¹	9.970	9.715	9.230	10.300	10.033	9.710	10.530	10.030	9.740
100 Sveitsin frangia	142.60	127.19	116.75	148.00	142.64	138.00	163.90	154.86	147.30
100 Ranskan frangia ²	81.95	78.65	73.85	89.30	86.00	80.60	86.45	81.09	76.10
100 Italian liiraa	0.6370	0.5827	0.5550	0.5770	0.5650	0.5480	0.567	0.468	0.417
100 Itävallan šillinkiä	22.30	20.27	19.10	21.50	21.18	20.80	22.68	21.59	20.84
100 Japanin jeniä				1.308	1.244	1.175	1.364	1.307	1.258
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.321	4.995	4.852	5.386	5.093	4.760	5.197	5.125	5.053
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)				4.59305	4.45230	4.32164	4.50899	4.45099	4.37684

¹ Suomen Pankki on noteerannut 12.9.1972 lähtien erikseen Belgian frangin kaupallisen ja ei-kaupallisen kurssin. Näissä laskelmissa on käytetty kaupallista kurssia.

² Suomen Pankki noteerasi 24.8.1971—20.3.1974 erikseen Ranskan frangin kaupallisen ja ei-kaupallisen kurssin. Näissä laskelmissa on käytetty kaupallista kurssia.

Valuutta	1977			1978			1979		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.216	4.029	3.760	4.327	4.117	3.772	4.033	3.896	3.711
1 Englannin punta	7.705	7.042	6.415	8.215	7.917	7.700	8.915	8.275	7.895
1 Irlannin punta ¹							8.088	7.956	7.839
100 Ruotsin kruunua	94.25	90.21	86.10	93.50	91.43	85.80	92.10	91.12	89.60
100 Norjan kruunua	79.50	75.83	71.90	81.60	78.93	77.90	79.25	77.22	75.00
100 Tanskan kruunua	70.10	67.23	64.50	79.20	75.06	69.30	78.00	74.38	69.55
100 D-markkaa	193.85	174.15	158.35	219.20	205.53	188.90	216.70	212.75	209.20
100 Hollannin floriniä	178.60	164.59	151.20	202.80	190.77	176.10	200.00	194.43	189.40
100 Belgian frangia	12.330	11.277	10.340	14.020	13.152	12.220	13.740	13.338	13.010
100 Sveitsin frangia	202.80	168.70	148.50	274.40	231.83	199.00	242.70	234.36	227.40
100 Ranskan frangia	87.00	82.16	76.40	96.10	91.77	81.00	94.70	91.88	89.70
100 Italian liiraa	0.482	0.459	0.430	0.504	0.489	0.463	0.480	0.473	0.458
100 Itävallan šillinkiä	27.00	24.47	22.28	29.95	28.45	26.35	30.13	29.19	28.44
100 Japanin jeniä	1.755	1.512	1.290	2.253	1.983	1.658	2.035	1.797	1.503
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.865	5.475	5.067	6.185	6.037	5.601	6.081	5.941	5.711
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	4.99043	4.69556	4.37250	5.27229	5.13633	4.81488	5.12720	5.01678	4.87141

¹ Noteerattu 1.7.1979 alkaen.

Taulukko 14.

AVISTAMYNTIKURSSIT VUONNA 1979, MK

Valuutta	Tammikuu			Helmikuu			Maaliskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	3.992	3.967	3.908	4.015	3.979	3.961	3.992	3.983	3.971
1 Kanadan dollari	3.365	3.340	3.295	3.350	3.332	3.320	3.440	3.394	3.335
1 Englannin punta	8.026	7.970	7.940	8.065	7.990	7.960	8.250	8.132	8.065
100 Ruotsin kruunua	92.10	91.55	91.20	91.50	91.38	91.20	91.60	91.49	91.40
100 Norjan kruunua	79.25	78.66	78.15	78.60	78.40	78.05	78.60	78.45	78.30
100 Tanskan kruunua	78.00	77.65	77.25	77.95	77.64	77.20	77.30	77.05	76.60
100 D-markkaa	216.55	214.91	214.05	215.35	214.63	213.30	214.85	214.34	213.70
100 Hollannin floriinia	200.00	199.07	198.30	199.30	198.74	197.70	199.00	198.59	198.20
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	13.740	13.656	13.590	13.700	13.652	13.600	13.640	13.590	13.570
ei-kaupallinen kurssi	13.530	13.434	13.350	13.480	13.444	13.370	13.450	13.420	13.390
100 Sveitsin frangia	242.70	237.78	235.00	239.60	237.79	235.30	238.20	237.14	235.90
100 Ranskan frangia	94.70	93.88	93.50	93.95	93.46	93.10	93.40	93.23	93.10
100 Italian liiraa	0.480	0.479	0.478	0.479	0.478	0.477	0.480	0.478	0.475
100 Itävallan šillinkiä	29.56	29.35	29.23	29.42	29.32	29.15	29.32	29.25	29.15
100 Portugalin escudoa	8.70	8.65	8.60	8.63	8.55	8.50	8.53	8.48	8.43
100 Islannin kruunua	1.31	1.28	1.27	1.27	1.27	1.27	1.25	1.25	1.25
100 Espanjan pesetaa	5.74	5.71	5.63	5.81	5.78	5.71	5.87	5.81	5.80
100 Japanin jeniä	2.035	2.018	1.994	2.024	1.996	1.976	1.971	1.940	1.910
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.056	6.018	5.929	6.072	6.018	5.991	6.038	6.024	6.006
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.12720	5.11628	5.09741	5.12639	5.11129	5.10323	5.12026	5.11444	5.10813

Valuutta	Huhtikuu			Toukokuu			Kesäkuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	4.033	4.012	3.993	4.030	4.013	3.991	4.016	3.973	3.905
1 Kanadan dollari	3.535	3.501	3.450	3.535	3.475	3.435	3.462	3.394	3.350
1 Englannin punta	8.425	8.332	8.250	8.380	8.276	8.178	8.462	8.390	8.292
100 Ruotsin kruunua	91.85	91.65	91.30	91.85	91.59	91.15	91.90	91.71	91.55
100 Norjan kruunua	78.50	78.33	78.10	78.20	77.63	77.20	77.70	77.29	76.60
100 Tanskan kruunua	76.90	76.40	76.10	76.15	74.76	73.25	74.00	73.35	72.80
100 D-markkaa	213.10	212.10	211.10	212.40	210.53	209.20	212.50	210.71	209.40
100 Hollannin floriniä	197.55	196.16	194.80	195.60	193.27	191.20	193.40	192.13	191.25
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	13.500	13.414	13.380	13.380	13.192	13.050	13.250	13.158	13.070
ei-kaupallinen kurssi	13.250	13.167	13.110	13.130	12.746	12.500	12.820	12.699	12.630
100 Sveitsin frangia	235.10	234.14	233.00	235.15	232.49	230.80	238.20	233.39	231.20
100 Ranskan frangia	93.00	92.55	92.20	92.55	91.31	90.45	91.80	91.21	90.80
100 Italian liiraa	0.480	0.480	0.478	0.480	0.476	0.473	0.474	0.473	0.473
100 Itävallan šillinkiä	29.06	28.91	28.77	28.89	28.63	28.44	28.91	28.63	28.45
100 Portugalin escudoa	8.43	8.40	8.35	8.35	8.28	8.20	8.20	8.17	8.10
100 Islannin kruunua	1.25	1.25	1.25	1.25	1.23	1.22	1.22	1.20	1.17
100 Espanjan pesetaa	6.15	5.94	5.90	6.15	6.12	6.08	6.12	6.06	5.95
100 Japanin jeniä	1.894	1.866	1.825	1.894	1.849	1.795	1.842	1.825	1.810
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	6.081	6.055	6.036	6.059	6.032	5.990	6.002	5.956	5.885
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.12249	5.11457	5.10324	5.12077	5.08842	5.06783	5.07795	5.05969	5.02803

Taulukko 14. (Jatk.)

Valuutta	Heinäkuu			Elokuu			Syyskuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	3.895	3.851	3.815	3.856	3.845	3.822	3.867	3.821	3.725
1 Kanadan dollari	3.358	3.312	3.270	3.304	3.288	3.265	3.329	3.281	3.196
1 Englannin punta	8.915	8.716	8.510	8.772	8.620	8.526	8.700	8.415	8.121
1 Irlannin punta	8.050	7.990	7.882	7.966	7.928	7.896	8.088	7.995	7.919
100 Ruotsin kruunua	91.65	91.52	91.45	91.80	91.34	91.00	91.95	91.38	90.30
100 Norjan kruunua	77.10	76.66	76.40	76.90	76.71	76.45	78.00	76.95	75.85
100 Tanskan kruunua	74.10	73.75	73.00	74.00	73.25	73.10	75.35	73.85	72.70
100 D-markkaa	212.45	211.37	209.45	211.00	210.34	209.50	215.80	212.88	211.40
100 Hollannin floriniä	193.20	192.12	191.00	192.50	191.64	190.75	196.00	193.43	191.90
100 Belgian frangia kaupallinen kurssi	13.350	13.243	13.150	13.240	13.178	13.130	13.480	13.291	13.180
ei-kaupallinen kurssi	12.750	12.648	12.600	12.750	12.686	12.590	12.890	12.761	12.660
100 Sveitsin frangia	235.90	234.03	231.30	232.85	232.22	231.55	241.40	236.64	232.70
100 Ranskan frangia	91.60	91.04	90.30	91.00	90.59	90.20	92.10	91.23	90.75
100 Italian liiraa	0.475	0.474	0.473	0.475	0.474	0.473	0.480	0.475	0.470
100 Itävallan šillinkiä	28.92	28.80	28.58	28.90	28.80	28.70	30.00	29.47	28.90
100 Portugalin escudoa	8.17	8.07	8.02	8.08	7.98	7.94	8.00	7.89	7.64
100 Islannin kruunua	1.17	1.13	1.10	1.10	1.08	1.05	1.05	1.02	0.99
100 Espanjan pesetaa	5.95	5.87	5.80	5.86	5.85	5.82	5.88	5.82	5.69
100 Japanin jeniä	1.795	1.789	1.777	1.789	1.774	1.745	1.754	1.728	1.675
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.972	5.915	5.842	5.958	5.942	5.925	5.929	5.858	5.711
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	5.03964	5.00689	4.98730	5.00506	4.98702	5.97364	5.00271	4.91773	4.89676

Valuutta	Lokakuu			Marraskuu			Joulukuu		
	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin	Korkein	Keskim.	Alin
1 USA:n dollari	3.834	3.780	3.717	3.829	3.794	3.739	3.768	3.735	3.711
1 Kanadan dollari	3.248	3.222	3.205	3.244	3.218	3.197	3.244	3.198	3.166
1 Englannin punta	8.200	8.132	7.970	8.282	8.097	7.895	8.318	8.233	8.170
1 Irlannin punta	8.000	7.901	7.839	7.976	7.923	7.889	8.020	7.973	7.940
100 Ruotsin kruunua	90.40	90.09	89.80	90.30	90.03	89.75	89.90	89.67	89.60
100 Norjan kruunua	76.90	76.39	76.00	76.70	75.82	75.30	76.10	75.39	75.00
100 Tanskan kruunua	73.20	72.57	71.70	73.10	72.41	70.25	70.25	69.89	69.55
100 D-markkaa	213.75	211.60	210.25	216.00	213.96	212.60	216.70	215.60	214.40
100 Hollannin floriniina	192.70	190.79	189.40	194.00	192.15	191.25	195.75	195.04	193.40
100 Belgian frangia									
kaupallinen kurssi	13.290	13.154	13.010	13.340	13.240	13.190	13.340	13.286	13.200
ei-kaupallinen kurssi	12.910	12.780	12.590	13.100	12.997	12.910	13.090	12.972	12.810
100 Sveitsin frangia	240.60	232.68	228.30	232.90	230.42	227.40	235.80	233.65	231.70
100 Ranskan frangia	91.60	90.46	89.70	92.15	91.43	91.00	92.90	92.22	91.50
100 Italian liiraa	0.470	0.463	0.458	0.465	0.463	0.462	0.467	0.464	0.462
100 Itävallan šillinkiä	29.67	29.41	29.25	30.00	29.77	29.57	30.13	29.98	29.79
100 Portugalin escudoa	7.76	7.72	7.65	7.70	7.68	7.63	7.66	7.64	7.60
100 Islannin kruunua	1.00	1.00	0.99	1.00	1.00	1.00	1.00	0.99	0.96
100 Espanjan pesetaa	5.83	5.75	5.67	5.81	5.76	5.68	5.72	5.66	5.63
100 Japanin jeniä	1.689	1.652	1.611	1.630	1.560	1.509	1.615	1.564	1.503
1 Neuvostoliiton rupla, clearing	5.890	5.845	5.774	5.853	5.828	5.770	5.849	5.798	5.760
1 erityinen nosto-oikeus (SDR)	4.91409	4.89678	4.88035	4.92795	4.89735	4.87811	4.91028	4.89087	4.87141

Taulukko 15.

SUOMEN PITKÄAIKAINEN ULKOMAINEN VELKA JA SAATAVA
31.12.1978 — 31.12.1979, MILJ. MK

	Saldo 31.12.1978	Nostot 1979	Kuoletukset 1979	Netto- nostot 1979	Kurssi- vaikutus 1979	Saldo 31.12.1979
RAHOITUSLAINAT	27 716	5 703	3 722	+1 981	-1 503	28 194
Yksittäisvelkakirjat	12 385	3 236	2 453	+ 783	- 560	12 608
SP:n varanto- ja öljyluotot	778	—	433	- 433	- 20	325
Joukkovelkakirjat	15 331	2 467	1 269	+1 198	- 943	15 586
Obligaatiot	9 755	1 737	803	+ 934	- 635	10 054
Debentuurit	344	—	—	—	- 13	331
Private placement -lainat	4 887	730	397	+ 333	- 277	4 943
Lainat Maailmanpankilta	345	—	69	- 69	- 18	258
TUONTILUOTOT	5 612	507	1 102	- 595	- 119	4 898
Laiva- ja lentokoneluotot	2 446	159	578	- 419	- 59	1 968
Muut tuontiluotot	3 166	348	524	- 176	- 60	2 930
VUOKRAUSLUOTOT	122	20	19	+ 1	7	116
SUORAT SIOJITUKSET	1 885	270	164	+ 106	- 12	1 979
Oma pääoma	1 298	211	25	+ 186	—	1 484
Tytäryhtiölainat	587	59	139	- 80	- 12	495
JÄSENOSUUDET¹	109	111	36	+ 75	—	184
PITKÄAIKAINEN BRUTTOVELKA²	35 444	6 611	5 043	+1 568	-1 641	35 371
RAHOITUSLAINAT	247	231	202	+ 29	- 12	264
VIENTILUOTOT	2 978	1 346	805	+ 541	- 130	3 389
KEHITYSLUOTOT	206	16	129	- 113	—	93
SUORAT SIOJITUKSET	1 850	489	2	+ 487	- 13	2 324
Oma pääoma	1 505	440	1	+ 439	—	1 944
Tytäryhtiölainat	345	49	1	+ 48	- 13	380
JÄSENOSUUDET¹	503	123	—	+ 123	—	626
PITKÄAIKAINEN BRUTTOSAATAVA²	5 784	2 205	1 138	+1 067	- 155	6 696
PITKÄAIKAINEN NETTOVELKA	29 660	4 406	3 905	+ 501	-1 486	28 675

¹ Velkapuolella velkakirjojen muodossa maksetut jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa ja saatavapuolella Suomen jäsenosuudet kansainvälisissä rahoituslaitoksissa.

² Velka- ja saatavasaldot on laskettu saldopäivämäärän kurssien mukaan, nostot ja kuoletukset kuukausittain laskettujen myyntikurssien keskiarvojen mukaan.

TILINTARKASTAJIEN KERTOMUS

Suomen Pankin tilien ja toiminnan tarkastuksesta vuodelta 1979

Me allekirjoittaneet eduskunnan vuoden 1979 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Mikko Kaarna, valtiotieteen kandidaatti Erkki Liikanen, järjestösihteeri Erkki Kivimäki, diplomi-insinööri Pentti Mäki-Hakola ja agrologi Håkan Malm olemme helmikuun 18.—22. päivänä 1980 suorittaneet Suomen Pankin tilien ja toiminnan tarkastuksen vuodelta 1979 siten kuin pöytäkirjasta lähemmin selviää.

Tarkastusta varten ovat käytettävissämme olleet kaikki asiaan kuuluvat tilikirjat, luettelot, pöytäkirjat, asiakirjat ja tositteet. Tämän lisäksi olemme pankin johtokunnalta ja asianomaisilta virkamiehiltä saaneet seikkaperäisiä pankin toimintaa, luotonantoa ja asemaa sekä kassojen ja kirjanpidon tarkkailua valaisevia selostuksia.

Tarkastuksen perusteella ilmoitamme,

että pankin pääkonttorin holvin sekä kassanhoitajien vaihtokassat samoin kuin metallivarat, setelit, obligaatit, avoimet ja suljetut talletukset, vekselit, velkakirjat ja vakuudet täsmäsivät pankin kirjanpidon kanssa. Olemme myös holvikirjojen ja todisteiden nojalla todenneet, että pääkonttorin holvikassa ja muut kassat sekä kassainventointien mukaan haarakonttorien kassoissa ja muissa pankin säilytyspaikoissa joulukuun 31. päivänä 1979 olleet kassavarat olivat pankin tilinpäätöksen merkintöjen mukaiset,

että pankin ohje- ja johtosäännöissä määrätyt inventoinnit ja tarkastukset on toimitettu,

että pankin luotonanto on ollut harkittua,

että tilinpäätös on vakavaraisille perusteille laadittu.

Olemme myös tarkastaneet pankin hoidossa olevien Längmanin rahastojen tilit sekä Suomen itsenäisyyden juhlavuoden 1967 rahaston tilinpäätöksen sekä todenneet niiden olevan oikeat ja kunnossa sekä asianmukaisesti hoidetut.

Suomen Pankin tuloslaskelma, joka osoittaa tappiota mk 194 704 973,80 lähinnä markan arvon korottamisen ja valuuttojen kurssimuutostappioiden vuoksi, on oikein johdettu kirjanpidosta.

Pankkia on tilivuoden aikana hoidettu määrätietoisesti ja pankin ohjesääntöä noudattaen. Sen asema on vakaa.

Edellä olevan perusteella ja koska tarkastuksessa ei ole esiintynyt aihetta huomautukseen, ehdotamme, että Suomen Pankin johtokunnalle myönnetään vastuuvapaus vuodelta 1979.

Helsingissä helmikuun 22. päivänä 1980

Mikko Kaarna

Erkki Liikanen

Erkki Kivimäki

Pentti Mäki-Hakola

Håkan Malm

./ Tyko Vanhala

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIEHET VUODEN 1979 LOPUSSA

Matti Jaatinen (puheenjohtaja)
Jermu Laine (varapuheenjohtaja)
Matti Maijala
Kalevi Sorsa
Ilkka-Christian Björklund
Arne Saarinen
Mikko Jokela
Ingvar S. Melin
Mauri Miettinen

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNTA VUODEN 1979 LOPUSSA

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten vahvistama johtokunnan työnjako

Pääjohtaja Mauno Koivisto
(puheenjohtaja, pääministeri,
virasta vapaa)

Vt. pääjohtaja Ahti Karjalainen
(varapuheenjohtaja,
vt. puheenjohtaja)

Pankin toiminnan yleinen johto ja valvonta
Johtokunnan edustus
Johtokunnan jäsenten toiminnan ja heidän
ratkaisujensa asiasisällön valvonta
Tarkastusosastolle kuuluvat asiat
ATK-osastolle kuuluvat asiat
Kansainväliset järjestöt, ei kuitenkaan
Kansainvälinen Valuuttarahasto

Pankinjohtaja Rolf Kullberg
(vt. varapuheenjohtaja)

Keskuspankkipolitiikan yleisperiaatteet
Rahapoliittiselle osastolle kuuluvat asiat
Rahoitusosastolle kuuluvat asiat
SITRA

Pankinjohtaja Pentti Uusivirta

Valuuttapoliittiselle osastolle kuuluvat asiat
Valuuttaosastolle kuuluvat asiat
Idänkaupan osastolle kuuluvat asiat
Ulkomaisen rahoituksen osastolle kuuluvat asiat
Kansainväliset rahalaitokset, myös
Kansainvälinen Valuuttarahasto
Suomen Takausrengas
Hallinto- ja lakiasiain osastolle kuuluvista asioista lakiasiat

Pankinjohtaja Ele Alenius

Asiakaspalveluosastolle kuuluvat asiat
Kassaosastolle kuuluvat asiat
Setelipaino

Pankinjohtaja Harri Holkeri

Hallinto- ja lakiasiain osastolle kuuluvat asiat,
ei kuitenkaan lakiasiat
Uudisrakennukset ja kiinteistöt
Henkilöstöosastolle kuuluvat asiat
Valuutantarkkailuosastolle kuuluvat asiat
Haarakonttorit

Vt. pankinjohtaja Seppo Lindblom

Kansantalouden osastolle kuuluvat asiat
Tutkimusosastolle kuuluvat asiat
Tiedotus- ja julkaisuosastolle kuuluvat asiat

PÄÄKONTTORI

Johtajat

Markku Puntila

Eino Helenius

Pentti Koivikko

Kari Nars

Antti Lehtinen

Osastot

Rahapoliittinen osasto
Rahoitusosasto

Hallinto- ja lakiasiain osasto
Tarkastusosasto
Kansainväliset lakiasiat
ATK-osasto

Henkilöstöosasto
Asiakaspalveluosasto
Kassaosasto
Tutkimusosasto
Tiedotus- ja julkaisuosasto

Valuuttapoliittinen osasto
Valuuttaosasto
Idänkaupan osasto
Idänkaupan erityisasiat
Kansantalouden osasto

Ulkomaisen rahoituksen osasto
Valuutantarkkailuosasto

Osastopäälliköt

Ralf Pauli (vs.)
Raimo Hyvärinen

H. T. Hämäläinen
Timo Männistö
U. Levo
Erkki Vehkamäki

Anton Mäkelä
Stig G Björklund
Reijo Mäkinen
Heikki Koskenkylä
Markku Pietinen

Kari Pekonen
Raine Panula
Kari Holopainen
Antti Saarlo
Sirkka Hämäläinen (vs.)

Pekka Tukiainen
J. Ojala

ATK-suunnittelun johtaja

Pertti Kukkonen

Konttorinjohtaja, projektitehtävät

M. Hannula

HAARAKONTTORIT

Konttorit

Joensuu
Jyväskylä
Kotka
Kuopio
Lahti
Mikkeli
Oulu
Pori
Rovaniemi
Tampere
Turku
Vaasa

Konttorinjohtajat

K. Karhi
E. M. Tammi
Reino Ylönen
Keijo Kallasmaa
V. Lehto
J. Huuskonen
Harri Salenius
V. Kaarnakorpi
Heikki Hakola
E. Vuorela
S. Paavola
Rauno Haikarainen

SETELIPAINO

Toimitusjohtaja Tor-Leif Huggare

Tuotantojohtaja, vt. varatoimitusjohtaja H. Taipale

SUOMEN PANKKI

Perustettu 1811

Käyntiosoite: Snellmanin aukio, Helsinki

Postiosoite: PL 160, 00101 Helsinki 10

Puhelinnumero: (90) 170 051

Telex: 121224 spfb sf

Sähköosoite: SUOMENPANKKI Helsinki

Haarakonttorit

Joensuu:	Kauppakatu 23 b, PL 80, 80101 Joensuu 10, puh. (973) 233 72
Jyväskylä:	Kauppakatu 21, PL 165, 40101 Jyväskylä 10, puh. (941) 211 433
Kotka:	Keskuskatu 19, PL 211, 48101 Kotka 10, puh. (952) 155 70
Kuopio:	Kauppakatu 25—29, PL 123, 70101 Kuopio 10, puh. (971) 125 611
Lahti:	Torikatu 3, PL 170, 15111 Lahti 11, puh. (918) 298 31
Mikkeli:	Päiviönkatu 15, 50100 Mikkeli 10, puh. (955) 148 40
Oulu:	Kajaaninkatu 8, PL 103, 90101 Oulu 10, puh. (981) 224 366
Pori:	Valtakatu 11, PL 110, 28101 Pori 10, puh. (939) 353 44
Rovaniemi:	Valtakatu 23, PL 205, 96201 Rovaniemi 20, puh. (991) 160 01
Tampere:	Hämeenkatu 13, PL 325, 33101 Tampere 10, puh. (931) 254 20
Turku:	Linnankatu 20, PL 373, 20101 Turku 10, puh. (921) 260 66
Vaasa:	Kirkkopuistikko 22, 65100 Vaasa 10, puh. (961) 245 322